

ПОЛИТИКИН

БРОЈ
1189

ЗАБАВНИК

11.10.1974. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXV

4
динара

Ripley

Веровати или не!

ДИМ ЗА БРАК

У МАЛАЈСКОМ ПЛЕМЕНУ
ТЕМИДАР
СМАТРА СЕ ДА СУ
НЕВЕСТА И МЛАДОЖЕНА
СКЛОПИЛИ БРАК КАД ПОВУКУ
ПО ЈЕДАН ДИМ
ИЗ ИСТЕ ЦИГАРЕТЕ.

ПЕКИНСКИ СТАНОВИ

У НИКОЗИЈИ,
НА
СИЦИЛИЈИ,
ИМАЈУ
САМО
ЗИДАНЕ
ОСАДЕ.

ВИЛИЈЕМ ХАКИСОН

(1770-1830)
БРИТАНСКИ
ДРЖАВНИК
БИО ЈЕ ПРВА
ЖРТВА
ЖЕЛЕЗНИЧКЕ
НЕСРЕКЕ.
ЗА ВРЕМЕ
СВЕЧАНОГ
ОТВАРАЊА
ПРУГЕ
ЛИВЕРПУЛ
- МАНЧЕСТЕР
ЗАКЛАЧИЛА
ГА ЈЕ
ЈЕДНА
ЛОКОМОТИВА
И
СМРТНО
ОЗМЕДИЛА.

(1830)

КАМЕНИ ДЕМОНИ

У ЛИБОХОВИ
(ЧЕХОСЛОВАЧКА)
БАЈАРСКО ЈЕ ДЕЛО
ПРИРОДЕ.

Кашике

КОЈЕ УПОТРЕБАВАЈУ ПРИПАДНИЦИ
МАДАГАСКАРСКОГ ПЛЕМЕНА БЕТСИМСАРАКА
СУ ВЕШТО САВИЈЕНО
ЛИШКЕ.

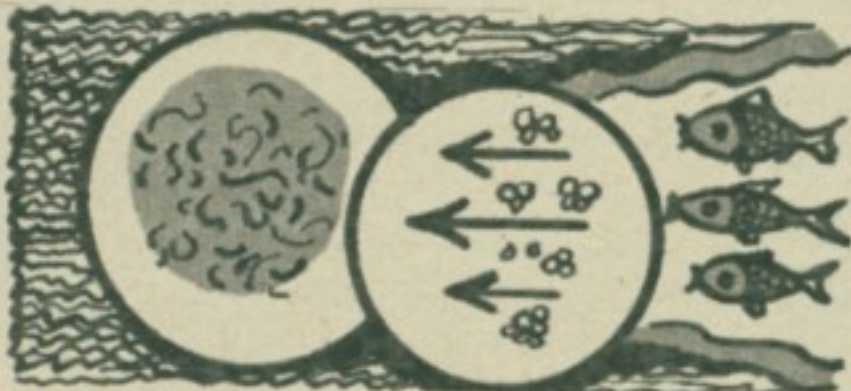
ЕПИТАФ

НА ГРОБУ
КОМАНДИРА ВАТРОГАСАЦА
ВИЛИЈЕМА МОНРОА ИЗ
ВИЛИНГТОНА (САД) КОЈИ
ЈЕ ПОГИНУО ГАСЕЊИ
ЈЕДАН ПОЖАР.

189/2

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● у борби против загађивања
река и језера шкотски научни-
ци одлучили су да покушају и
са корисним бактеријама. Ре-
зултати још нису познати.

● организатор и иницијатор
такмичења боксера аматера за
златну рукавицу био је аме-

рички лист „Дејли њус“ 1927.
године. Прва такмичења одр-
жана су у Њујорку а затим у
Чикагу.

● застава Аљаске изабрана је
на једном дечјем конкурс 1927.
године. Награду је добио три-
наестогодишњи дечак Бени Бен
сон.

● манија за бројањем у меди-
цини назива се аритмотимија.

● за време Десетог светског
фудбалског првенства које је
одржано овог лета у Западној
Немачкој први пут су употреб-
љени специјално обучени пси-
динамиташа. Пре сваке утак-
мице пет оваквих паса кон-

тролисало је заједно са поли-
цијом фудбалски терен и при-
суствовало претресу сумњивих
лица. Пси: Аргус, Рекс, Марко,
Неро и Марко II завршили су
осмонедељни курс на којем су
издресирани како да поуздано
пронађу експлозив и на најнео-
чекиванијим местима.

● човек је једино живо биће
које за време спавања лежи
на леђима.

● немачки град Милдорф ре-
шио је на необичан начин про-
блем голубова који су загађи-
вали улице и тргове. Председ-
ник општине одредио је групу
радника који су се свакодневно
пели на кровове кућа и крошње
дрвећа и одатле узимали голу-

бија јаја. Затим су радници та
јаја кували и касније, охлађена,
враћали у птичја гнезда. Ре-
зултат: годину дана касније

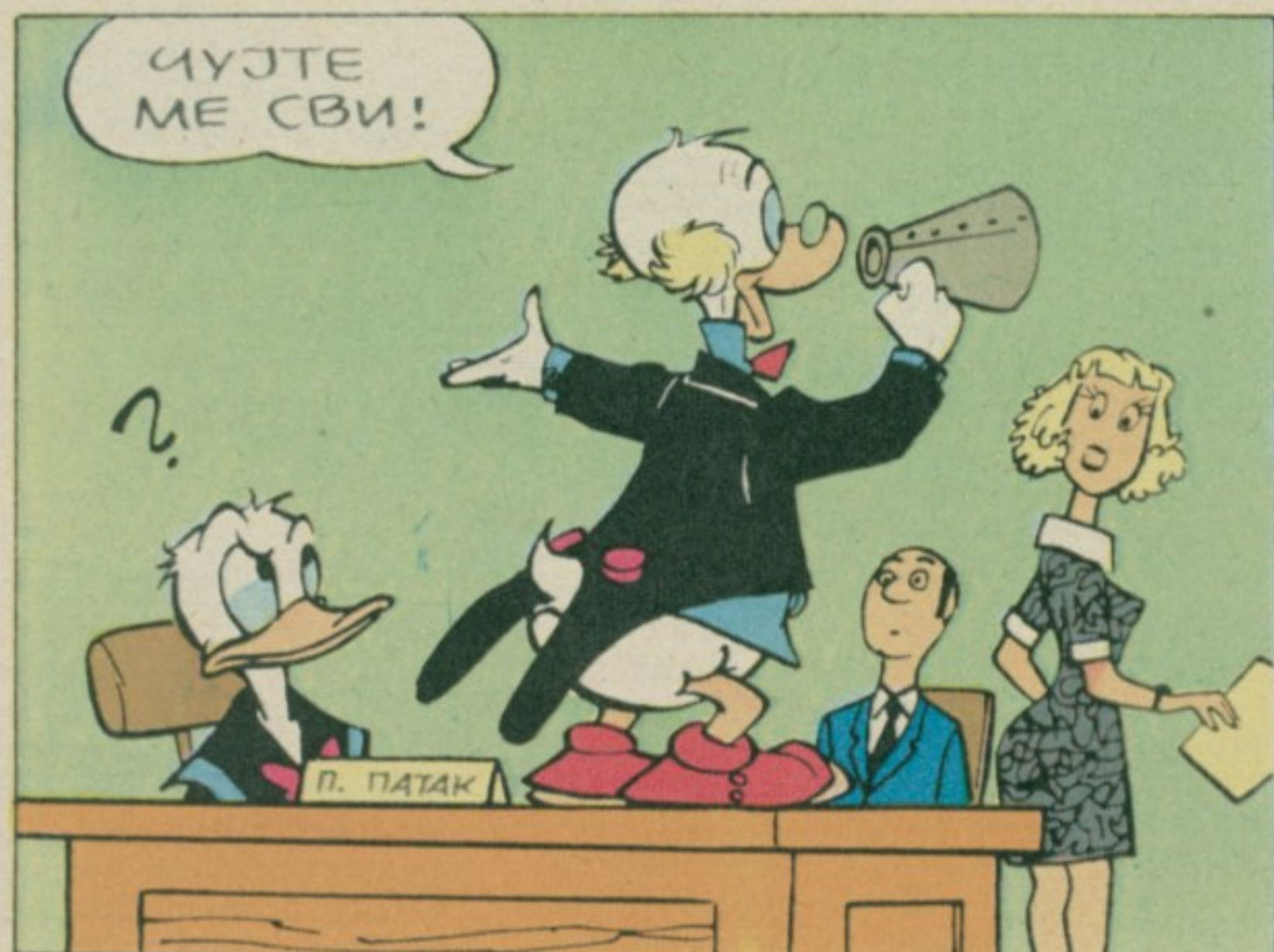
Милдорф је имао много мање
голубова, улице и зграде биле
су чистије а ипак ниједан голуб
није убијен.

● за пловидбу у старом веку
постојала су два извора снаге:
ветар и робови. Ветар је нади-
мао једра, а робови су веслали.
Просечна брзина таквих бродо-
ва била је око пет морских ми-
ља на час. Од Картагине до
Херкулових стубова, то јест од
Туниса до Гибралтара, пловило
се обично седам дана.

WALT
DISNEY

ПАПА ПАТАК

ВЕЛИКИ СТРАХ

Бик обавештајац

(Хонорар: 150 дина)

ВРЕМЕ ЈЕ ПРО-
ЛАЗИЛО А НЕМ-
ЦИ НИКАКО ДА
СЕ ОДЛУЧЕ ДА
КРЕНУ.

Н апасала сам бика у
башти испод куће
кад су се на путу ко-
ји са главног сеоског дру-
ма скреће на нашу страну
појавила два наоружана
Немца. Са њима је ишао
још један човек, неки се-
љак. Словенац, видело се.
Кроза ме је прострујала
нека стрепња, али окрену-
ла сам главу у страну пра-
већи се да их не видим.

Знала сам да траже мог
оца и два старија брата,
партизана, и би ми лакше
што не знам тачно где су.
У пролеће те, 1944. године
ретко су долазили а и мај-
ка је готово сваки дан не-
куд одлазила. Носила је
пошту и храну партиза-
нима.

Бат корака сад се већ
јасно чуо. Знам, испитива-
ће ме, само да ме не одво-
је од бика. Ако се дуже
задрже, морам да га при-
терам уз ограду како би
мати, кад се буде враћа-
ла, знала да пут није сло-
бодан.

— Девојчице! — чула сам
сељака иза леђа и окрену-
ла се. — Ко има код
куће?

— Нико!

Немци су с пушкама у
рукама опрезно улазили у
двориште. Ђутке су раз-
гледали окол, а онда уш-
ли у кућу. Приљубила сам
се уз бика који је мирно
пасао и чекала шта ће да-
ље бити. Није ми ово први
пут да се сретнем с Нем-
цима, али увек сам их се
бојала и тај страх не мо-
же ни са којим другим да
се упореди.

— А где ти је мати? —
упитао је сељак кад су
Немци изишли из куће.

— Отишла је у Горицу
да купи намирнице.

Сад су говорили нешто
на немачком и гледали око

куће. Можда бункер тра-
же, помислила сам са стреп-
њом. Али, и ако га от-
крију, тамо неће наћи ни-
шта осим хране коју смо
чували за партизана. Мај-
ка је јутрос однела пар-
тизанску пошту. Ипак, бо-
ље је да га не пронађу.

— Знаш ли ти где је бун-
кер? — упитао је сељак.

— Какав бункер? — зи-
нула сам од чуда.

— Добро, добро! Сачека-
ћемо да ти мати дође па
ћемо вас обе повести —
запретио је сељак.

И заиста, сва тројица су
сели на клупу спремни да
чекају. Сад је већ било
време да се побринем за
бика, чинила сам то гото-
во сваки дан и ником од
наших није се догодило да
га ту изненаде.

— Ка огради, ка огради
— шапнула сам бичу на
уво и потерала га. Ка да
ме је разумео, бик је, и да-
ље пасући, пошао према
огради.

Мало затим она тројица
тражила су од мене нешто
да једу и једва сам их убе-

КАО ДА МЕ ЈЕ РАЗУМЕО, БИК ЈЕ, И ДАЉЕ
ПАСУЋИ, ПОШАО ПРЕМА ОГРАДИ

дила да у кући немамо ни-
шта док мајка не донесе.
Очигледно, били су гладни
па су наставили да чекају.
Мене су држали на оку и
још ме штошта запитки-
вали. Нису појма имали
на какве су ме муке ста-
вили. Можда бик не пасе
више крај оgrade, а маги
може сваки час да наиђе

и, не слутећи ништа, да
пође право кући.

Минути су пролазили
споро као вечност. Немци
проговоре по где коју реч
и још не мисле да оду. Тек
у неко доба дигосе се, ваљ-
да нису више могли да из-
држе глад.

— Доћи ћемо ми још! —
добацио ми је сељак док

У трансформатору

(Хонорар: 150 дина)

САМО ЈЕДАН ТРЕ-
НУТАК НЕШТО СЕ
СТРАШНО ДОГА-
ЂАЛО, А ОНДА
ПРЕСТАЛО ЗАЈЕД-
НО СА МОЈОМ
СВЕШЋУ.

П ронашла сам једног
дана у очевом орма-
ру велики свежањ
кључева и, препознавши у
њему онај који отвара вра-
та електричног трансфор-
матора спремила се да га
испробам.

Одувек сам желела да
постанем електричар, мож-
да због оца коме сам се
дивила што обавља тај за-
нимљив и опасан посао. Во-
лела сам да га гледам како
у радионици вешто бара-
та жицама и неким алат-
кама. Понекад је одлазио
у оближњи трансформа-
тор да га прегледа, али ме-
не никад није водио.

— Није то за тебе! — го-
ворио је и мене је још ви-
ше мучило шта се то на-
лази у тој металној кући-
ци. Зашто не могу да за-
вири у њу?

Сад сам одлучила: ис-
крашћу се из куће и оти-
ћи да сама разгледам транс-
форматор!

С муком сам успела да
окренем кључ у брави ме-
талних врата, с мртвачком
главом нацртаном на сре-
дини. Као лопов, осврнула
сам се да видим има ли ко-
га у близини. Није било ни
живе душе и сад ме ништа
није могло спречити да
уђем унутра. Одгурнула
сам тешка врата и, трепе-
рећи од радости, ступила
међу безброј жица, сија-
лица, кутија, сатова...

НЕГДЕ НА СРЕДИНИ МЕРДЕВИНА РУКОМ
САМ ЗАКАЧИЛА СНОП ЖИЦА И СА СВИХ
СТРАНА ЈЕ ЗАИСКРИЛО И ЗАПРАШТАЛО.

је кретао за Немцима уз брег изнад наше куће.

Стајала сам ту неко време и с олакшањем гледала за њима све док се нису изгубили из вида.

Неколико минута касније спазила сам мајку и бика. Она га је приметила још издалека како пасе крај ограда и чекала у об-

лижњем шумарку док Немци нису отишли. Нико у том тренутку није био толико захвалан једном бичу као ја.

М. С.
Сежана

На молбу наше читатељке не објављујемо њено пуно име и адресу.

Све је у трансформатору било тако необично, тајанствено. Разгледала сам, пи-пала врховима прстију, чудила се. Нисам осетила да се врата на ветру њишу, само ме је одједном пре-нуо тресак. Врата су се затворила, а изнутра нисам могла ни да их померим.

Збуњена и још радозна-ла, наставила сам да раз-гледам, овог пута тражећи неки излаз.

Уз један зид стајале су узане металне мердевине, можда горе нешто има. Попела сам се до врха, али није било никаквог отвора, осим неколико малих шупљина у металу, ваљда за ваздух. Шта сам могла дру-го да урадим него да сиђем и да почнем да лупам на врата. Метална кућа од-јекивала је од мојих уда-раца и вике. Нико се није јављао.

Она малопређашња не-лагодност сад се претвори-ла у праву језу. Мојим ро-дитељима, кад примете да ме нема, неће бити ни на-крај памети да се налазим у електричном трансфор-матору. Ко зна колико ћу још остати ту док ме не-ко случајно не открије.

Поново сам пошла уз мер-девине надајући се да ћу горе наћи неки већи от-вор кроз који ће мој глас моћи да допре напоље. Не-где на средини мердевина

руком сам закачила сноп жица и одједном са свих страна је заискрило и за-праштало. Следила сам се од страха. Један тренутак нешто се страшно дотађа-ло, а онда престало, зајед-но са мојом свешћу...

Кад је свест почела да се враћа, скочила сам ври-штећи, као да се онај тре-нутак ужаса наставља. А тада сам схватила да се не налазим у трансформатору већ у болници, на поду по-ред болничког кревета. Јед-на рука и ноге биле су у завојима. Тек што су ме подигли на кревет, утонула сам у сан с осећајем не-ког неодређеног бола и су-мрака у глави.

— Могло је да буде и много горе — рекао је ле-кар мојим родитељима кад су после неколико дана дошли у мариборску бол-ницу по мене.

На срећу, тата је био код куће кад сам, повукавши сноп жица, направила кра-так спој и пожурио у транс-форматор да поправи квар.

Сад више не желим да постанем електричар иако о струји знам много више него раније.

Анита Кришлин,
Главни трг 5, Марибор

Држи се, Марко!

(Хонорар: 150 дина.)

ПОСЛЕДЊЕ ШТО САМ ЧУО БИО ЈЕ СТРАХОВИТ ТРЕ-САК И ЛОМЉАВА

Кад сам положио во-зачки испит, желео сам да што пре поно-во седнем за волан, али ко-ла нисам имао. Ипак, имао сам пријатеља који су ми позајмљивали своје ауто-мобиле.

Возио сам једног дана сплитским улицама нов аутомобил „жабу“ кад сам одједном наишао на Мар-ка. Журио је неким пос-лом у Трогир, па зашто да га не одвезем, није далеко.

Тек што смо пошли, по-чела је киша да пада и по-сле неколико километара лила је као из кабла. Ус-порио сам, возио опрезни-је, а онда се пред нама на магистрали нашао тешки те-ретни камион. Натоварен до врха просто је милое друмом. Следио сам га јед-но време, и нестрпљиво че-као прву прилику да га претекнем. Кад се после неколико километара ука-зала прилика, додао сам гас и, пролазећи поред теш-ког камиона, прешао на ле-ву страну пута.

Брисачи су све време до-бро радили, све је било у реду, а ипак, тек што смо прошли камион, наш ауто-мобил се заљуљао. Почео је да плива, као да је упао у море!

Нисам приметио велику бару на путу, нисам могао ни да је приметим кад ки-ша лије као из кабла. Са-мо, могао сам да не пре-тичем.

Вода је са свих страна заплуснула наш аутомо-бил, ништа више нисам ви-део, нисам знао тачно где се налазимо ни куда да окренем. Избезумљен од страха, живео сам још са-мо у секундима иза којих можда ничег више неће бити, ни мене!

Аутомобил се још, као пијанац, заносио на путу, с једне стране на другу. Узалуд сам покушавао да га исправим, сад више ни-шта није зависило од во-лана у мојим рукама.

— Држи се, Марко! — викнуо сам пријатељу о-чајнички.

Још смо били на друму, „усправни“. Аутомобил се заустављао на левој стра-ни, стајао ту секунд-два на рубу провалије, а онда смо се стрмоглавили доле.

Низ влажно тле аутомо-бил је клизио стреловитом

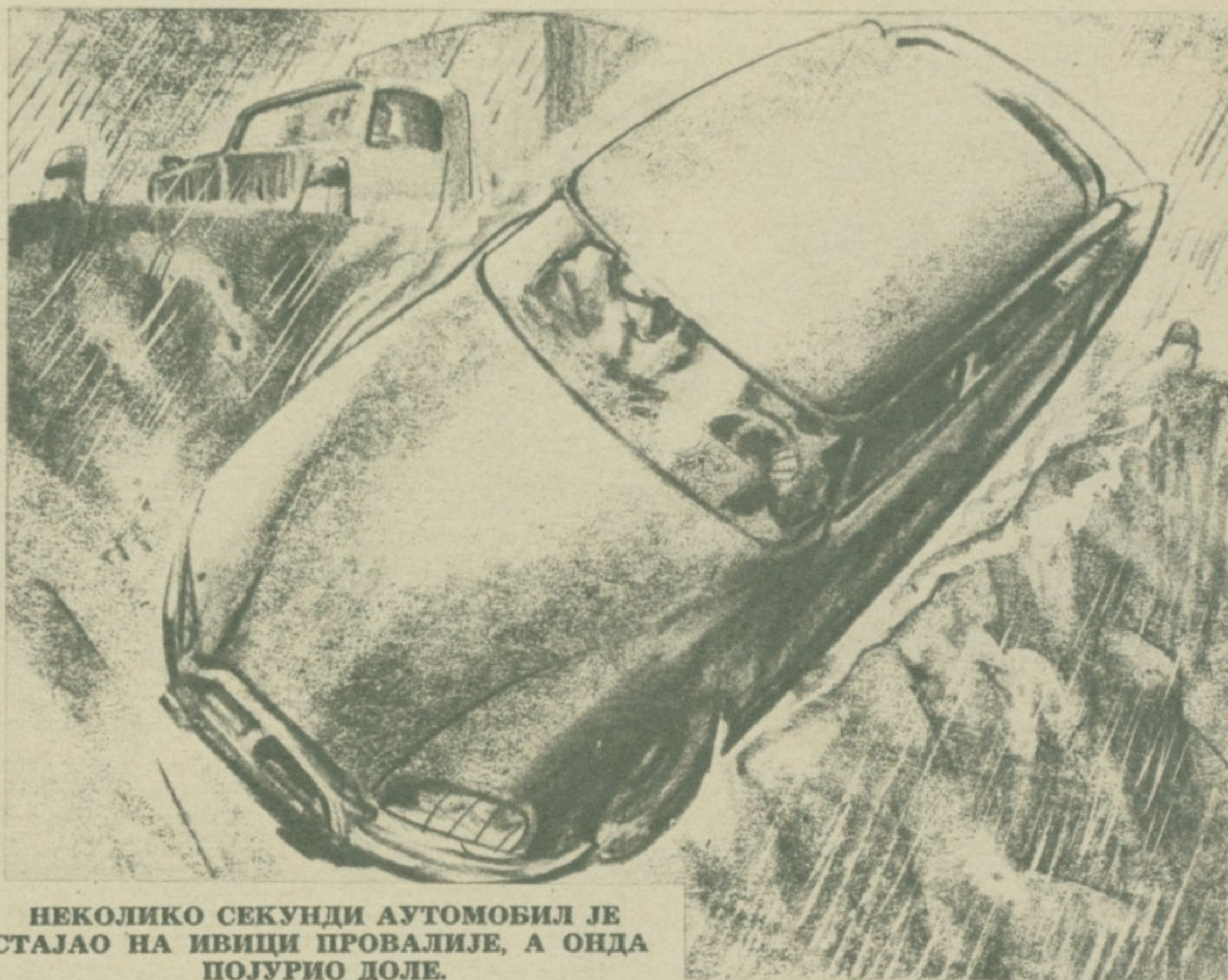

брзином. Оно што сам та-да осећао није више био страх, већ нешто неверо-ватно неописиво. Онда се тандркање претворило у страховит тресак и ломња-ву.

— Драгане, Драгане! — дрмусао ме је и пипао Марко. — Јеси ли добро?

Неколико тренутака био сам без свести, али читав сам, и ја и Марко! Само, позајмљеном аутомобилу требаће добри мајстори.

Драган Холцер,
фудбалер, Сплит

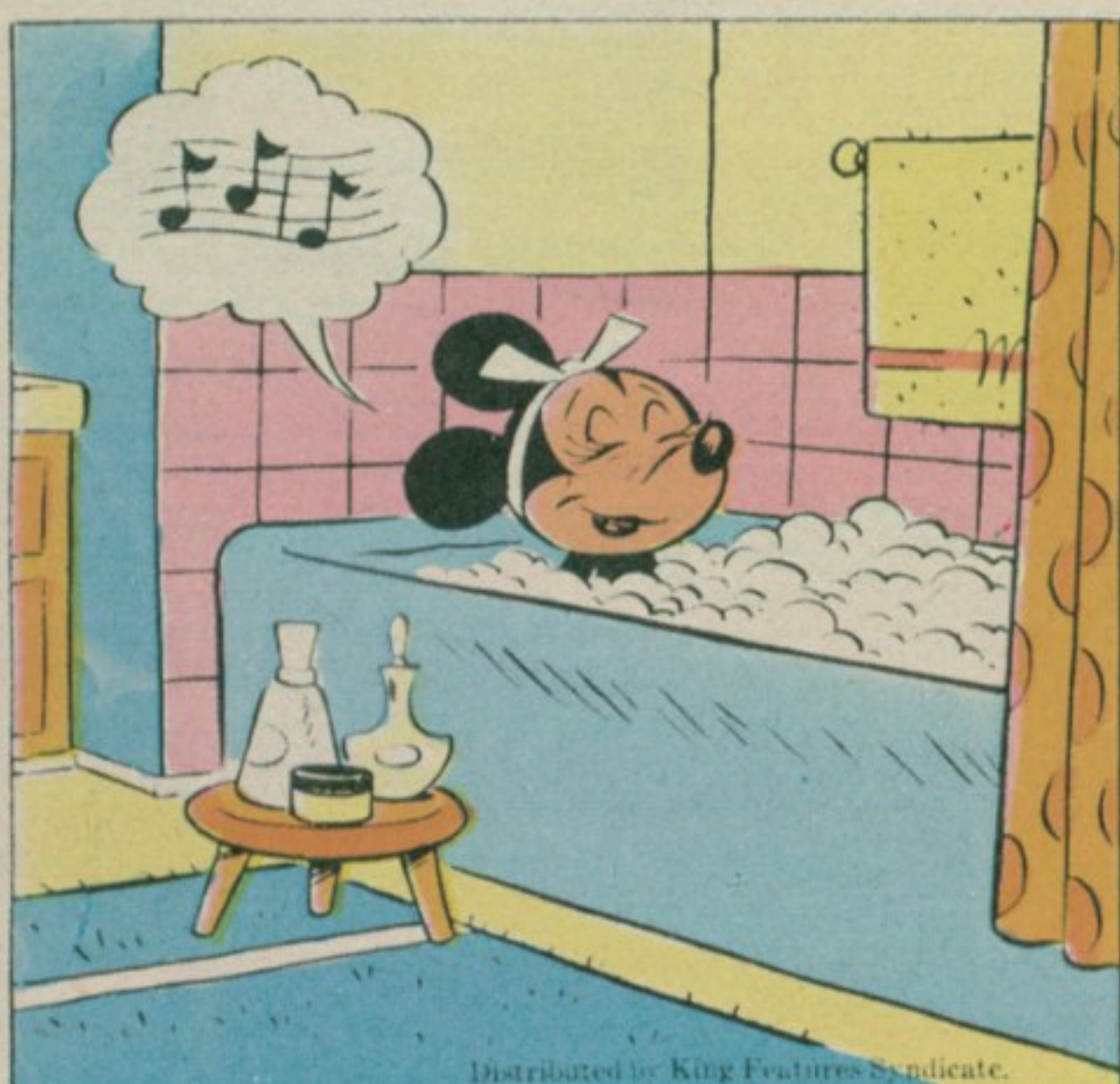

НЕКОЛИКО СЕКУНДИ АУТОМОБИЛ ЈЕ СТАЈАО НА ИВИЦИ ПРОВАЛИЈЕ, А ОНДА ПОЖУРИО ДОЛЕ.

АКО СТЕ СЕ МНОГО УПЛАШИЛИ!

Опишите са овим подацима (време, место, имена лица итд), свој истински страшни доживљај и пошаљите „Политикином забавнику“, Београд Македонска 29. Потпишите се и уз тачну адресу ставите занимање. Објављени радови биће плаћени.

Како је грађена најдужа пруга на свету

ЧУДО

У целој Русији могли су се на прсте избројати људи који су веровали да ће се Трансибирска пруга изградити.

У СИБИРУ

Наредба цара Александра III издата 1889. била је кратка, јасна и — немогућа: „Пругу ће градити руски људи од руског материјала!“ Практично, то је значило не само изградити, готово без икаквих машина, чиновску железничку пругу која ће пресећи цео азијски континент, од планине Урала, преко Сибира до обала Тихог океана, већ и обезбедити огромне количине искључиво домаћег материјала и опреме. У то се, заиста, тешко могло поверовати.

Али, цару и његовој влади се журило: у борби за нове колоније на Далеком истоку Јапан је постајао све снажнији и опаснији противник. Једини начин да му се супротстави било је ојачати руске гарнизоне на Истоку, населити пуста пространства Сибира. А дотур муниције, војске, намирница — није се могао замислити без пута, односно железнице.

Од Западне Европе цар није хтео ништа да тражи. Желео је да им докаже како Руси могу сами.

КРАВЕ ЋЕ ИЗГУБИТИ МЛЕКО

Групу главних инжењера којима је поверена градња Велике сибирске магистрале: Ливеровски, Михајловски, Мажников, Пушечников, чекале су огромне тешкоће. Најпре су морали да издрже свакојаке нападе конзервативаца, нарочито спахија. Поновило се оно што је Стивенсон доживео бранећи у британском Парламенту пројекат пруге Ливерпул — Манчестер. Он је морао да слуша како жене које се буду возиле железницом неће моћи да рађају, да ће људи гледајући у то чудо које пролеће брзином од 18 км на час — ослепети, а руским конструкторима предвиђали су брзи крај пруге коју ће завејати сибирске мећаве, а од дима ће „пресушити млеко у кравима“. Но, то су ипак биле ситнице према ономе што их је чекало на самом градилишту, у далеком Сибиру.

Највећи подухват у историји железнице започео је 1891. године. Двоколосечна пруга је кренула са обе стране, на западу од Урала, тачније од града Челабинска, до крајње руске луке на Пацифику — Владивостока.

Од самог почетка храбри и способни градитељи наишли су на непремости-ве тешкоће. Не зна се која је деоница била тежа од

које. Граса је пресекала неприступачне планинске пределе Средње Азије, велике реке Иртиш, Об, Јенисеј, Амур, области вечитог леда и, што се показало најгоре — сибирску тајгу. Иза овог лепог имена крије се прашума, опаснија и дивљија од оне јужноамеричке. Висока и густа четинарска стабла, сибирске смрче, јеле, борова, stoleћима су бујала, дрвеће се ломило, падало и трулило стварајући непробојан зид. У рано пролеће и јесен терен се претварао у непрегледну мочвару. Грађевинска сезона овде је трајала колико и кратко лето — једва два месеца!

Градители су ипак доскочили суровој природи: почели су да користе зиму кад је бар тло чврсто. Преко леда су набацивале облице и тако превлачили возове с материјалом. Иако се добро плаћало, градња је стално трпела од недостатка радне снаге. Укупно је на самој прузи било запослено преко 70.000 радника, и више стотина хиљада људи радило је на осталим пословима: копању и туцању камења за насип, допремању материјала, извлачењу шина у челичанама.

У току изградње издигло се Бајкалско језеро за читава три метра и поплавило пругу, у долини Амура разрушено је више стотина километара тек завршене пруге. Забележено је и неколико великих новчаних афера које су високим царским чиновницима донеле огромну добит. Градители су, међутим, и поред свих тешкоћа напредовали и то фантастично.

700 КИЛОМЕТРА ГОДИШЊЕ!

Већ фебруара 1897. пуштена је у промет пруга Челабинск — Иркутск. Исте године почела је да ради и деоница између Владивостока и Хабаровска. И радови на Забајкалској деоници, од Мисове на источној обали Бајкалског језера од Сретенска, започети 1895. завршени су 1900. Тада је влада поставила инжењерима нов задатак: због угрожености интереса Царске Русије на Далеком истоку мора се

започети нов крак пруге који ће најкраћим путем повезати Сибир са Владивостоком. Тако је, преко Манџурије, изграђена тзв. Источна кинеска железница. Преостала је још само Кружна бајкалска линија. Ту су изузетне тешкоће у терену натерале градитеље да уоставе „трајект“: возови су на обали језера пребацивани на тигантске скеле, или зими на ледоломце, и превожени на другу страну где се пруга настављала. Пруга поред обале Бајкалског језера с многобројним тунелима и галеријама, буквално усечена, биће завршена нешто касније али већ од 1903. успостављена је веза између Челабинска и Владивостока, на дужини од 7.416 км, односно од Москве до Владивостока — 9.280 км!

Градители су у потпуности извршили цареву наређење, и онај део о материјалу. Осим 17 км пруге између станице Краснојарска и Минино, где су употребљене шине из Енглеске, сав шински мате-

ријал — шине, спојнице, прагови — био је руски! Укупно је у пругу уграђено 10 милиона прагова, 3,5 милиона тона шина и друге опреме. Постигнут је још један рекорд који нико до данас није поновио: годишње је грађено 700 километара пруге;

Цео свет је био задивљен. „После откривања Америке и прокопавања Суецког канала, то је највећи догађај забележен у историји“, писао је париски лист „Ла Франс“...

ИЗВОЛИТЕ НА РАШЧИШЋАВАЊЕ

Први путници на овој прузи били су трговци. Они су похитали на исток нудећи индустријску робу које тамо није било, а набављали дрво, кожу, крзно, рибу. Према истоку су похрилили и многи незадовољници, сиромашни селаци, разни преступници. Царска влада давала је разне олакшице досељеницима, почев од земљи-

шта па до гледања кроз прсте људима сумњиве прошлости. Једино је важно било населити огромна пространства Сибира, искористити његова природна богатства, ојачати моћ и утицај на Истоку...

Прва путовања од Москве до Владивостока трајала су пуне три недеље! Путници су са собом носили своје самоваре, мангале за кување, зимницу, преобуку, ћебад. Уз пут се воз често заустављао: путници су силазили да рашчишћавају пругу од снега. Наравно, не сви, оне специјалне, из салонских кола нико није узнемиравао.

У почетку су станице изгледале овако: једна обична кућица, службеник са женом и децом, мала башта. Ту су возови застали код водоципне станице или угљарнице. На тим местима су касније израсли велики сибирски градови, тачно на раздаљинама које су биле потребне да воз узме воду и угља!

После октобарске револуције цела Трансибирска железница из основа је реконструисана тако да је могла да прими већи број возова и издржи већи терет. У исто време она се и разгранала: у Западном Сибиру у Централној Азији изграђено је неколико хиљада километара пруге, а у Источном Сибиру и на Далеком истоку око 2.000 км. Сада се гради и Бајкалско-амурска магистрала, коју називају другом Транссибиром, дугачка је 3.200 км!

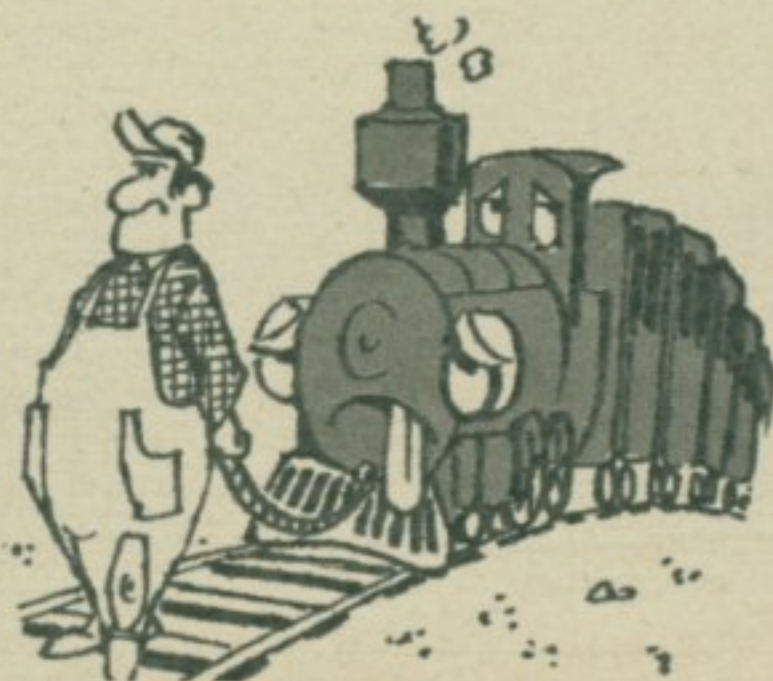
Живот Сибира, области која обухвата трећину Азије, потпуно се изменио. Захваљујући богатим подземним наслагама бакра, гвоздене руде, угља, азбесте, нафте, гаса, овде су подигнути велики индустријски комбинати. У крупне индустријске центре претворили су се Новосибирск, Иркутск, Омск, Краснојарск, Хабаровск и др.

Данас је готово цела Трансибирска железница електрифицирана. Возове од по 150 вагона вуку највеће електричне локомотиве на свету, јачине 7—10.000 КС. Раздаљину од Москве до Владивостока оне преваљују за само седам дана, а ускоро, кад буде електрифицирана и последња деоница, још ће се брже из Москве стизати на Тихи океан.

В. Смиљанић

ОНЕ СУ НАЈДУЖЕ:

Москва—Владивосток 9.280 км.
Трансаустралијска пруга Перт—Бризбејн 5.600 километара
Јужнопацифичка пруга Вашингтон—Лос Анђелес 4.787 километара.
Централна пацифичка пруга Њујорк—Сан Франциско, преко Сент Луиса 4.246 км, преко Чикага 5.099 километара.
Највећа раздаљина на Земљи која може да се превали возом јесте Лисабон—Владивосток 14.230 километара!

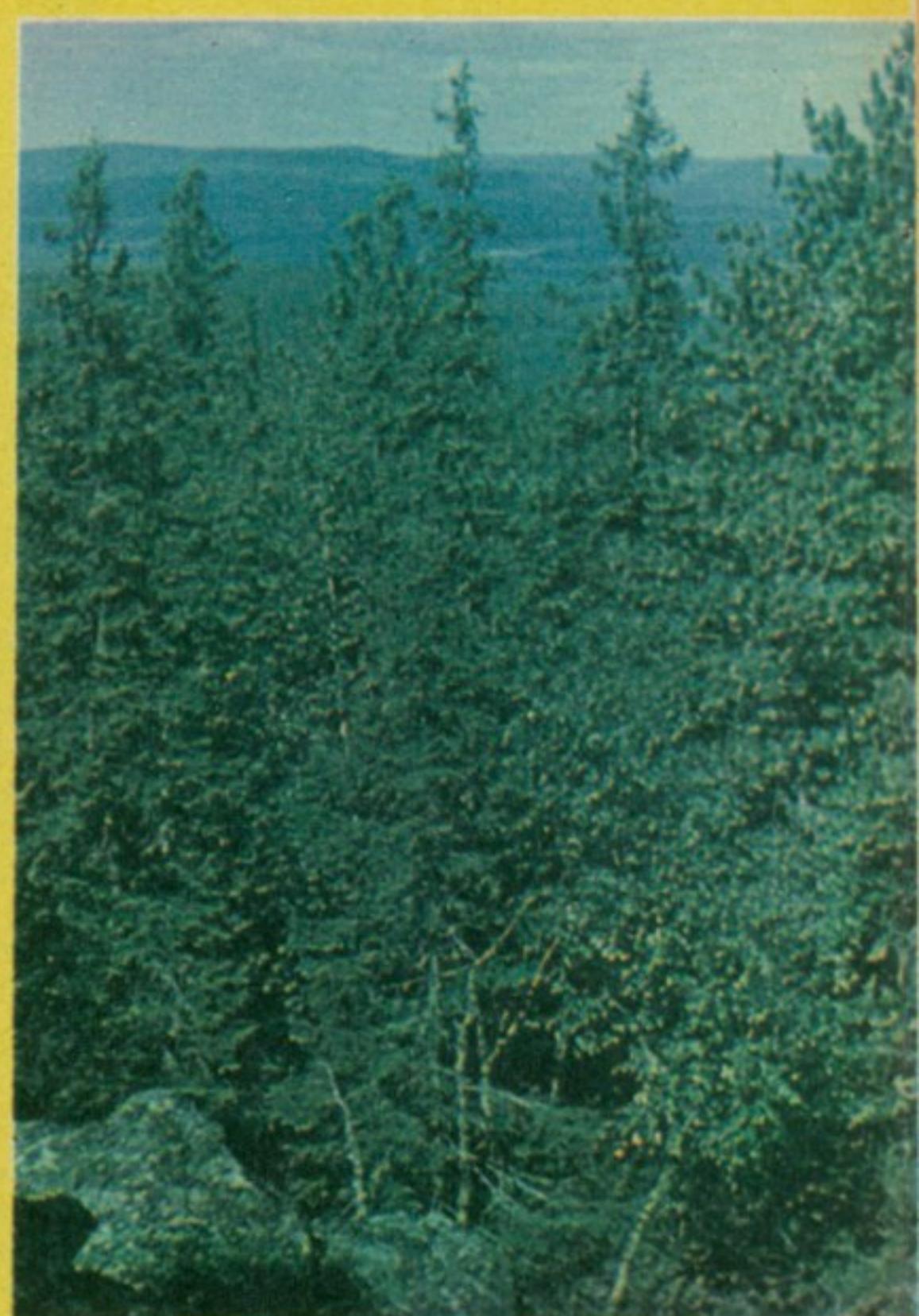

ВОЗ ИДЕ НА И

МОСКВА — Сваког дана са Јарославске-железничке станице креће десетак возова према истоку. Иако постоје редовне авионске линије са Сибиrom и Далеким истоком, путовање Транссибирском железницом је доживљај који ништа не може да замени. Места у возу се обавезно резервишу, нико не може да стоји, али како је заинтересованих много, на карту се чека доста дуго. Пруга Москва — Владивосток је и једна од најоптерећенијих јер пролази кроз најважније економске области азијског дела Совјетског Савеза: на њу отпада 20% теретног саобраћаја целе земље.

ЗЛАТНИ УРАЛ — Планина на граници Европе и Азије изванредно богата рудама: платина, злато, драго камење, али и гвожђе, никл, хром, манган, бакар, угаљ, радијум, азбест, боксит, нафта. Са двеста великих фабрика највећи је индустријско-рударски рејон у Европи.

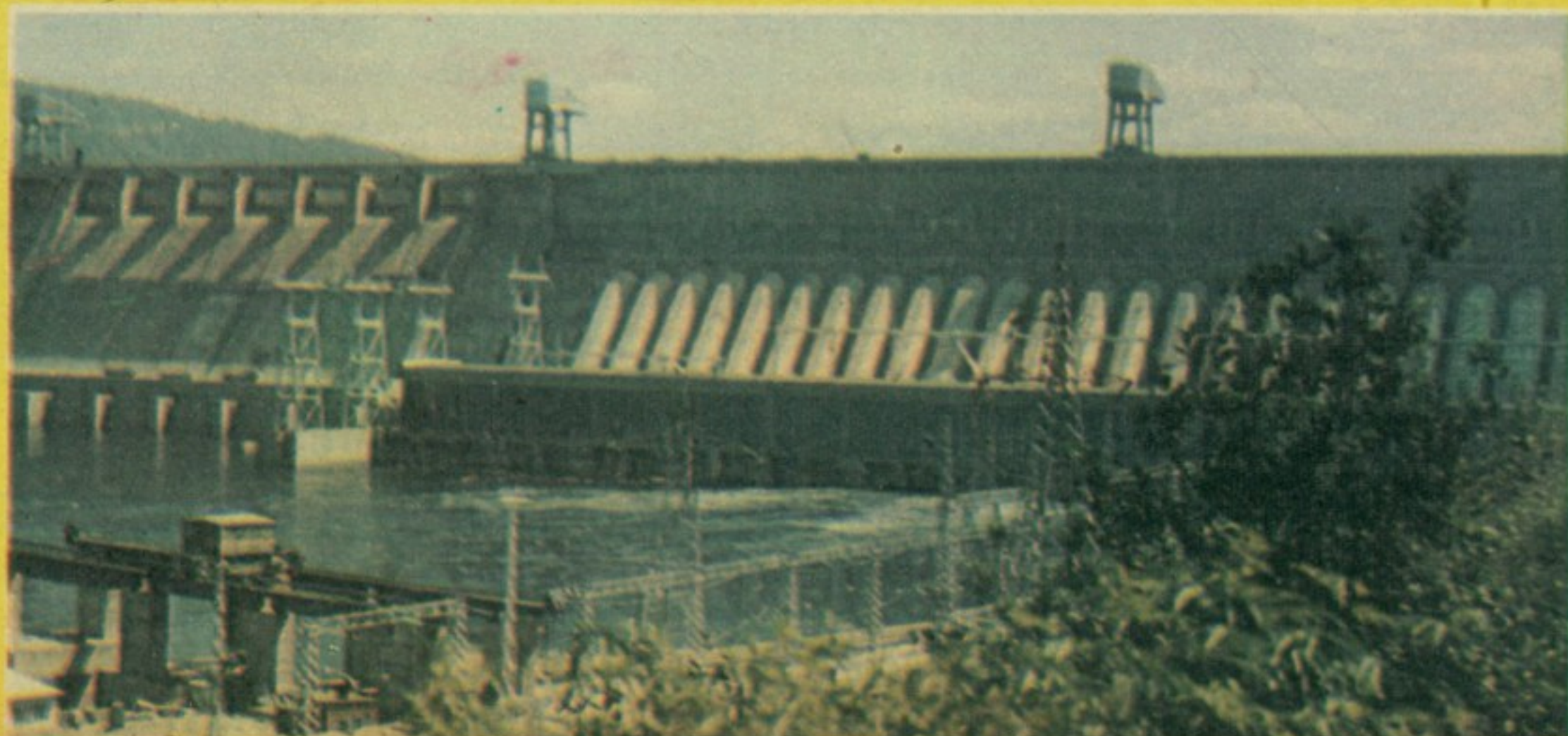

ТАЈАНСТВЕНА ПАСТРМКА

— Бајкалско језеро, са 1742 метра најдубље језеро на свету, задало је велике муке грађитељима Транссибирске железнице. Ова деоница с многобројним тунелима и галеријама завршена је тек 1905. Језеро заједно са нашим Охридским има најзанимљивију фауну. У њему, на великим дубинама где се и мрести живи иста она стара врста пастрмке као и код нас, која за научнике још крије многе тајне. Бајкал отиче у Јенисеј реком Ангаром на којој се налази највећа хидроцентрала на свету — Братак.

НА РЕЦИ ЈЕНИСЕЈ — Краснојарск је главни град истовремене области у средњем Сибиру. У његовој близини, на Јенисеју, изграђена је велика хидроелектрана с капацитетом од 5 милиона kW — има 10 диновских агрегата од по 500.000 kW. Хидроелектране омогућују не само даљи привредни развој Сибира већ и електрификацију железнице, а то значи већу пропусну моћ пруге, бржи транспорт. Јер, електрични воз не мора да се зауставља да би узео „гориво“.

ГРАД МЛАДИХ НАУЧНИКА — До пробијања пруге овде се на обали реке Оба у западном Сибиру налазило сеоце Новониколајевск. Данас је ту модеран град Новосибирск са преко милион становника, највећи индустријски центар Сибира, важан саобраћајни чвор. У њему се налази и Академски градић у коме живе и раде млади научници из свих крајева СССР.

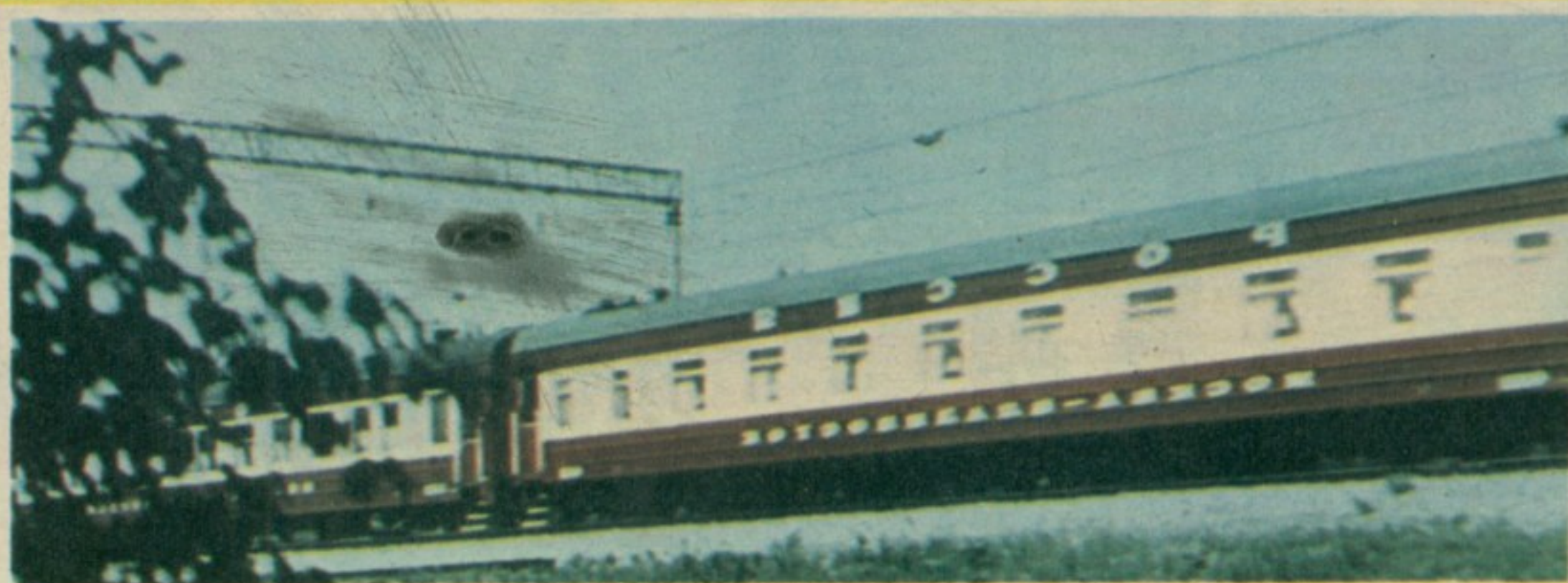

ТВРЂАВА НА АМУРУ

Хабаровск је град у источном Сибиру, на реци Амуру. Првобитно насеље, тврђаву, основали су овде Руси 1652. године, а данас овај важан индустријски центар с развијеном бродоградњом и хемијском индустријом има преко 400.000 становника.

ИСТОК

НЕКАД ЈЕ ВОЗ ОД МОСКВЕ ДО ВЛАДИВОСТОКА ИШАО ТРИ НЕДЕЉЕ А ПУТНИЦИ СУ СОБОМ НОСИЛИ САМОВАРЕ, БЕБАД, ЗИМНИЦУ. ДАНАС ЕЛЕКТРИЧНЕ ЛОКОМОТИВЕ, ВУКУЋИ И ПО 150 ВАГОНА, РАЗДАЉИНУ ОД ПРЕКО 9.000 КИЛОМЕТАРА ПРЕЂУ ЗА САМО СЕДАМ ДАНА!

ХОТЕЛ НА ТОЧКОВИМА

Возови на трансибирској прузи где се путује данима изузетно су комфорни. Обавезна су кушет кола са 2—3 лежаја у купеу. Како је то линија огромне дужине, возови су одлично снабдевени свим врстама јела и пића. Све композиције су озвучене и путницима се преко радија дају обавештења о свим значајнијим станицама. Закашњења не сме да буде јер би то значило пореметити саобраћај на целој прузи. Цео воз, од поласка до доласка, прати се из једног центра — диспечерског аутоматског пулта. Ту се одређује време путовања, заустављања, претицања, дају се одговарајућа упутства, наређења. Сваки возовођа има радио-станицу.

УЛАН-УДЕ — Насеље основано још 1666. на реци Селенги. Данас главни град Бурјатске АССР, главна железничка веза са НР Монголијом. Овде се налази и највећа фабрика локомотива и вагона на совјетском Далеком истоку. Осим јаких електричних локомотива совјетски стручњаци сада раде на увођењу још већих и јачих — турбомлазних.

ЛЕДОЛОМЦИ И КИТОЛОВЦИ — Крајња станица на Трансибирској железници, највеће совјетско пристаниште на Далеком истоку, важна војно-поморска лука и ваздухопловна база — то је данас Владивосток. Центар риболова и лова на китове. Зимска пловидба одржава се ледоломцима пошто је море овде залеђено годишње око шест недеља.

ВЛАДИВОСТОК

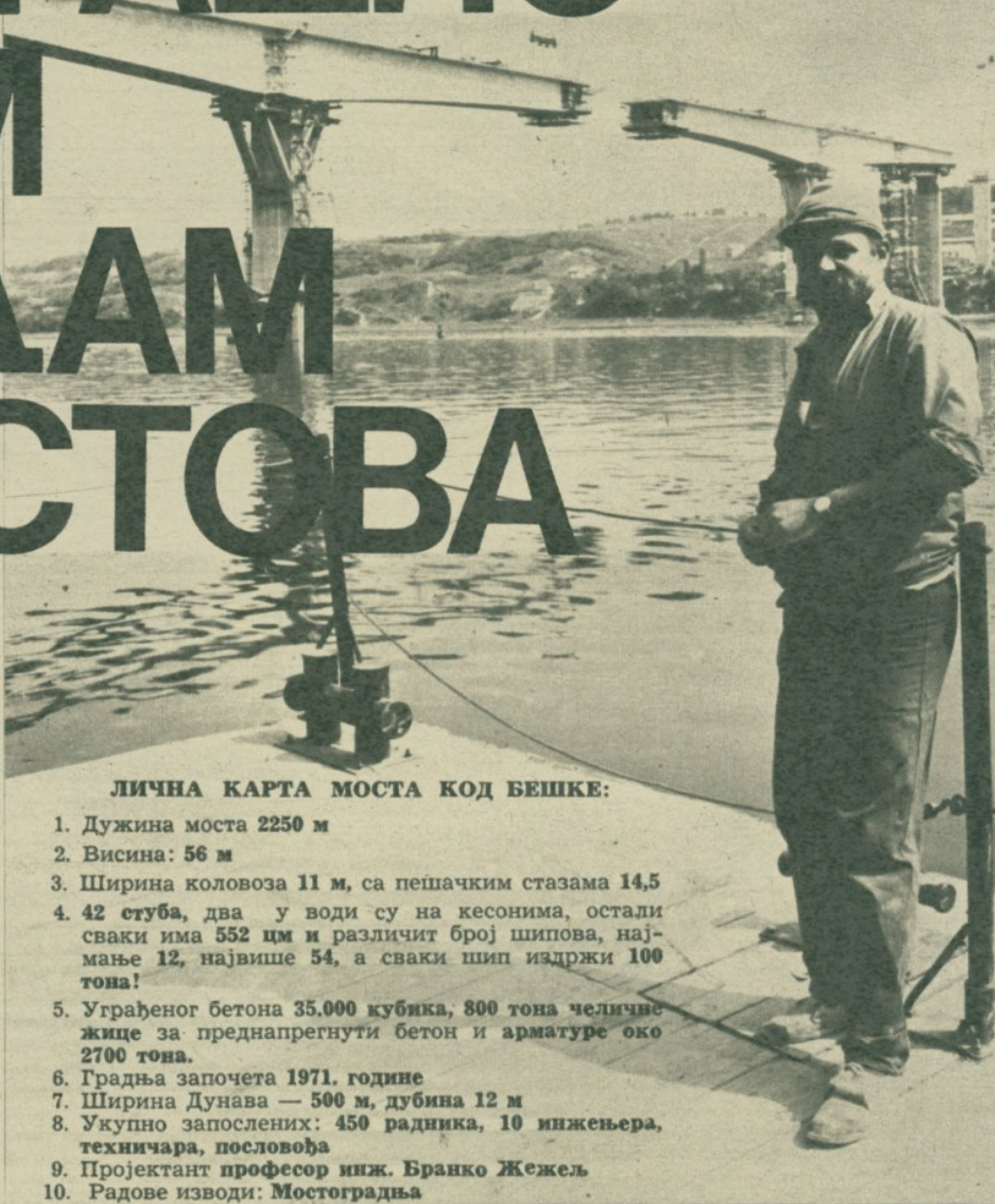
ПОСЛЕДЊА НА ПОСЛЕДЊОЈ ГРАНИ — Од Владивостока је касније изграђена још једна железничка грана која иде преко Сучана до пристаништа Находка, важне стратегијске тачке у Јапанском мору.

Слајдови посредством совјетске агенције АПН

ИЗГРАДИО САМ СЕДАМ МОСТОВА

ВИСОКО НАД ПРОВАЛИЈОМ, 56 МЕТАРА ИЗНАД ВОДЕ, НАЛАЗИ СЕ РАДНО МЕСТО БРКЕ БЕТОНИРЦА. ИПАК, ОН НИКАД НЕ БИ МЕЊАО СВОЈ ПОСАО.

ЛИЧНА КАРТА МОСТА КОД БЕШКЕ:

1. Дужина моста 2250 м
2. Висина: 56 м
3. Ширина коловоза 11 м, са пешачким стазама 14,5
4. 42 стуба, два у води су на кесонима, остали сваки има 552 цм и различит број шипова, најмање 12, највише 54, а сваки шип издржи 100 тона!
5. Уграђеног бетона 35.000 кубика, 800 тона челичне жице за преднапрегнути бетон и арматуре око 2700 тона.
6. Градња започета 1971. године
7. Ширина Дунава — 500 м, дубина 12 м
8. Укупно запослених: 450 радника, 10 инжењера, техничара, пословођа
9. Пројектант професор инж. Бранко Жежељ
10. Радове изводи: Мостоградња

Бетонирац може да бетонира школску зграду, солитер, фудбалски стадион, сајамску халу, да ради на подизању бране, хидроцентрале, на телевизијским торњевима, базенима. Најзад, без њега се не може замислити подизање моста.

Један такав гигантски мост, дугачак 2250 м управо се подиже на Дунаву, код Бешке, на новом Ауто-путу Београд — Нови Сад. У њега ће бити уграђено 35.000 кубика цемента, 800 тона специјалне жице, 2700 тона арматуре. Између два средња стуба који леже у води размак је 210 метара што је за ову врсту мостова светски рекорд! Мост је замислио пројектант Бранко Жежељ, а гради га предузеће „Мостоградња“. Од 450 радника — преко 20 одсто су бетонирици. Међу њима је и Хусеин Карић-Брка. Он на градњи мостова ради већ двадесет година. Његов посао је тежак и опасан, али и занимљив и важан.

Фабрика с једним радником

Докора бетонирац је био обичан физички радник —

каже Брка. — Све смо радили рукама. Истоваривали цемент, песак, вукли воду, сипали бетон у дрвена ручна колица или сандуке и, вукли. Сада је све другачије. Цемент у цаковима ја

и не видим, све је механизовано. На градилишту постоји фабрика бетона у којој ради један једини радник! У њој је све аутоматизовано: постоји дозатор, одреди се размера цемента, шљунка и воде, већ према томе која се чврстина тражи, радник само притисне дугме и — процес се сам одвија. Одатле се бетон ауто-мешалицама допрема под кабл крана и сипа у корпу, коју ми зовемо ђифа, и доноси на место уграђивања.

И мој лични алат се много променио. Некада то је била мистрија, летва равњача, дрвена ступа за набијање, сада ја у рукама држим вибратор, он разлива, уграђује и набија бетон. Кад радим на висини, обавезно имам уза се токивоки, сва наређења добијам од руковаоца у кабини кабл-крана.

Забрањена вртоглавица!

Ипак, ја мислим, и поред све механизације добар бетонирац мора да зна и сам да направи бетон, колико воде да стави, а лопата је и даље незаменљива и дуго ће то остати. Укратко, мој посао није нека филозофија, али опет не може свако да буде бетонирац.

Прво, мора да си здрав и то потпуно. Моји другови кесонци који раде под водом сваки дан иду на лекарски преглед, а једном недељно на систематски! Онда, дисциплина и другарство. Један погрешан корак и — опасност те вреба, доле, педесет шест метара испод, Дунав, мутан и дубок. А ми радимо по сваком времену. Колико сам пута овог пролећа покиснуо и продувао ме хладан ветар! Јер, ми не смемо да прекинемо посао. И то из простог разлога: ако не довршиш, ако оставиш бетон да се стегне, наставак је толико компликован да је боље да све бациш и почнеш из почетка. И зато не гледамо на сат и радно време. Радимо док не буде готово. Али, не жалим. Живимо као једна породица а зарадим месечно и по 400.000 ст. динара! Задовољан сам управо зато што сам бетонирац. Ево зашто.

Овде раде и монтери — њихов је посао најопаснији — и армирачи и тесари, и електричари, али оплата се скине, ске ле такође, арматура се покрије — а бетон остаје, то се види. Зато мора да буде добар, леп, идеалне површине. Преко ње

га ће прећи хиљаде аутобуса, аутомобила, камиона, пешака, бициклиста. Људи ће брже свршавати послове, неће чекати на обали оскелу и по два сата као што је било досад...

Кад смо почели да зидамо овај мост — овде је била пустиња: река, шума, комарци. Сада је овде читаво мало насеље — бараке, спаваонице, менаџ, телевизија, лађица, и — мост скоро готов. Ускоро ћемо се растати, отићи на неко ново градилиште. Ја ћу можда у Ирак. И неће ми бити лако. Створиш ли из чега нешто и таман кад буде готово, дижи сидро па иди даље. Ипак, срећан сам, иза мене остаје велики јак мост, а на њему чини ми се најбоље се види оно што смо ми бетонирици направили својим рукама.

До сада сам ррадио Панчевачки мост, Савски мост у Бранковој, мост у Скопљу, два у Далмацији — Бистрина код Стона и Роготина преко Неретве, — Газелу код Раковице...

Како се постаје бетонирац

Десет година Брка је радио и учио док није стекао праксу. Тада је полагао испит и постао квалификовани бетонирац. Одмах му је и плата скочила. Недавно, опет је учио и положио за висококвалификованог радника. То је један начин како се постаје бетонирац.

Иначе, може и овако: после завршене осмогодишње школе упишеш се у школу за грађевинске раднике и после две године учења и праксе постајеш квалификовани бетонирац. И не мораш да бринеш за запослење — то је тражено занимање.

В. Смиљанић

БАШТОВАН ПРОНАШАО БЕТОН

Француз Моније живео је од тога што је гајио палме у дрвеним кацама и продавао их. Једног дана дошао је на идеју како да сам прави бачве: мању кацу ставио је у већу и у простор између сипао цементну кашу. Тако је добио нову „саксију“. Међутим, брзо се разочарао јер су жиле палме, ширећи се, разориле цемент. Тада је он оковао бачву обручима, али ни то није помогло. Бачва се поново распрела. Коначно, Моније је одлучио да око каце намести гвоздене шипке у облику кавеза.

Како су оне брзо зарђале, баштован је, да би то сакрио, преко шипки излио други слој цемента. Тако се жичани кавез нашао између два слоја цемента. Овој „саксији“ корење палме није могло ништа. Моније је схватио да је пронашао нешто ново и корисно, па је, пошто је био у новчаној невољи, продао патент неком предузећу. Било је то 1861. Моније је наставио да се бави гајењем палми а његов изум, који је добио име армирани бетон, направио је револуцију у грађевинарству и без њега се не може замислити ниједна модерна зграда нити објекат.

ГЛЕДАЈТЕ НА ТВ!

У недељу 13. октобра у 12,30 часова

Азбука занимања — слово Б: бабица, бравар, балерина, бетонирац, бомбонџија, бунарџија, бербери

КАКО ПОСТАТИ СЛИКАР

АНАНАС

Савезнички обавештајци нису знали да ли је тајно оружје којим се пред крај рата хвалио Хитлер било — атомска бомба! Тек 1968. истина је избила на видело.

ЗА Ф

У рано поподне 20. априла 1945. године колона француских тенкова ушла је у тек освојени градић Хајгерлох у Швапској. Остала је у њему само колико је било потребно да се снабде горивом и продужила. Али, два пратећа ципа нису кренула за њом.

Пуковник Борис Паш и његов помоћник поручник Самјуел Гоудсмит, обојица амерички официри за везу при Слободној француској армији, знали су захваљујући поверљивом извештају да је живописна варошица Хајгерлох у овом тренутку најважније место у читавој Европи.

Чим је и последњи француски тенк замакао, њих двојица су са још десетак војника потрчали према градској пивари смештој у подруму средњовековног замка по коме је градић и добио име. Хитајући кроз мрачне тунеле и проваљујући низ тешких дрвених врата стигли су пред једна челична. Била су откључана.

Пуковник је дао знак да сви остану по страни и с напором их отворио. Пред њим се указала огромна пушта просторија уред која је на ланцима висио округли бетонски резервоар, а испод њега — решетка за испирање уранијума.

Пуковник Паш нашао је оно што је тражио.

РОЂЕНДАНСКИ ПОКЛОН

Једно питање морило је савезнике последње године рата: јесу ли немачки научници проникли у тајну атома и успели да изазову ланчану реакцију уранијума — услов за израду најмоћнијег оружја на свету. Да ли је „тајно оружје“ којим се хвалио Адолф Хитлер било — атомска бомба? Обавештајци то нису могли знати.

Тек 23 године касније, 1968, истина је почела да излази на видело кад су проучени пожутели ратни документи заборављени по савезничким архивима. Установљено је да су Немци заиста били пред самим открићем и да је изјава шефа нацистичког центра за нуклеарна истраживања професора Герлаха, дата на суђењу за ратне злочине, била веродостојна.

— У раду смо готово стигли до критичне тачке — цепања атома — рекао је он. — Потом би прављење бомбе било права игарија. Било нам је потребно још само мало времена — једва сто часова!

А реактор се налазио у подрумима замка Хајгерлоха. Пуковник Паш са својим људима провалио је у њих на сам Хитлеров рођендан и готово у последњи час!

Пола сата касније Пашови људи пронашли су у подруму оближње зграде и Георга Дракеа, немачког научника одговорног за реактор. За њим је изишао и чувени нацистички „мо-зак“ Ото Хан узвикнувши: — Требало је да са Ајнштајном одем у Америку!

ИМАТЕ 10 СЕКУНДИ, ДОКТОРЕ!

Пашу је преостало да реши последњи проблем — да пронађе тешку воду која је као замена за уранијум коришћена у немачком реактору. Није је било у пивари, а по неким знацима могло се закључити да је уклоњена само неколико часова раније.

Пашов помоћник поручник Гаудсмит, пореклом Холанђанин, замолио га је да ствар препусти њему.

— За неколико минута имаћете одговор — рекао је. — Од нациста који су освојили моју земљу научио сам вештину саслушавања.

Затим се окренуо једном од научника, доктору Хајзенбергу, прислонивши му револвер уз слепоочницу.

— Десет секунди, докторе, и повлачим обарац. Нацисти су ми убили оца и два брата, а сестру послали у концентрациони логор. Већ је прошло 5 секунди!

Тачно 2 сата и 35 минута пошто је стига у Хајгерлох јединица пуковника Паша напустила га је са врхунским немачким научницима на челу, једном тоном тешке воде и комплетним белешкама немачке Комисије за атомску енергију. Неколико километара даље конвој се зауставио, пуковник је изишао из ципа и погледао на сат. У том тренутку тло је задрхтало, сукнуло је стуб дима и ватре и тутњава се разлегла доли-

ном. Атомски реактор и добар део саме вароши Хајгерлох, према наређењу пуковника Паша, престали су да постоје.

Килограми бележака понети из атомског центра смештени су у архив да чекају боље дане. Рат је још беснео и било је пречих послова. Савезнички стручњаци нису имали времена да проверавају докле су нацисти стигли у прављењу атомске бомбе.

Када је 6. августа 1945. британски радио објавио да су Американци избацили атомску бомбу на Хирошиму, међу заробљеним немачким научницима у енглеском затвору Фарм Хол дошло је до препирке снимљене скривеним микрофонима.

Ото Хан вратио се са вечере погужен у хелију тобоже погођен ужасом коме је и сам допринео. Хајзенберг, нациста до сржи, презриво је процедио:

— Све су то глупости, типичан холивудски трик. Они не могу имати бомбу!

Професор Вирц није био толико сигуран.

— А зашто да не? — рекао је. — Вероватно су постигли колико и ми, а имају и тог проклетог Ајнштајна!

Када је почетком XX века Ајнштајн објавио теорију релативности, научници из десетак земаља одмах су дограбили чувену формулу за претварање материје у енергију и почели да раде на цепању атома. Пошто су немачки универзитети у то време предњачили на пољу теоријске математике и физике, на њима су се изводили најважнији експерименти.

ДВА ЧУВЕНА ПИСМА

Тридесетих година у Немачку су похрлили млади научници из Британије, Француске, Италије, Америке. А тада је на власт дошао Хитлер и одлучио да немачке универзитете „очисти“ од свих оних у којима није текла права аријевска крв.

То се односило на већину „мозгова“ у земљи. Ајнштајн се већ раније одселио у Сједињене Америчке Државе, кући се вратио Американац Роберт Опенхајмер заједно са Италијаном Фермијем. Бриљантна фи-

зичарка Лиза Мајтнер прешла је у Енглеску као и француски нуклеарни геније Фредерик Жолио-Кири. Нилс Бор, који је од свих њих можда најдаље одмакао у раду на цепању атома, похитао је у родну Данску.

Ото Хан, дугогодишњи Ајнштајнов сарадник, остао је у Берлину. Говорио је да га политика не занима. Нешто касније, јануара 1939. у сарадњи са Паулом Хартеком, постигао је прву фазу цепања атома. Одушевљен успехом Хан је сместа свим својим пријатељима јавио вест. Хартек је послао само једно, али много практичније писмо — саопштио је нацистичком министру одбране да успех експеримента отвара врата прављењу атомске бомбе.

С друге стране Атлантика, међутим, Алберт Ајнштајн је одлучио да се обрати америчком председнику Рузвелту веома забринут због немачких радова. Написао му је: „Једна једина бомба овога типа, ношена у чамцу и активирана у некој луци може да уништи читаву ту луку и добар део околне територије!“

Да је било ко други у том часу послао писмо са таквим „фантастичним“ тврдњама он би сигурно завршило у кошу. Али, Ајнштајново мишљење толико се ценито да је Рузвелт сместа образовао саветничко тело за уранијум које је два месеца касније поднело извештај да је „могуће направити бомбу какву помиње господин Ајнштајн“.

Свим нуклеарним истраживачима у САД одмах је наложено да свој будући рад држе у строгој тајности како не би ишли Немцима на руку. После неколико месеци, 3. септембра 1939, у Европи је букнуо рат.

У међувремену немачко Министарство одбране примило је Хартеково писмо исто тако озбиљно као Рузвелт Ајнштајново. Иако још не разумевајући значај открића на коме се радило,

Хитлер је наредио да се нуклеарним физичарима пружи сви услови.

ПРОЈЕКТ МАНХАТАН

У Енглеској је француски физичар Жолио-Кири вршио експерименте са тешком водом која се у великим количинама производи само на једном месту — у норвешком градићу Веморку. Пред окупацију ове земље, док су се још водиле битке, доктор Кири је послао једног од својих помоћника да читаву залиху тешке воде пребази из Веморка у Енглеску. Помоћу ње су научници у Кембриџу успели да изазову малу ланчану реакцију. Даљи рад наставили су са својим америчким колегама.

Јуна 1942. амерички председник Рузвелт одлучио је да подстакне рад на атомској бомби. Тако је на универзитету Колумбија у Њујорку рођен „Пројект Манхатан“. У оквиру овог програма 2. децембра исте године Енрико Ферми је у атомском реактору произ-

бео праву, потпуно контро-
лисану ланчану реакцију и
Рузвелту одмах послао ши-
фровани телеграм:

„Италијански морепловац
управо је стигао у Нови
свет. Стоп. Домороци су
пријатељи“.

Од тог тренутка развој
атомске бомбе текао је не-
задрживо. Научници под
руководством Опенхајмера,
Фермија и Лизе Мајтнер
радили су пуном паром, а
за то су имали јаке разлоге:
стизале су вести да ни Не-
мци не губе време и да се
у градићу Веморку даноноћ
но ради на прозивођњи теш-
ке воде — замене за ура-
нијум — чије су залихе на-
цисти већ исцрпили!

жио као мајор у Слободној
норвешкој армији стациони-
раној у Енглеској.

Савезничка Врховна ко-
манда често је помишљала
на могућност командског
препада на Веморк. Више
узастопних бомбардовања
хидроцентрале која је напа-
јала постројења тешке воде
остало је без успеха. По-
стројења су се налазила у
неприступачној долини ок-
руженој планинама где су,
у вечитој магли, непрекид-
но беснеле заслепљујуће
мећаве. Стога су падобран-
ци-диверзанти могли бити
спуштени једино унутар
планинског венца где су,
опет, немачке патроле чу-
вале сваку стопу.

мља је подрхтавала, стење
се сурвавало низ обронке,
високо дрвеће падало је као
посечено.

Шеф службе безбедности
у Веморку послао је те но-
ћи у Берлин следећи теле-
грам: „Уништена важна ин-
сталација. Петорица дивер-
заната у сивозеленим уни-
формама и даље на слобод-
и“.

ГЕСТАПО ДОЛАЗИ У ПОСЕТУ

И остали су на слободи
противно најсмелијим оче-
кивањима. Готово 5000 вој-

ника кренуло је за њима у
потеру, авиони су надлета-
ли предео, читава област је
одсечена. Али, Хелберг и
његови људи нису ухваће-
ни.

Сутрадан се Хелберг сам
вратио у оближњу луку
Рјукан и нечувеном храб-
рошћу и вештином успео
да дигне у ваздух брод на-
товарен тешком водом који
је управо кретао за Немач-
ку! Нацистички нуклеарни
научници остали су крат-
ких рукува.

За Хајзенберга и његову
екипу диверзија у Веморку
значила је две године уни-
штеног рада. Хитлер је мо-
рао да причека на своју
„корпу ананаса“. Међутим,
нацисти су ускоро стекли
нову наду. Из Данске је сти-
гла вест да је некадашњи
колега немачких научника
Нилс Бор успео да у својој
лабораторији у Копенхаге-
ну изазове контролисану
ланчану реакцију.

Када би Бор открио Нем-
цима тајну — Гестапо би га
већ на то некако натерао —
пожда све и не би било из-
губљено. Ударац нанет у
Веморку био би безначајан
јер је изгледало да оно за
шта је Немцима била потре-
бна тешка вода дански на-
учник постиже без ње!

Али, Бор је још имао
пријатеља међу Немцима и
једне ноћи неко га је оба-
вестио да му Гестапо долази
у посету. Научник се сместа
повезао са Покретом отпора
и исте ноћи је рибарским
чамцем пребачен у Швед-
ску. Одатле га је један бри-
тански бомбардер одвео у
Енглеску, а други авион из
Лондона у Сједињене Аме-
ричке Државе.

Недељу дана касније „го-
сподин Бејкер“ — како је
цласило шифровано име
Нилса Бора — показао је
своје научне белешке док-

тору Опенхајмеру и Енри-
ку Фермију. Ове драгоцене
белешке унапредиле су а-
мерички атомски програм
за најмање годину дана.

ФАУ ПРОЈЕКТИЛИ ИЛИ АТОМСКА БОМБА?

Те последње године рата
Немци су полагали сву на-
ду још само у две ствари.
Једна је била њена тајна
армада вођених пројектила
којом би савладала Енглеску
са земљом, друга — атомска
бомба! Научници су се по-
делили; једни су се залага-
ли за рад на усавршавању
ракета ФАУ-1 и ФАУ-2, ка-
ко су се звали страшни про-
јектили, други су покуша-
вали да приволе Хитлера за
настављање нуклеарних
експеримената.

„Ближи смо атомској бом-
би неко икада“ говорили су
неодлучном Фиреру. „Само
још неколико месеци, мо-
жда недеља...“

Хитлер се определио за
ракете. Али, ни оне му ви-
ше нису могле помоћи. Уц-
вењени нуклеарни физича-
ри преместили су реактор
у швапски градић Хајгер-
лох и тамо наставили да ра-
де на своју руку. Били су
на самом прагу успеха ка-
да је храбра јединица пу-
ковника Паша пронашла
њихово скровиште...

ИРРЕРА

Огромне количине тешке
воде пребациване су одан-
де у градић Готов крај Бер-
лина где су је научници на-
просто „гутали“ у покуша-
јима да изазову контроли-
сану ланчану реакцију.

Када је један Хитлеров
изасланик упитао доктора
Хајзенберга, шефа екипе у
Готову, које би величине
требало да буде бомба која
би савладала са земљом Њу-
јорк или Лондон, овај је
одговорио:

— Величине ананаса. Ус-
коро ћемо Фиреру моћи да
поклонимо пуну котарицу
овог „воћа“!

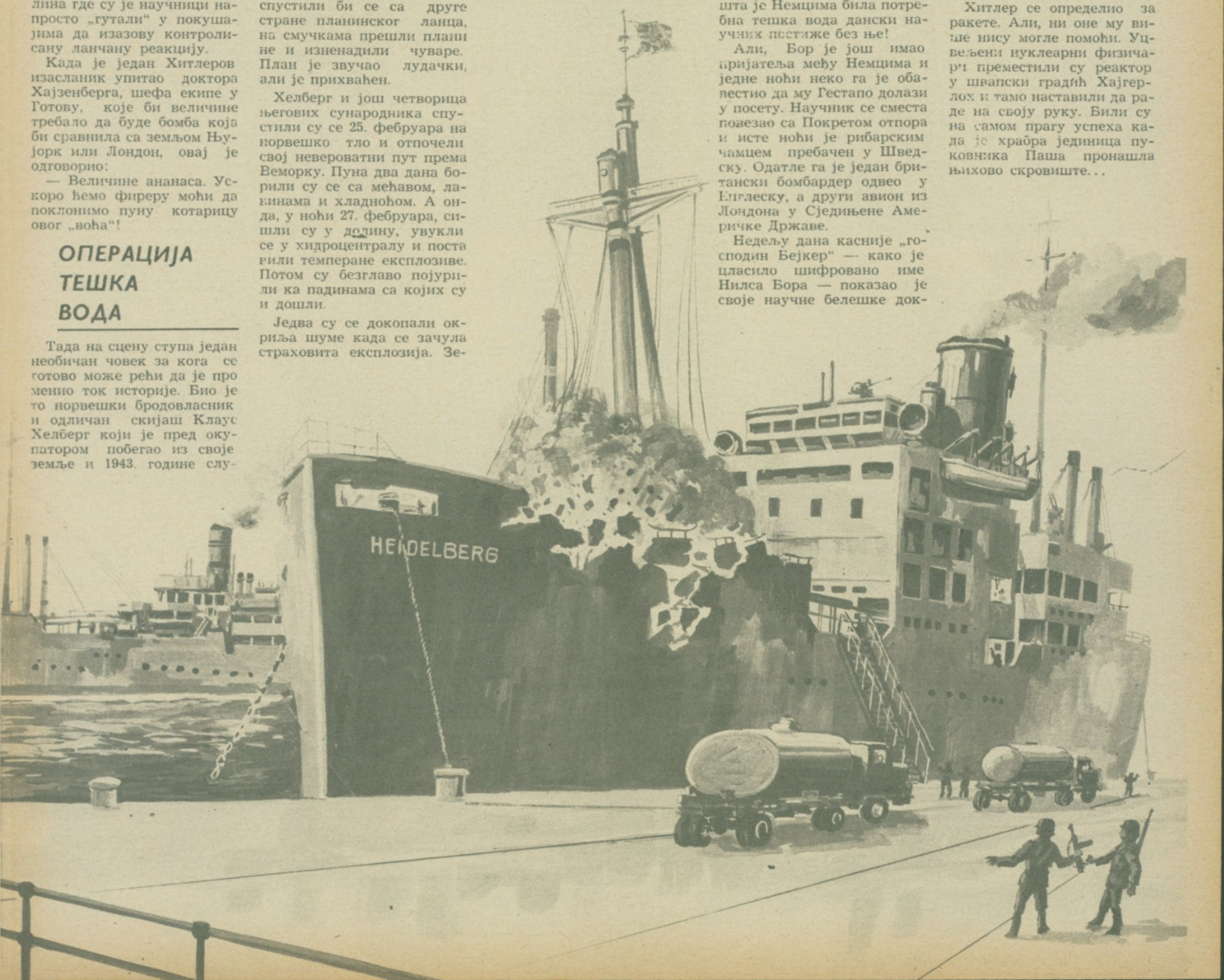
ОПЕРАЦИЈА ТЕШКА ВОДА

Тада на сцену ступа један
необичан човек за кога се
готово може рећи да је про-
менио ток историје. Био је
то норвешки бродовласник
и одличан скијаш Клаус
Хелберг који је пред оку-
патором побегао из своје
земље и 1943. године слу-

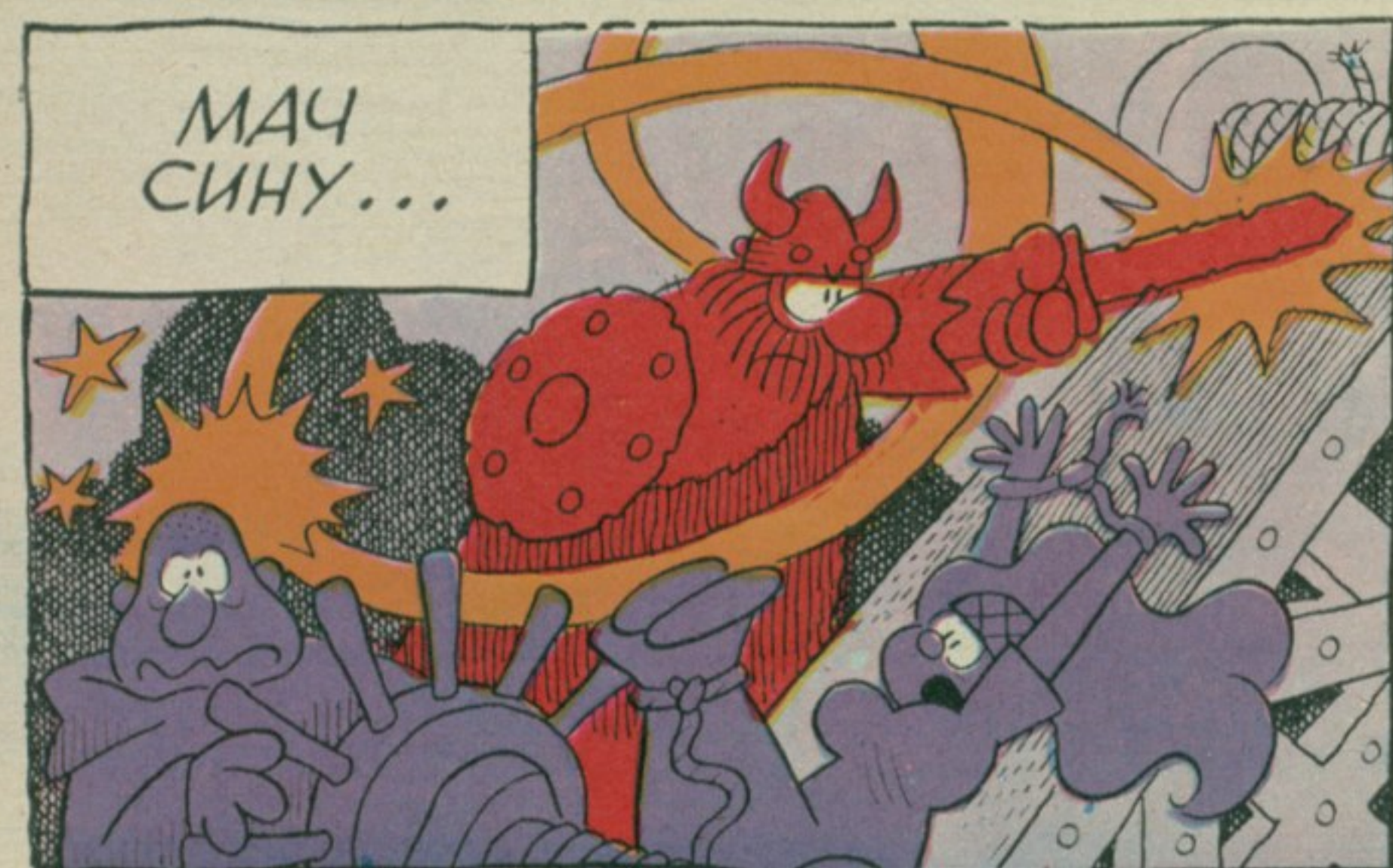
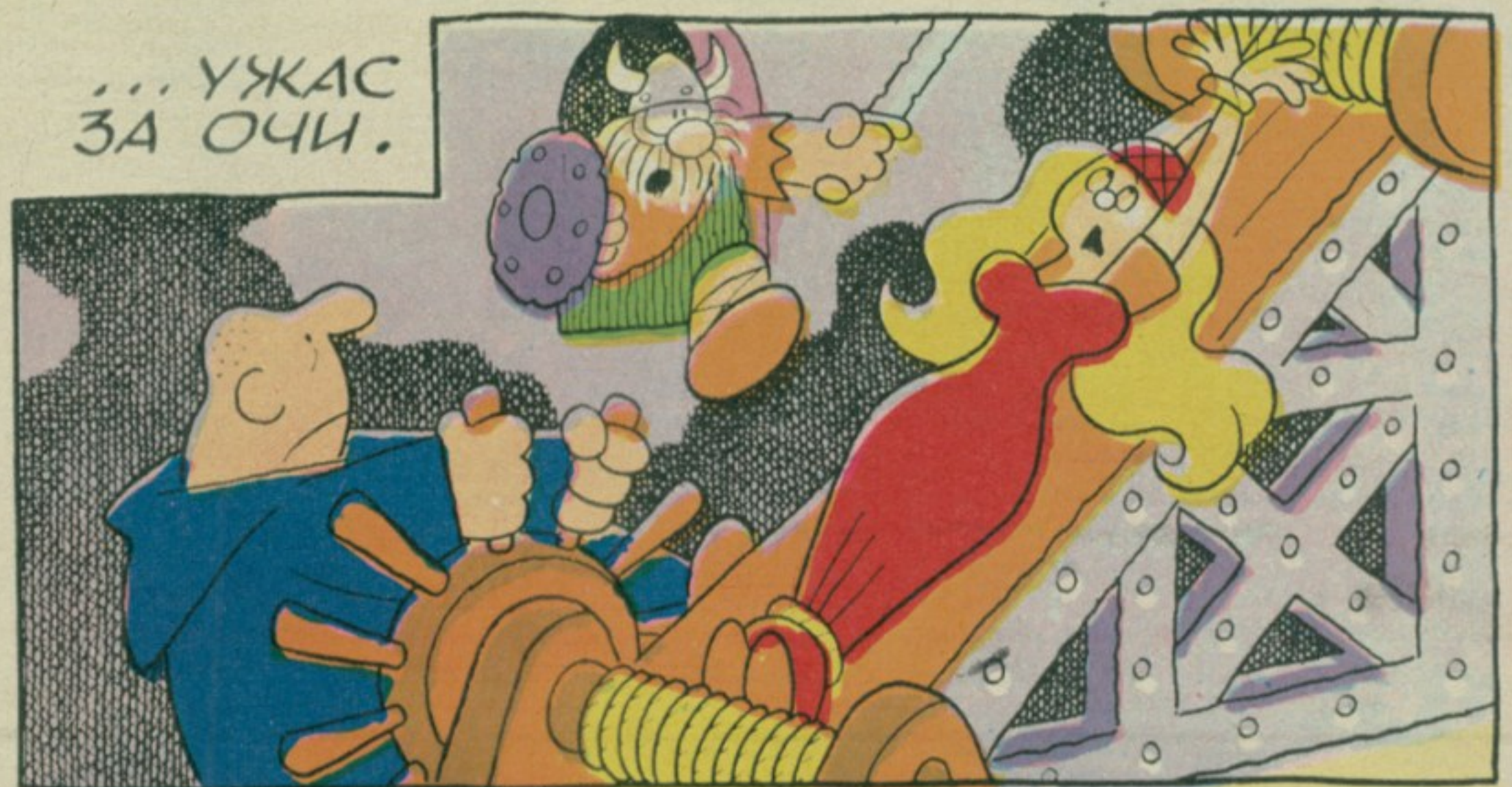
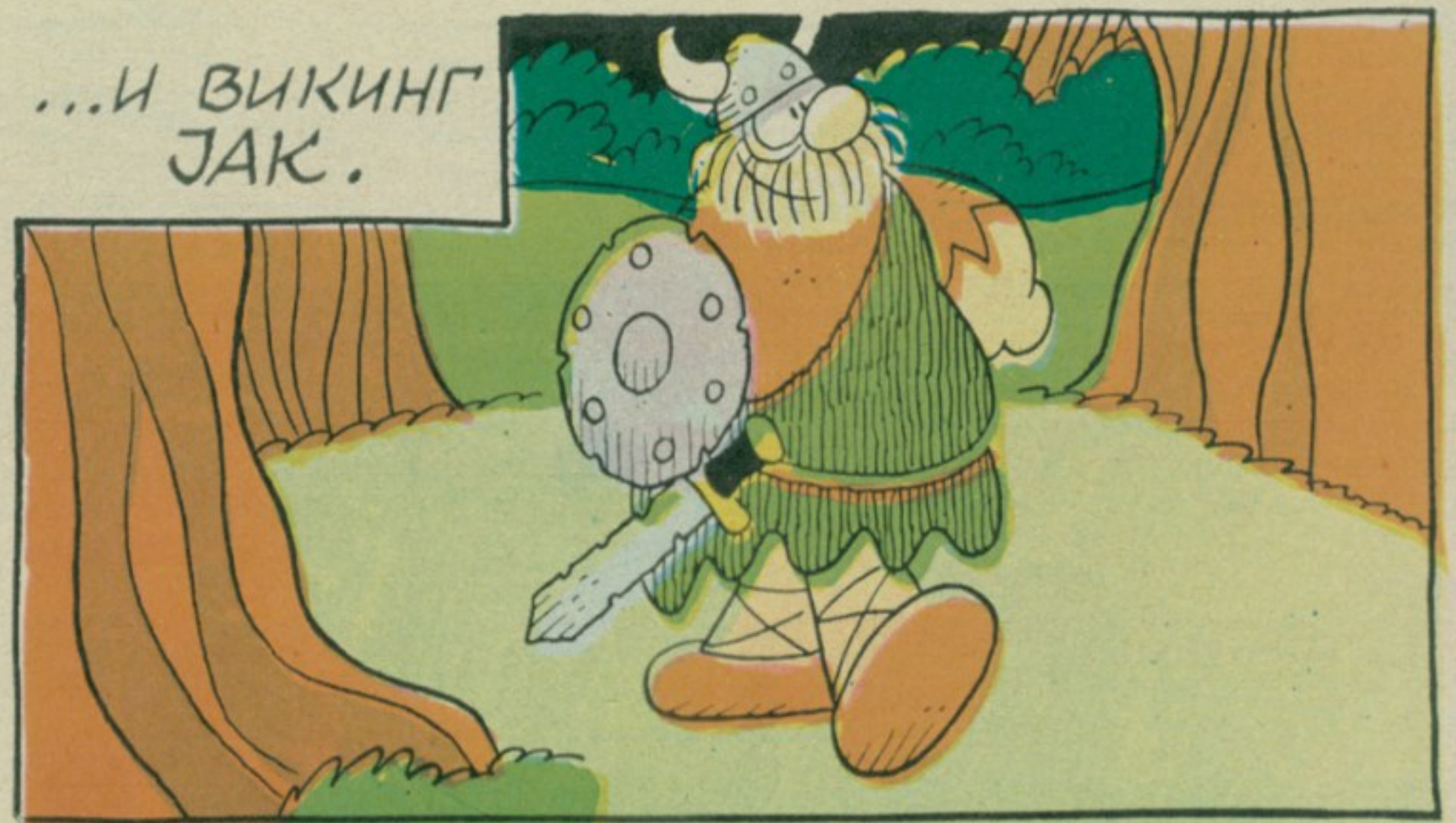
Клаус Хелберг изложио
је другачији план: он и још
неколицина падобранаца
спустили би се са друге
стране планинског ланца,
на смучкама прешли плани-
не и изненадили чуваре.
План је звучао лудачки,
али је прихваћен.

Хелберг и још четворица
његових сународника спу-
стили су се 25. фебруара на
норвешко тло и отпочели
свој невероватни пут према
Веморку. Пуна два дана бо-
рили су се са мећавом, ла-
винама и хладноћом. А он-
да, у ноћи 27. фебруара, си-
шли су у долину, увукли
се у хидроцентралу и поста-
вили темперане експлозиве.
Потом су безглаво појури-
ли ка падинама са којих су
и дошли.

Једва су се докопали ок-
риља шуме када се зачула
страховита експлозија. Зе-

ХОТАР СТРАШНИ

ТРИ МОЈЕ ГРЕШКЕ

Кад год се сетим тога, за тренутак ми се учини као да поново летим у малом, старом и бучном авиону негде изнад планина источно од Фејетвила, у Арканзасу.

Кроз старо седиште осећам како мотор подрхтава, пилотска кабина обасјана сучевим зрацима мирише на врело уље и гориво. Око 3500 метара испод мене простире се слој облака блештав као арктичко снежно поље.

Пилотска кабина била је за мене увек пријатно место. Али, сада је другачије. Налазим се усред оног што пилоти називају „ситуација“. Блештави слој облака испод мене постао ми је непријатељ, заробио ме далеко од чврстог тла на које толико желим да се спустим.

Стари пилоти имају обичај да кажу: „Кад се нађеш у „ситуацији“, израчунај шта ти иде у корист а шта не.“ То чиним и ја, мада знам на чему сам. Слој облака је непрегледан и постаје све деблии. Сунце, које ми сада блешти у лице, ускоро ће заћи. Игла на омни-навигатору бесциљно титра. Компас није био исправан ни кад сам узлетео. Једина срећна околност је да имам горива и да мотор добро ради.

Да би летео кроз облаке, пилоту су неопходни специјални инструменти, а ја их нисам имао. Без њих нисам знао тачно где се налазим ни где могу да се спустим.

УПАО САМ У КЛОПКУ

Имао сам важан пословни састанак у Бејтсвилу. Пилоти који морају да оду на састанак „без обзира на све“, обично се памте по фотографијама из новина или умрлица. Знао сам то, а ипак сам кренуо.

Док сам се тог поподнева возио према аеродрому, видео сам да су облаци ниски, али били су испрекидани и то ме је мало охрабрило. Уз то, метеоролошки извештај је предвиђао побољшање времена. Занемарио сам чињеницу да је тај извештај био стар неколико часова. То је била моја прва грешка.

Док сам загревао мотор, проверио сам радио: омни-навигатор био је нејасан, али глас се добро чуо, пријем је био добор. Довољно за једноставан лет до Бејтсвила. Тако сам прекршио неписано правило да не постоје „једноставни“ летови. Била је то моја друга грешка.

Проверавајући компас приметио сам да није тачан. Али, кориговању правац, снажићу се некако. Грешка број три!

Волео сам да летим, наравно, кад

ИМАО САМ ЈОШ ТОЛИКО ГОРИВА ДА СТИГНЕМ ДО НЕКОГ ОБЛИЖЊЕГ АЕРОДРОМА, АЛИ ИЗ ГУСТИХ ОБЛАКА НИГДЕ НИЈЕ БИЛО ИЗЛАЗА!

су услови добри. Очекивао сам да ће ми и овај лет донети велико задовољство. Авион се лако дигао и почео да добија у брзини. Предамном су се пружиле планине Озарк покривене маглом. Што сам им се више приближавао, магла се све више претварала у густе облаке. Већ сам их секао, непрозирни слојеви били су и изнад и испод мене. То мора да је локална појава, помислио сам. Скренућу мало ка северу и заобићи облаке.

Летео сам тако петнаест минута, а онда изнад мене се изненада указало плаво небо. Пожелео сам да летим изнад облака, није ми ни на крају памети било да ћу упасти у клопку. Пењао сам се све више и одједном приметио да сам скренуо са северне ивице моје путање. Не мари, вратићу се на путању.

ГДЕ СУНЦЕ ЗАЛАЗИ

Двадесет минута касније стигао сам до највишег слоја облака које су поменули у метаоролошком извештају. Простор између њих и облака испод мене личио је на мрачну пећину. Опасно је да наставим у том правцу. Тада сам донео прву паметну одлуку: вратићу се у базу.

Окрећући полако авион, узео сам микрофон.

— Фејетвил, 2450 метара, олујни облаци — допро је до мене слаб глас.

Олујни облаци! Осетио сам језу.

Упитао сам како је у Форт Смит, па у Литл Року, Тулси, чак и у Спрингфилду. Одговор је био увек исти: олујни облаци! Сви аеродроми до којих сам могао стићи са онолико горива колико сам имао били су покривени олујним облацима.

Сада сам плаћао грешке које сам направио у току дана. Осетио сам изненадну жељу да се ослободим из клопке, и то одмах, и да улетим у облаке испод којих се налазио скривени свет. А онда сам се, ни сам не знам зашто, сетио једног призора из детињства: сетио сам се врабаца који би, кад се уплаше, ударили главом о затворен прозор амбара, а да су сачували присебност, могли би лако да излете кроз онај отворени. Нећу дозволити себи да се тако понашам! Сачуваћу присебност и наћи излаз.

Као дете осетио сам жељу да будем код куће, у Фејетвилу. Али, где лежи Фејетвил? Онда сам се сетио сунца. Фејетвил мора да се налази лево од заласка Сунца. Полетео сам у том правцу.

Чекао сам и презнојавао се. Пет, десет, петнаест минута. Облаци су непробојни. Радио-Фејетвил емитије упозорење свим пилотима у овом крају. Лакнуло ми је кад сам схватио да неко мисли на мене, да ће јавити чим се негде отвори процеп у облацима.

Изненада, кад сам по стоти пут погледао на таблу с инструменти-ма, приметио сам да је игла омни-навигатора не титра више бесциљно. Сада јасно показује 300 степени од радио-фара. Следим нови курс, игла ме води кући. Али, да не бих као врапци ударио негде

главом, потребан ми је отворен прозор.

Сад се налазим тачно изнад радио-фара Фејетвил, тако игла показује. Кружим, чекам и презнојавам се. А онда, најзад:

— Пилот Централне ваздухопловне линије јавља да се у облацима појавила рупа у радијусу један-осам-нула.

СВЕТЛОСТИ ВЕСТ ФОРКА

До тог отвора у облацима има преко четрдесет километара. Морам стићи тамо пре него што се облаци поново затворе. Тренуци споро пролазе, а облаци постају пурпурни у светлости Сунца које залази.

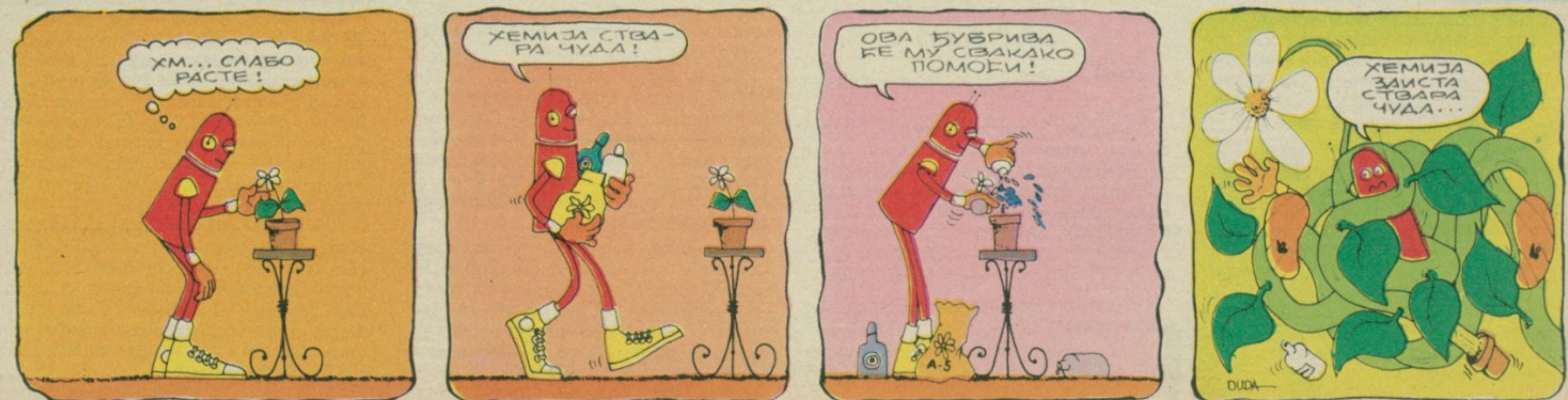
Одједном, испод мене је мрак. Дубоко доле виде се фарови аутомобила у сумраку. Процеп у облацима је можда само 800 метара дубок, а дугачак око 3000 метара. Ако бих се обрушио, велика брзина би разнела авион у комаде. Једини спас је да се опрезно спуштим кроз отвор у облацима и да поново не упаднем у густу маглу.

Пропадам 700 метара у минути. Није довољно, додајем гас. Сад је све црно око мене, за тренутак сам изгубио процеп у облацима. А онда сам угледао светлости села Вест Форк, у близини аеродрома Фејетвил. Ускоро су точкови додирнули писту. Стигао сам!

Рекс Алан Смит

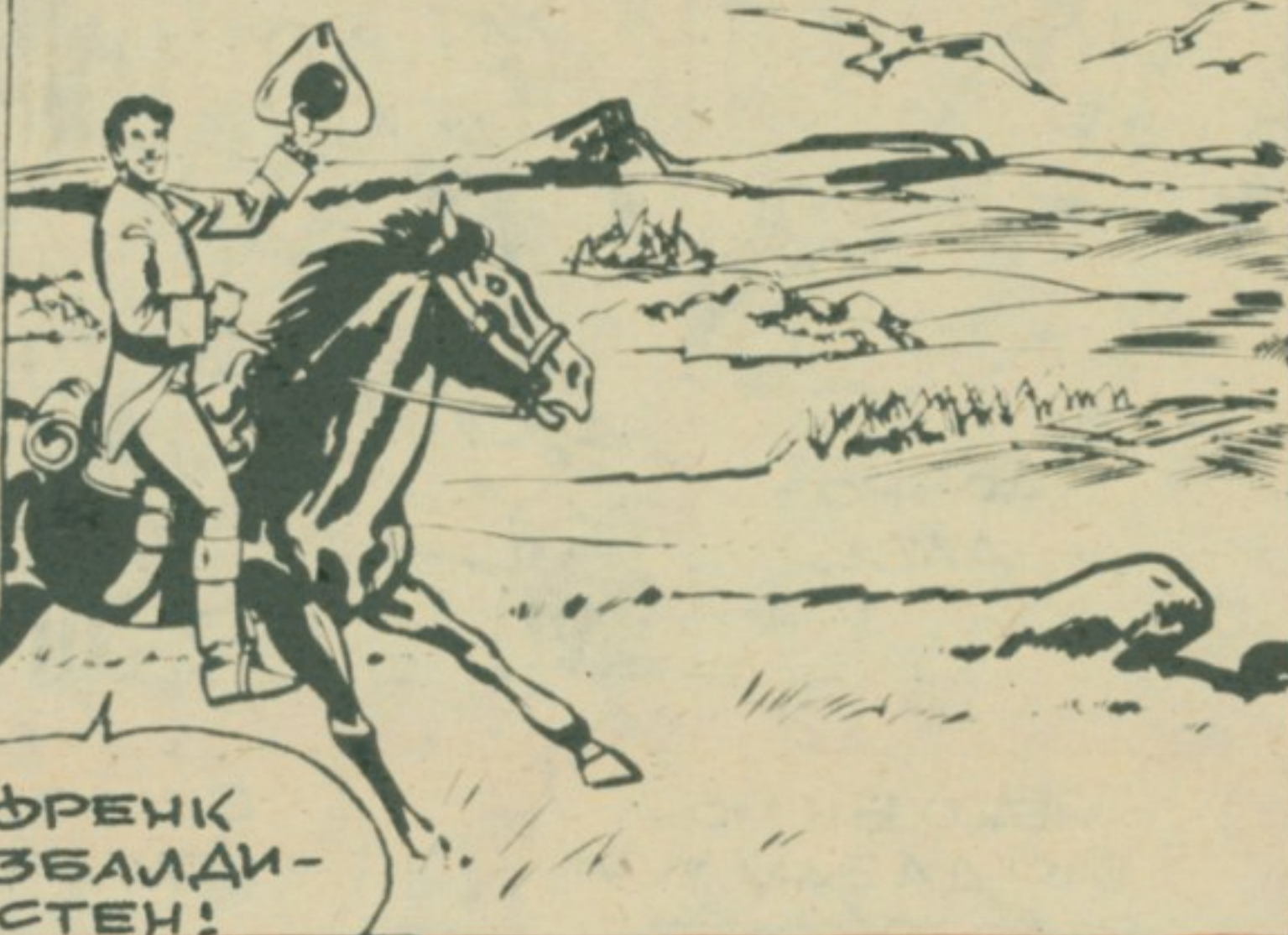

ШРАФКО

РОБ РОЈ према Валтеру Скоту

МОЈА ПРИЧА
ПОЧИЊЕ
ЈЕДНОГ ДАНА
1715. ГОДИНЕ,
НА ПУТУ
КОЈИ
ЈЕ ВОДИО
ЗА ЛОНДОН.
ЗОВЕМ
СЕ...

ФРЕНК
ОЗБАЛДИ-
СТЕН!

ВОЛИМ КЊИЖЕВ-
НОСТ И МРЗИМ АРИТ-
МЕТИКУ!

АЛИ МОЈ ОТАЦ НИЈЕ
ИМАО НИКАКВОГ РАЗУ-
МЕВАЊА ЗА ТУ МОЈУ
НАКЛО-
НОСТ...

КАКО СЕ УСУ-
БУЈЕШ ДА МИ ПОКА-
ЗУЈЕШ ТЕ СВОЈЕ
ПЕСМЕ И ТЕК ТАКО
МИ САОПШТАВАШ ДА
НЕ ЖЕЛИШ ДА СЕ
БАВИШ ТРГОВАЧ-
КИМ ПОСЛОВИМА?

ЗНАШ ЛИ ДА КУ
ТЕ ЛИШИТИ НА-
СЛЕДСТВА?

СНОСИКУ
СВЕ ПОСЛЕ-
ДИЦЕ, ОЧЕ!
НИСАМ СПО-
СОВАН ЗА
ТАЈ ПО-
ЗИВ!

МОЛИМ
ВАС ДА
РАЗМИС-
ЛИТЕ...

АХ, ОВЕ НЕ! ОДУ-
ВЕК СИ БИО МОЈ
ПОМОКНИК И ЗНАШ
СА КОЛИКО НАПОРА
САМ СВЕОВОСТЕ-
КАО...

ГОСПО-
ДИНЕ
ОЗБАЛ-
ДИСТЕ-
НЕ...

АЛИ,
ОЧЕ...

У РЕДУ! ЈЕДАН ОД СИНОВА
МОГ МЛАЂЕГ БРАТА ЊЕ МЕ НАС-
ЛЕДИТИ! КРЕНУКЕШ К ЊИМА ДА
ИХ ОБАВЕСТИШ О ОВОМЕ...

И ТАКО
САМ СЕ
УПУТИО
КА ЗАМКУ
ОЗБАЛДИСТЕН...
НИСАМ НИ
СЛУТИО
ДА ЊЕ МИ
ТО ДОНЕТИ
НИЗ ЗГОДА
И НЕЗГОДА...

ОВАЈ СУСРЕТ
МИ ЈЕ ДОНЕО НИЗ
НЕПРИЈАТНОСТИ...

НА СВОМ ДУГОМ ПУТУ
СПРИЈАТЕЉИО САМ СЕ
СА ЈЕДНИМ ПУТНИКОМ...

ЗНАТЕ ЛИ ДА ОВДЕ
ИМА ДРУМСКИХ РАЗ-
БОЈНИКА?

БОЈИТЕ СЕ
ДА ВАМ НЕ-
КО НЕ УКРА-
ДЕ ТОРБУ?

ТОРБУ? О, НЕ, НЕ... НЕ НОСИМ
НИШТА ВРЕДНО У ЊОЈ...

ЗАШТО СЕ ОВОЈИ-
КО УЗНЕМИРИО?

КАКВА
ЈЕ ТО
БУКА НА-
ПОЉУ?

БУКА?
ИЗГЛЕ-
ДА ЗВЕ-
КЕТ МА-
ЧЕВА!

НА ПОЉУ...

СИКЛАЊАЈТЕ МИ
СЕ С ПУТА, ЛОПУ-
ЖЕ!

УХ!

УХ!

ХАЈДЕ! ПОБИ
ЗА СВОЈИМ ПРИ-
ЈАТЕЉЕМ! ХА!
ХА! ХА!

ПОГЛЕ-
ДАЈ!

ДОБРО
УДАРА...

ТАКО САМ СРЕО РО-
БЕРТА КЕМБЛА...

МОЖЕ ЛИ СЕ НЕ-
ШТО ПОЈЕСТИ У
ОВОЈ КРЧ-
МИ?

УЧИНИТЕ
НАМ ЧАСТ
АКО СЕДНЕ-
ТЕ ЗА НАШ
СТО!

ШТА ЛИ ТО
НОСИ У ТОРБИ И
ЗАШТО ПОКУШАВА
ДА СЕ УПОЗНА СА
ОВИМ СТРАНЦЕМ?

УСКОРО...

ПОШТО СТЕ ШКОТ
СИГУРНО ПУТУЈЕТЕ НА СЕВЕР!
И ЈА САМ ТАМО КРЕНУО! МО-
ЖЕМО ЗАЈЕДНО!

НЕКО БИ МО-
ГАО ДА ВАМ УК-
РАДЕ ТУ ТОРБУ
ОД КОЈЕ СЕ ИЗ-
ГЛЕДА НЕОД-
ВАЖАТЕ!

АЛИ...

БАШ СТЕ
ДУХОВИТИ, ГОС-
ПОДИНЕ КЕМБЛЕ!

СВИ ЗНАЈУ ДА СТЕ
УГЛЕДНИ ТРГОВАЦ...

ХА! ХА!
ХА!

АЛИ... ТОР-
БА ЈЕ ПРАЗ-
НА...

ОВАКВО ЊИХОВО ПОНАШАЊЕ
НИЈЕ МЕ ИЗНЕНАДИЛО...

ЈОШ ДОК САМ БИО ДЕЧАК
ПРИЧАЛИ СУ МИ НЕОБИЧНЕ
ПРИЧЕ О ШКОТИМА...

СЛЕДЕКЕГ ДАНА СМО СЕ
РАСТАЛИ...

ЗБОРОМ!

НАЗАД САМ ГА УГ-
ЛЕДАО...

ЗАМАК
ОЗБАЛДИС-
ТЕН! ЧУД-
НО... НЕ ПОЗ-
НАЈЕМ
НИ СВОГ
СТРИЦА НИ
БРАКУ...

ОТКУД ОВИ ПСИ? УПЛА-
ШИЛИ СУ МИ КОЊА!

ПАО САМ НА
ЗЕМЉУ
И ТОГ ТРЕ-
НУТКА
ЗАЧУО
ГАЛОП
ДРУГИХ
КОЊА...

НЕСТАЛА ЈЕ НАГЛО КАО ШТО СЕ И ПОЈАВИЛА...

НЕ МОГУ ВАС СТАЛНО ШТИ-
ТИТИ, ОЗБАЛДИСТЕНЕ! ХО-
БЕТЕ ЛИ МЕ ОТПРАТИТИ ДО
ЗАМКА, ГОСПОДИНЕ КЕМБЛЕ?

РАДО! ТО МИ
ЈЕ УЗ ПУТ!

ДИЈАНА!

РАЗУМЕМ ВАШУ ЗБУЊЕНОСТ,
МЛАДИКУ! АЛИ ЖИВИМО У
ВРЕМЕ У КОМЕ ОБИЧАН ЗА-
КОН НЕ МОЖЕ ДА ЗАШТИТИ

КАКО ТО МИСЛИ-
ТЕ!

ГРАЂА-
НЕ!

ПОСТОЈЕ НЕПРИЈА-
ТЕЉСТВА ИЗМЕЂУ
ПОЛИТИЧ-
КИХ СТРА-
НАКА И ПО-
ВРЕМЕНО...

„ПОВРЕМЕНО
ЈЕ ПОТРЕБНА
ПОМОК РОБ
РОЗА! ХА!
ХА!

ДА ЛИ ОН ЗАИСТА
ПОСТОЈИ...

ДА, ПРИ-
ЈАТЕЉУ!

ОН ИЛИ НЕКИ ОД ЊЕ-
ГОВИХ БРЂАНА ПОЧИНИО
ЈЕ КРАЂУ! БИО ЈЕ ТО
ВЛАДИН НОВАЦ!

КАКВУ УЛОГУ У
СВЕМУ ОВОМЕ ИМА
ТАЈ КЕМБЛ?

И РОБ ЈЕ УБРЗО УШАО
У МОЈ ЖИВОТ...

ВЕРОВАО САМ ДА КЕМБЛ ЗНА
НЕШТО ВИШЕ О КРАЂИ И ЗАТО САМ
СЕ УПУТИО КА ЊЕГОВОМ ЗАМКУ...

ЗАМАК ГОРИ!

АЛИ ВАТРА НИЈЕ БИЛА
ЈЕДИНА НЕСРЕКА КОЈА
ЈЕ ЗАДЕСИЛА КЕМБЛА...

И СТОКА МУ ЈЕ ПОКЛАНА!
КО ЈЕ ТО УЧИНИО И ЗАШТО?

УБРЗО САМ САЗНАО...

ХА! ХА! ХА!
НАУЧИЋЕ
САДА ДА ПО-
ШТУЈЕ ЗА-
КОН...

НЕКЕ
ИМАТИ
ЧИМЕ
ДА ПЛА-
ТИ ПО-
РЕЗ!
ХА! ХА!

ВОЈ-
НИЦИ!

НЕКО
ДОЛАЗИ!

ОПКОЛИЛИ СУ ГА!
НЕ МОЖЕ ДА СЕ
БОРИ ПРОТИВ СВИХ
ЊИХ!

НЕШТО МЕ ЈЕ НАТЕРАЛО
ДА СЕ И ЈА УМЕШАМ У БОРБУ...

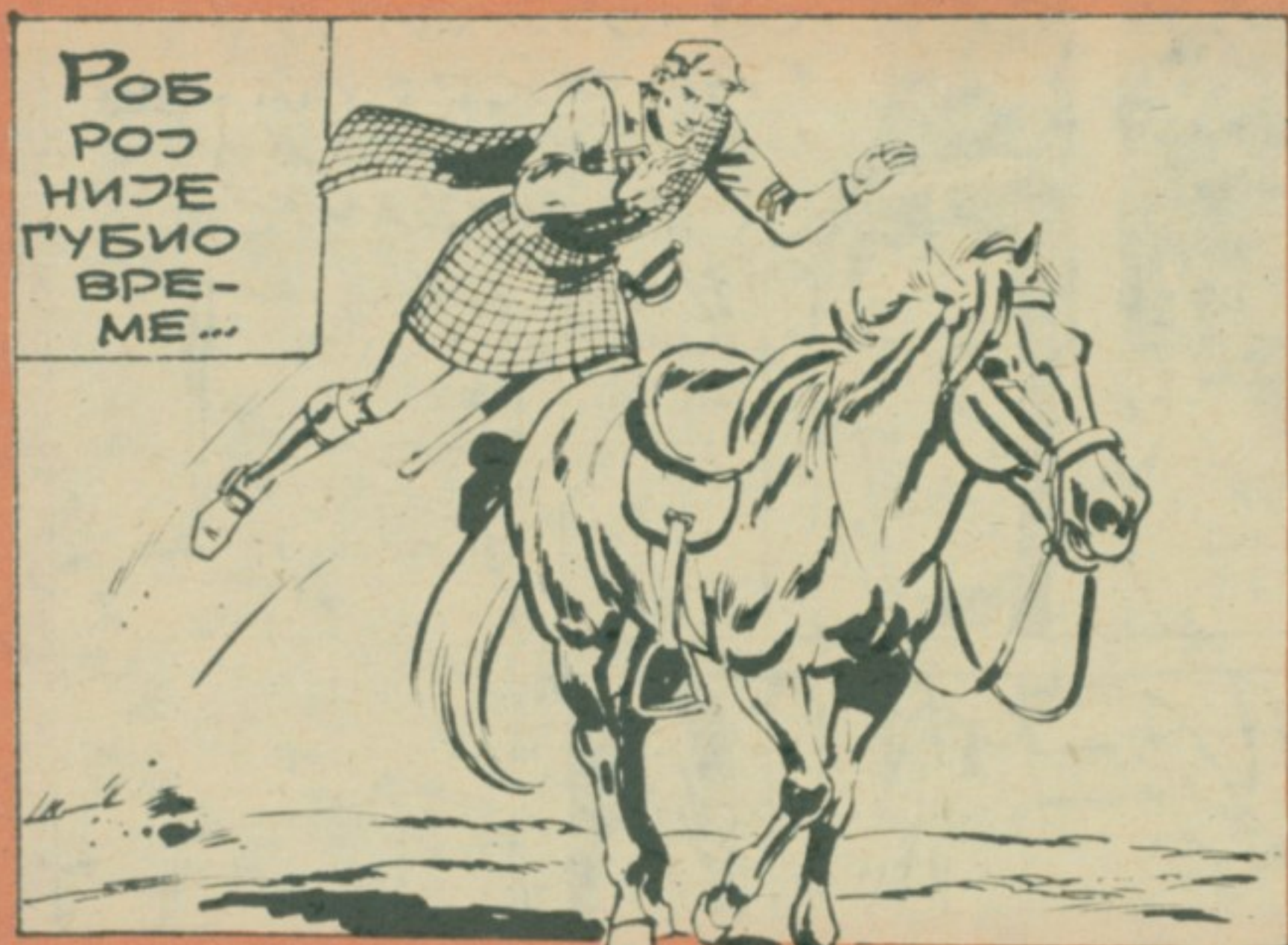
ПАЗИТЕ!

ШТА?

ЗА ЊИМ!

БЕЖИТЕ! ВАШ
ЖИВОТ ЈЕ ДРА-
ГОЦЕНИЈИ ОД
МОГ!

РОБ
РОЗ
НИЈЕ
ГУБИО
ВРЕ-
МЕ...

НИКАДА ВАМ ОВО
НЕКУ ЗАБОРАВИТИ!

ПО-
БЕГАО
НАМ
ЈЕ!

НА
КОЊЕ

БЕСКОРИСНО ЈЕ!
УБРЗО БИСМО УПАЛИ
У ЗАСЕДУ КОЈУ БИ
НАМ ПРИПРЕМИЛИ
ЊЕГОВИ БРБА-
НИ!

АЛИ ИМАМО ОВОГ
ЗАРОБЉЕНИКА!

ПРЕДА-
ЈЕМ СЕ! АЛИ
ХОЋУ ДА МИ
СЕ СУДИ ПО
ЗАКО-
НУ!

НАПРЕД! ТИ КЕШ
НАМ ОТКРИТИ СКО-
ВИШТЕ РОБ
РОЗА!

КАКО
ДА ИХ
УБЕДИМ
ДА САМ
ГА ПРВИ
ПУТ САДА
ВИ-
ДЕО?

БАЦИЛИ СУ МЕ У ПОДЗЕМНУ
ТАМНИЦУ У НАЈБЛИЖОЈ ГРОФОВИЦИ.

УЛАЗИ!

ПОЧЕО САМ ВЕК ДА
ЖАЛИМ ШТО САМ СПА-
САО РОБ РОЗА, КАД...

НЕКО
СТЕ-
ЊЕ...

ПАЛА ЈЕ НОК, А У ДВОРИШТУ ЗАМКА ГРОФА МАНФРЕДА БРЉАНИ РОБРОЈА СУ СЕ ВЕСЕЛИЛИ...

ЗАР СЕ НЕ БОЈИТЕ ОСВЕТЕ ГРОФА МАНФРЕДА?

НЕ! ПЛЕМСТВО ЈЕ ЗЛОУПОТРЕБИЛО СВОЈЕ ПРАВО...

ЊИХОВА ВЛАСТ ЈЕ ПОЉУЉАНА! ГРОФОВИ ЉУДИ КЕ ПОКИ СА МНОМ У ПЛАНИНУ!

АЛИ НЕ СВИ...

НЕ БОЈТЕ СЕ! ГРОФ КЕ ПОКИ У ЛОНДОН ДА ТРАЖИ ПОМОК...

... ЗА ТО ВРЕМЕ МИ КЕМО СЕ БОРИТИ ЗА ШКОТСКУ!

САДА КАДА МИ ЈЕ ЗАМАК СПАЉЕН БИКУ ЈОШ ВИШЕ ВЕЗАН ЗА СВОЈЕ БРЉАНЕ ЈЕР МОЈ ДОМ СУ САДА ПЛАНИНЕ!

МОГУ ЛИ НЕШТО ДА ВАС ПИТАМ?

ЈЕСТЕ ЛИ ВИ УКРАЛИ ТОРБУ ГОСПОДИНА МОРИСА?

ДА! У ЊОЈ СЕ НАЛАЗИО НОВАЦ СИРОМАШНИХ СЕЉАКА...

ДВОЈИЦА ОД МОЈИХ ЉУДИ СУ ЈЕ УКРАЛИ! АЛИ, ЈЕДАН ОД ЊИХ МЕ ЈЕ ИЗДАО!

КО?

РЕШЛИ! ОН ЈЕ НАПИСАО ОНО АНОНИМНО ПИСМО! ПОЗНАО САМ ЊЕГОВ РУКОПИС!

РЕЦИТЕ МИ ЗАШТО ЈЕ ПРОТИВ ВАС?

НЕ ЗНАМ!

ЧУВАЈТЕ ГА СЕ! ЛУКАВ ЈЕ ОН!

МОЖИ ЛЉУДИ КЕ ВАС ОТПРАТИТИ
ДО ЧИВИОТСКИХ ПЛАНИНА, КАДА
ИХ ПРЕЋЕТЕ БИКЕТЕ УСИГУРНО-
СТИ!

ЧВРСТО
СМО
СТИСЛИ
ЈЕДАН
ДРУ-
ГОМ
РУ-
КУ...

ЈА КУ ВАМ РЕ-
КИ ДОВИЂЕЊА! МО-
ЖДА КЕМО СЕ ПОНО-
ВО ВИДЕТИ!

ЗБО-
ГОМ!

ШКОТСКА
И РОБ РОЗ
ОСТАЛИ
СУ ИЗ
МЕНЕ...

САДА СТЕ У ЕНГ-
ЛЕСКОЈ И НЕМАТЕ
ЧЕГА ДА СЕ БОЈИТЕ!

УБРОКЕ-
ТЕ НАИКИ
И НА ЗАМАК
ОЗБАЛ-
ДИСТЕН!

МОРАМ СПРЕЧИТИ
РЕШЛИЈА ДА ЗАУЗ-
МЕ МОЈЕ МЕСТО!

ЗБОГОМ
И ХВАЛА!

ХОКУ ЛИ
СТИКИ НА
ВРЕМЕ?

БИО САМ СРЕКАН ШТО
КУ ПОНОВО ВИДЕТИ
ДИЈАНУ...

РЕКИ
КУ
ЈОЈ
ДА ЈЕ
ВО-
ЛИМ...

АЛИ КАДА САМ ЈЕ УГЛЕ-
ДАО НИСАМ ИМАО ХРАБРО-
СТИ ДА ЈОЈ
ТО ПРИЗНАМ...

ВРАТИЛИ СТЕ
СЕ? ДОБРО ЈЕ
ШТО СТЕ МЕ ПО-
СЛУШАЛИ!

АЛИ...

ГДЕ ЈЕ РЕШЛИ? НЕ СМЕ
ДА КРЕНЕ ЗА ЛОНДОН!

КАСНО ЈЕ...

ОТИШАО ЈЕ
ПРЕ ДВА ДА-
НА!

ПОКИ КУ
И ЈА ОД-
МАХ...

ЗНАТЕ ЛИ ДА ВАС ЈЕ МО-
РИС ТУЖИО У ЛОНДОНУ!

МОРАМ ОДМАХ ДА ОБА-
ВЕСТИМ ОВЕНА, ОЧЕВОГ
ПОМОК-
НИКА,
О СВЕ-
МУ!

ТО САМ И УЧИНИО, АЛИ
ДАНИ СУ ПРОЛАЗИЛИ, А
ОДГОВОР НИЈЕ СТИЗАО...

ДИЗАНА МЕ ЈЕ ИЗБЕ-
ГАВАЛА, АЛИ ЈЕД-
НОГ ДАНА...

ЗАШТО
БЕЖИТЕ? ЗАР
НЕ ЗНАТЕ
ДА ВАС ВО-
ЛИМ?

БУТИ-
ТЕ...

МОЖДА ВОЛИТЕ
НЕКОГ ДРУ-
ГОГ?

БИЛА САМ ЗАЉУБЉЕНА У
РЕШЛИЈА, АЛИ САМ БРЗО СХВАТИЛА ДА
НИЈЕ ДОСТОЈАН МОЈЕ ЛЈУБАВИ!

ОНДА МО-
ГУ ДА СЕ
НА-
ДАМ?

МО-
ЖЕМО
БИТИ СА-
МОПРИ-
ЈАТЕ-
ЉИ!

БИО САМ ОЧАЈАН, А
КАД ЈЕ ПАЛА НОК...

ДИЗАНА
ЈЕ С НЕКИМ
У БИБЛИО-
ТЕЦИ!

КО ЈЕ ТО? СТРИЦ
И БРАКА СУ У СУСЕ-
ДНОМ СЕЉУ!

ПОТРЧАО САМ...

МОРАМ
ДА САЗНАМ
КО ЈЕ ТО!

ХЕЈ!

УБРЗО САМ ПРЕШАО ПЛАНИНЕ И РЕКУ ТВИД ...

СТИГАО САМ У ГЛАЗ-
ГОВ ПРЕД КУКУ МАК
ВИТИЈА, ОЧЕВОГ ОРТАКА ...

НЕ УЛАЗИ-
ТЕ УНУТРА!
ОПАСНО
ЈЕ!

ШТА?
АЛИ...

НАКИ КЕМО СЕ КРОЗ ДВА
САТА НА МОСТУ! ЈА САМ
ВАМ ПРИЈАТЕЉ!

КО СТЕ
ВИ?

ПОЗНАТ МИ ЈЕ
ОВАЈ ГЛАС!

ПОСЛЕ ДВА САТА ...

ДА НИЈЕ ОВО
ЗАМКА?

ТАЧНИ СТЕ!
ПОБИТЕ ЗА
МНОМ!

КО СТЕ ВИ И КУДА
МЕ ВОДИТЕ?

У ЗАТ-
ВОР!

НЕ КЕТЕ ВАЉДА
НАПУСТИТИ ПРИ-
ЈАТЕЉА У ОПА-
СНОСТИ?

ШТА?

НАПРЕД! ВЕК
САМ СЕ СУВИШЕ ИЗ-
ЛОЖИО ОПАСНОСТИ
ЗБОГ ВАС!

У ЗАТВОРУ ...
ОТВОРИ, ДА ГЛА-
СЕ! ТО САМ ЈА!

ПРАВА ЈЕ ЛУДОСТ
ШТО СТЕ ДОШЛИ! АКО
ВАС УХВАТЕ СВЕ ЋЕ НАС
ПОВЕШАТИ!

РОБ
РОЗ!

ДА СТЕ ПОСЕТИ-
ЛИ МАК ВИТИЈА И ВИ
БИСТЕ ЗАВРШИЛИ У
ЗАТВОРУ, КАО И ПОМОК-
НИК ВАШЕГ
ОЦА!

ОВЕН!
АЛИ
ЗАШТО?

ОВЕН МИ ЈЕ СВЕ ОБЈАСНИО...

МАК ВИТИ ЈЕ САЗНАО
ЗА КРАЂУ ВРЕДНОСТИХ
ПАПИРА И ДА БИ МЕ НАТЕ-
РАО ДА ИСПЛАТИМ ЊЕГОВ
ДЕО ЗАТВОРИО МЕ ЈЕ...

РАЗУ-
МЕМ...

АКО НЕ ПОВРА-
ТИТЕ ТЕ СВЕ
ПАПИРЕ...

ПОВ-
РАТИЋУ
ИХ, ОВЕ-
НЕ...

ОДЈЕ-
ДНОМ...

КО ЈЕ ТО, ДАГ-
ЛАСЕ?

НЕ ЗНАМ! ГОТО-
ВИ СМО! САКРИЈТЕ
СЕ НЕГДЕ!

ОВАЈ КРЕВЕТ НАМ
НИЈЕ БАШ ВЕЛИКА
ЗАШТИТА!

НАДАМ
СЕ ДА ТАЈ
НИЈЕ ДОШАО
ЗБОГ
ОВЕ-
НА...

СУДИЈА
ЏАРВИ!

ГОСПО-
ДИНЕ
ЏАРВИ...

ПОЗНА-
ЈЕТЕ
СЕ?

ДОШАО САМ
ДА УЧИНИМ
НЕШТО
ЗА
ВАС!

АЛИ, КОМПА-
НИЈА ДУГУЈЕ
И ВАМА!

ДА! И ЈА САМ ОРТАК
ГОСПОДИНА ОЗБАЛДИС-
ТЕНА! АКО ПОЛОЖИМ
КЛУЏИЈУ ЗА ВАШЕ
ОСЛОБОЂЕЊЕ...

...НАДАМ СЕ ДА КЕТЕ УЧИ-
НИТИ СВЕ ДА СПАСЕТЕ
КОМПАНИЈУ! КОГА ИМА УНУ-
ТРА?

БИО САМ ИЗНЕНАЂЕН ШТО РОБ НЕ
ПОКУШАВА ДА
СЕ БРАНИ...

ДРАГИ
РОБАЧЕ...

ЛУПЕЖУ ЈЕ ДАН!
ЈЕДНОГ ДАНА
ВИШЕ НЕЋУ МО-
ЌИ ДА ВАС ШТИ-
ТИМ И ЗАВР-
ШИТЕ НА
ВЕШАЛИ-
МА!

ЗНАТЕ ЛИ ДА ЂЕ
ШКОТСКУ ПРИПО-
ЈИТИ ЕНГЛЕС-
КОЈ?

МОЖДА...

...АЛИ МОЖИ БРЉАНИ И ЈАЂЕ-
МО СЕ БОРИТИ ДО КРАЈА, ТРЕ-
БА СТАТИ НА ПУТ МНОГИМ
НЕПРАВДАМА!

СВАКАКО, АЛИ
ОТКУД ВИ УЗАТВО-
РУ, РОБЕ?

ДОШАО САМ ДА ПОМОГ-
НЕМ ФРЕНКУ ОЗБАЛ-
ДИСТЕНУ!

ГОСПОДИ-
НЕ ОЗБАЛДИ-
СТЕН!

ИЗИЃИМО ОДАВ-
ДЕ ДОК ЈОШ НИ-
ЈЕ КАСНО!

НА УЛИЦИ...

РЕШЛИ ЈЕ УКРАО ВРЕД-
НОСНЕ ПАПЕРЕ НЕ САМО
ДА БИ НАШКОДИО ВАШЕМ ОЃУ И ИЗ ПОЛИ-
ТИЧКИХ РАЗЛОГА...

МОРАМО
СЕ ДОКОПА-
ТИ ТИХ ПА-
ПИРА!

АЛИ КАКО?

НЕ БРИНИТЕ!
ЈА ЂУ ИХ ПРО-
НАЂИ!

РОБ РОЈ ЈЕ ОТИШАО...

АЛИ...

ШТА
ЈЕ
ТО?

ЗВЕКЕТ МА-
ЧЕВА, РОБ ЈЕ
УПАО У ЗА-
СЕДУ!

ПАЗИТЕ!
МОЖДА СУ ТО
ВОЗНИЦИ...

УСПЕО ЈЕ
ДА ПОБЕГНЕ!

ЧЕКАЛО МЕ
ИЗНЕНАЂЕ-
ЊЕ...

РЕШЛИ! ДОБРО ДА
САМ ВАС НАШАО!
РЕЂИ ЂЕТЕ МИ
НЕШТО О ПОСЛО-
ВИМА МОГА ОЃА!

НЕ ЗАС-
МЕЈАВАЈ-
ТЕ МЕ!

ХОКЕТЕ ЛИ МИ ПРЕ-
ДАТИ ТЕ ПАПИ-
РЕ ИЛИ ЋУ ВАС...

АКО МЕ УБИ-
ЈЕТЕ НИКАДА
ИХ ВИШЕ НЕЋЕ-
ТЕ НАКИ!

ЗАБОРАВЉАТЕ ДА СТЕ ПРИЈАТЕЉ РОБ
РОЖА И САМО ЈЕДНА МОЈА РЕЧ ОВОМ КА-
ПЕТАНУ И ОДВЕШЋЕ ВАС НА ВЕШАЛА!

ТАЈ РОБ ЈЕ ПРАВИ ЂАВО,
ШТА СЕ ДОГОДИЛО ГОСПО-
ДИНЕ РЕШЛИ?

НИШТА, СЕМ АКО
МОЈ РОЂАК НЕМА
ШТА ДА КАЖЕ!

ХА, ХА, ХА! ИЗ-
ГЛЕДА ДА ЈЕ
ЗАНЕМЕО!

ИЗДАЈ-
НИЧЕ!

ЉРЕНК И ГОСПОДИН
ЏАРВИ УПУТИЛИ СУ
СЕ КА ПЛАНИНАМА ДА
ПРОНАЂУ РОБ РОЖА...

РОБА ЈЕ ЗА-
ИСТА ТЕШКО
УХВАТИТИ ОВ-
ДЕ...

ПОГЛЕДАЈ-
ТЕ! ВОЗНИ-
ЦИ!

ЗА-
ИСТА?

ПРЕТПОСТАВЉАО САМ ДА
ЋЕ ДОКИ ДО ОВОГА!

ТО СУ БРЂАНИ!
ОПКОЛИЛИ СУ
ВОЗНИКЕ!

НАПРЕД! ЗА РОБ
РОЖА! ЗА ШКОТ-
СКУ!

ПРВИ ПУТ САМ ТАДА ВИДЕО
СУПРУГУ РОБ РОЖА...

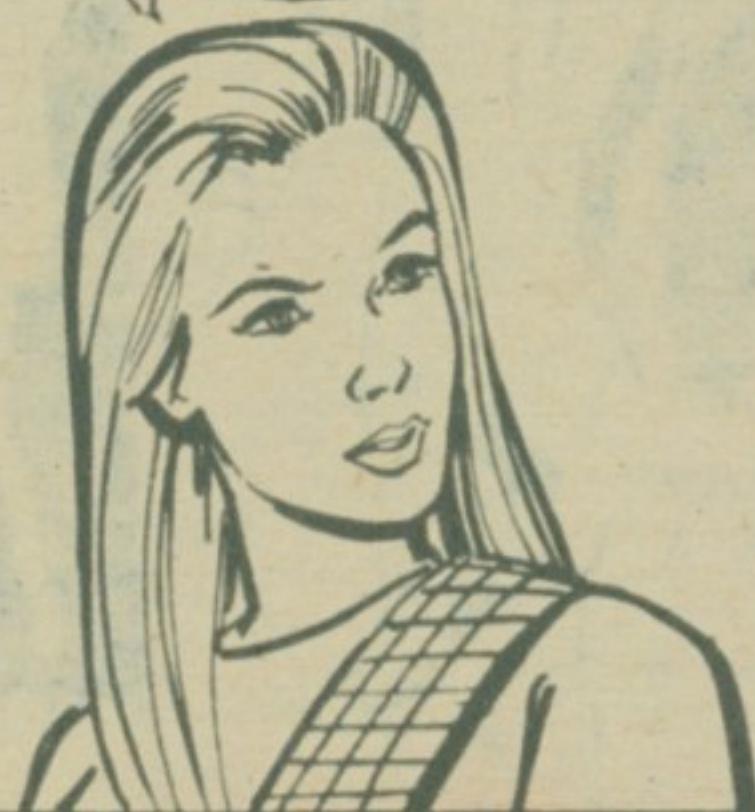
НЕШТО СЕ СТРА-
ШНО ДОГОДИЛО ЧИМ
СЕ БРЂАНИ ОВАКО ЖЕ-
СТОКО БОРЕ!

БОРБА ЈЕ БИЛА КРАТКА И ЗАВРШИЛА СЕ ПОБЕДОМ БРЂАНА, АЛИ...

РОБ РОЖА СУ УХВАТИЛИ НА ПРЕВАРУ!

ПОЗВАЛИ СУ ГА НА ПРЕГОВОР О МИРУ И ЈОШ ГА НИСУ ПУСТИЛИ!

ЈА САМ ЗАУЗЕЛА ЊЕГОВО МЕСТО! КРЕНУКЕМО У ГЛАЗГОВ ДА ГА ОСЛОБОДИМО!

НАПРЕД!

ЖИВЕО!

ПОБЕДИТЕ!

ЗА РОЖА!

АЛИ ТО ЗНАЧИ РАТ!

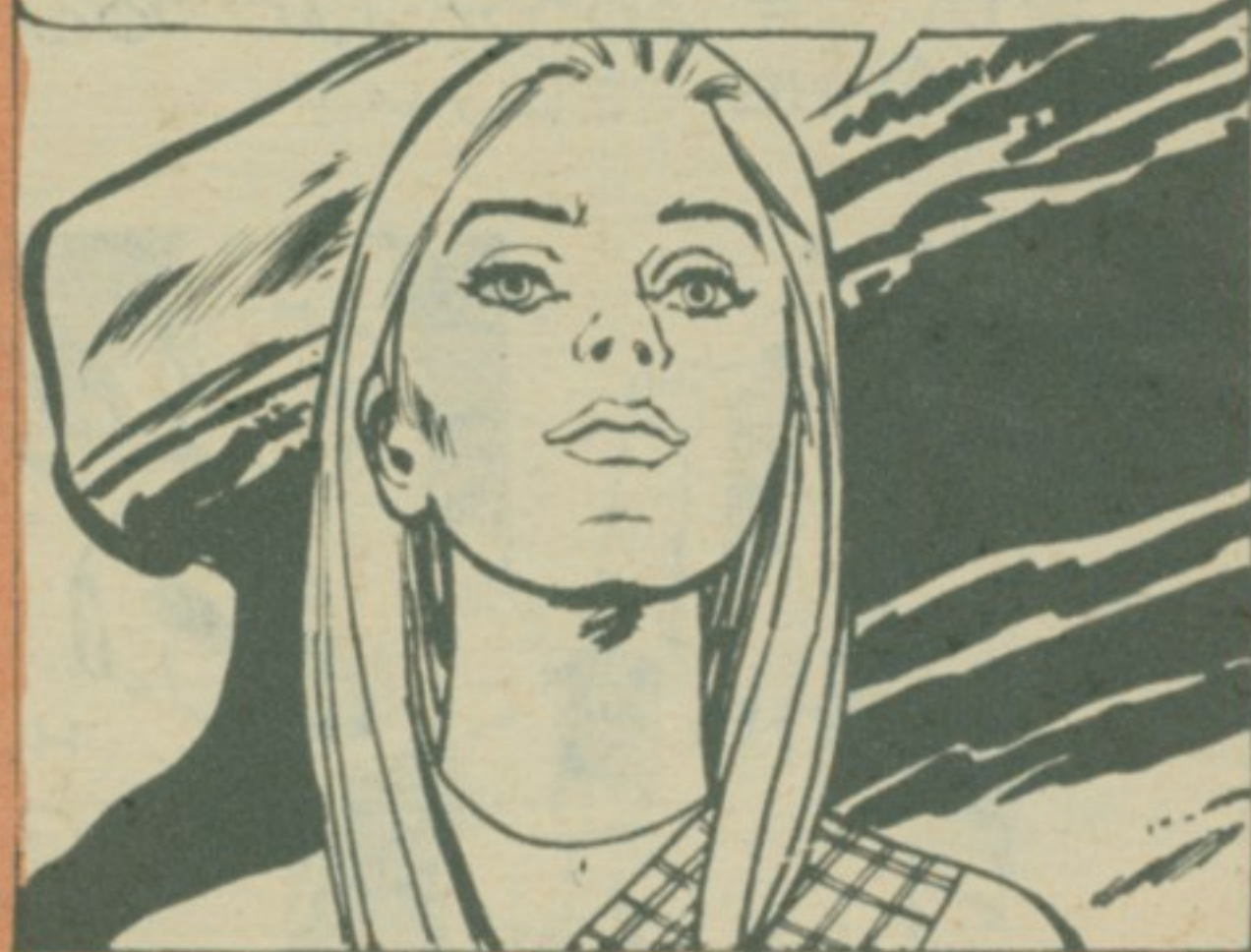

МОЖДА ПОСТОЈИ ДРУГИ НАЧИН ДА ГА СПАСЕМО...

НЕШТО МОРАМО УЧИНИТИ...

...СУТРА ЋЕ ГА УБИТИ!

УСПЕО САМ ДА ЈЕ УБЕДИМ ДА ЈЕ БОЉЕ ДА ПРЕГОВАРАМО О ЊЕГОВОМ ОСЛОБОЂЕЊУ. УПУТИО САМ СЕ У ГЛАЗГОВ...

ПОСЛЕ НЕКОЛИКО САТИ...

АКО НЕ ОСЛОБОДИТЕ РОЖА БРЂАНИ ЋЕ НАПАСТИ ГРАДОВЕ...

НЕ СМЕМО ДА ДОЗВОЛИМО ДА НАС ТИ ПОБУЊЕНИЦИ УПЛАШЕ!

МИСЛИМ ДА БИ БОЉЕ БИЛО ДА ГА ПРЕБАЦИМО У ЗАМАК ГАРТАРТАН И ТАМО ПРЕГОВАРАМО!

ДА! У ПРАВУ СТЕ!

ПОШАО САМ ДА ВИДИМ РОЖА КАДА СУ ГА ПОВЕЛИ У ЗАМАК ГАРТАРТАН...

КАД БИХ САМО МОГАО ДА МУ КАЖЕМ...

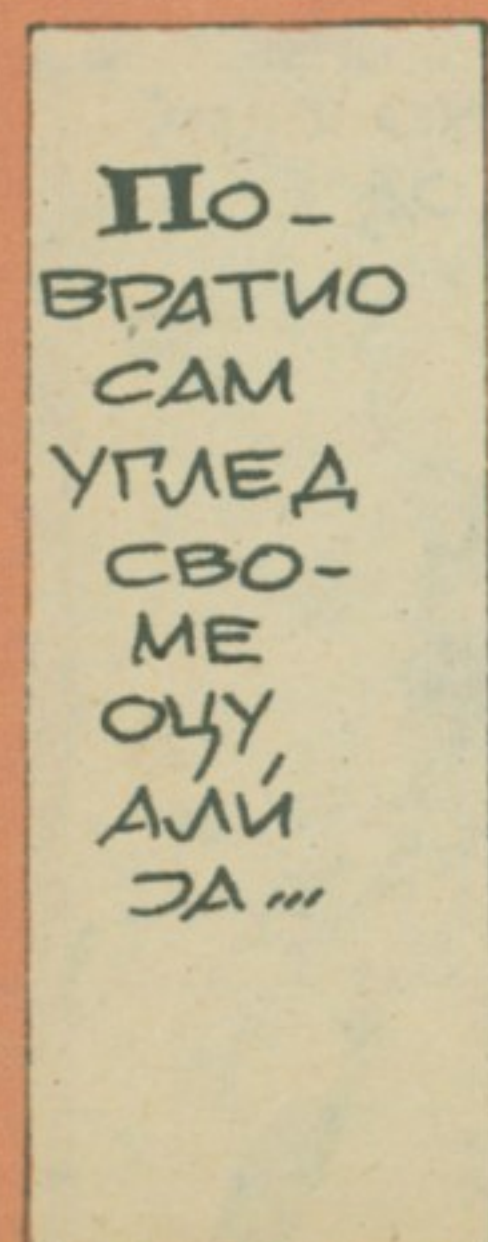
ФРЕНК ОЗБАЛДИСТЕН! ШТА РАДИ ОН ОВДЕ?

ПУТ ЈЕ БИО ТАКО УЗАН ДА НИСАМ МОГАО ДА МУ СЕ ПРИБЛИЖИМ...

САМО ДА ИЗИЂЕМО ИЗ КЛАНЦА... ДА НЕ БИСМО УПАЛИ У ЗАСЕДУ!

НА МЕНЕ СИ, ИЗГЛЕДА,
ЗАБОРАВИО, РЕШ-
ЛИ!
РОБ РОЗ!

ДОШАО ЈЕ
ТРЕНУТАК
ДА СЕ ОБ-
РАЧУНАМО!

ПРОКЛЕТСТВО!
УВЕК СИ МИ БИО
НА ПУТУ!

ВОЈНИЦИ, ВРАТИТЕ СЕ И
РЕЦИТЕ СВИМА ДА ВАС
ЈЕ РОБ РОЗ
ОСЛОБОДИО
ИЗДАЈНИ-
КА!

ПОКИ БЕШ СА НА-
МА! СУДИЌЕМО
ТИ ПО НАШИМ
ЗАКО-
НИМА!

ВАС, ГОСПОДИНЕ, ЧЕКА
БРОД КОЈИМ КЕМО ВАС
ПРЕБАЦИТИ У ФРАНЦУ-
СКУ!

А
ЈА?

ВИ, ДИЈАНА, НИГДЕ
НЕКЕТЕ БИТИ ТАКО
СИГУРНИ КАО САФРЕН-
КОМ ОЗБАЛ-
ДИСТЕ-
НОМ!

ДА, ККЕРИ МОЈА, МИСЛИМ
ДА ЈЕ ТО И ТВОЈА ЖЕЉА!
ДОСТА СИ ПАТИЛА
ЗБОГ МЕ-
НЕ!

ОЧЕ!

ОЖЕНИТЕ СЕ ЊОМЕ И ЧУ-
ВАЈТЕ ЈЕ! ОНА МИ ЈЕ СВЕ
ШТО ЈОШ
ИМАМ
У ЖИ-
ВОТУ!

НЕ
БРИ-
НИТЕ!

ЗБОГОМ! ВРА-
КАМ СЕ У ПЛА-
НИНУ!

НИКАДА
ВАС НЕКУ
ЗАБОРА-
ВИТИ!

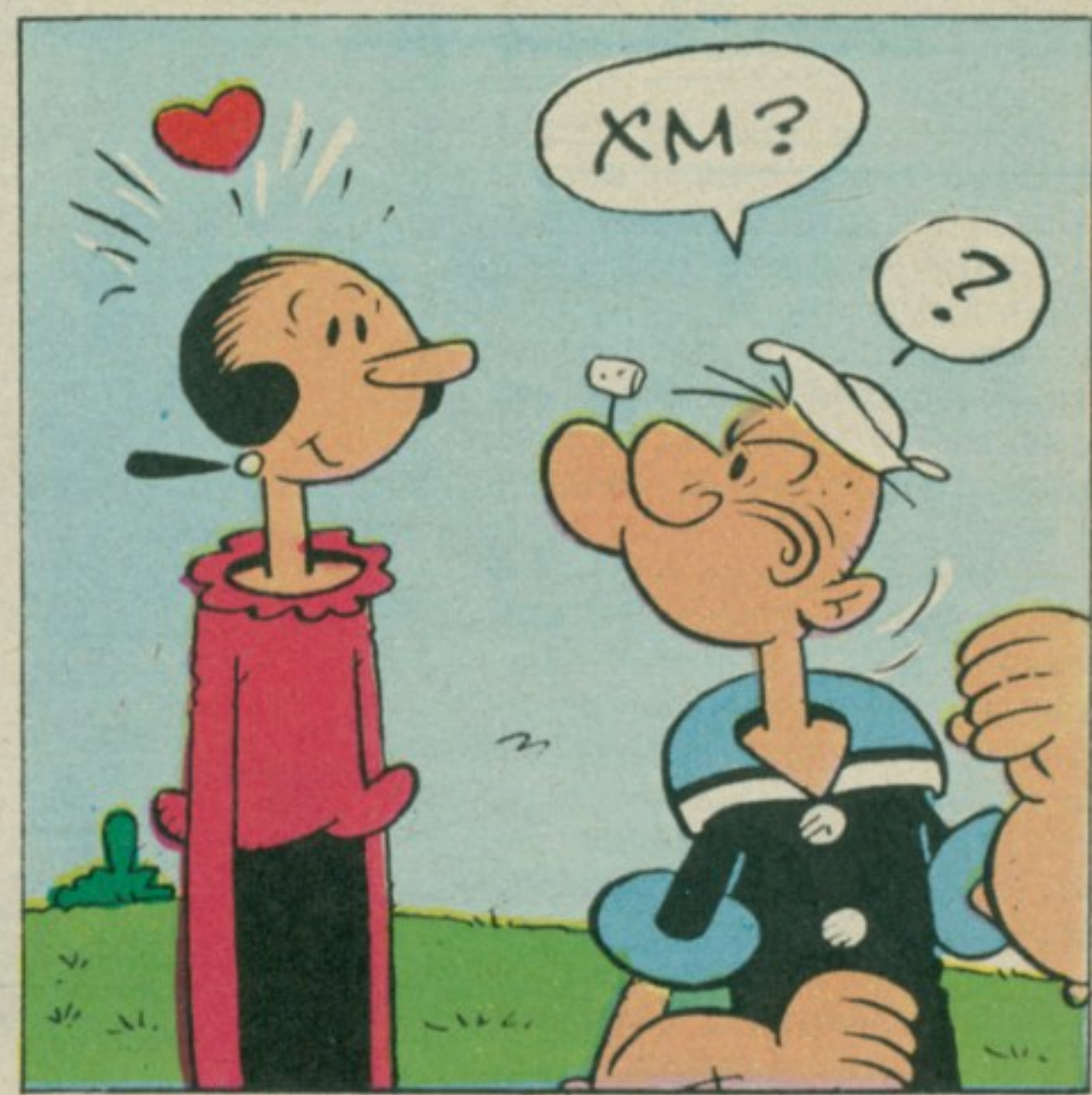
ТАКО СЕ ЗАВРШИЛА НАЈДИВНИЈА
ПУСТОЛОВИНА У МОЈ ЖИВОТУ...

КРАЈ

Емоне

Благо

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП:

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ...

Коњи су на старту! — зачуо се из гласног-ворника уљави глас спикера

Поред мене, с догледом у руди, налазио се сер Јустас.

— Видећете лепу трку, инспекторе Жеди. Само да Лотосов Цвет...

И он настави нешто да мрмља себи у браду...

А доле, на тркачкој стази хиподрома у Остендеу, коњи са цокејима на леђима нервозно су подрхтавали, фрктали, док им се сјајна длака пресијавала на сунцу...

Данас сам био гост свог старог познаника, енглеског баронета Јустаса Вогга, коме сам пре неколико година учинио неку услугу. Он је био познати одгајивач коња а Лотосов Цвет у кога је полагао велике наде био је његов миљеник.

— После толико непријатних послова којима сте приморани да се бавите — рекао ми је сер Јустас позивајући ме у Останде — ред је да се и ви једном лепо проведете, драги инспекторе. Ништа тако не одмара нерве као гледање трка...

И сад, док сам посматрао узбуђену гомилу, узрујане коње и лепе девојке, у себи сам му давао за право.

Одједном сер Јустас ме зграби за мишицу и узбуђено повика:

— Лотосов Цвет! Лотосов Цвет!

У исто време поред нас је један крупан човек груба лика, с цигаром у руци, викао:

— Жути Кепец! Жути Кепец!

На чело су избила два ждрепца и готово поравнани грабили према циљу.

ОСВЕТИЋУ СЕ ЈА!

А тада цокеј Жутог Кепеца подстаче свог коња прстигавши Лотосов Цвет за пола главе.

— Победио је Жути Кепец! — урлао је човек поред нас.

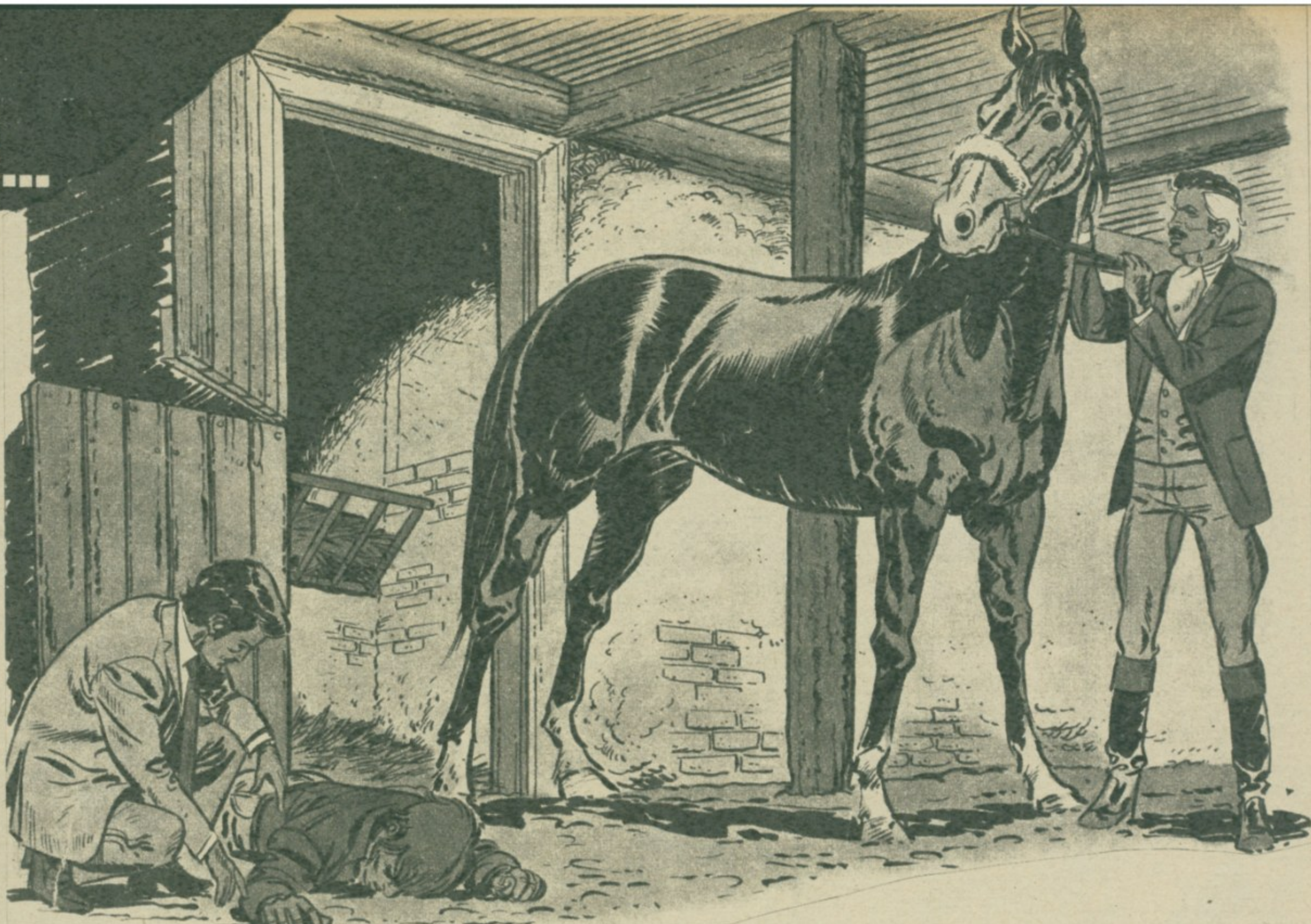
— Није тачно — љутито му одговори сер Јустас.

Фото-финиш му је касније дао за право. Жути Кепец је био дисквалификован, јер је његов цокеј пресекао стазу Лотосовом Цвету и омео га да правилно истрчи.

— То је скандал! — љутито се крупни човек поред нас. — Ја се зовем Вербел и ја сам власник Жутог Кепеца...

— Нисте у праву! — одврати му достојанствено мој пријатељ. — Ја сам сер Јустас Вогг, власник Лотосовог Цвета...

— Идите до ђавола! — бесно му одврати Вербел и удаљи се.

ТАЈНА КОЦКЕ ШЕЋЕРА

— Власници тркачких коња обично су центлмени — примети сер Јустас. — Овај Вербел очигледно је изузетак.

Недалеко од штала два човека су се свађала. Чарли, цокеј Лотосовог Цвета гурао је од себе Ромеа који је јахао Жутог Кепеца.

Висок човек бронзана тена прискочи да их раздвоји. Био је то Џемс Браун, лични слуга сер Јустаса, који га је свуда пратио. Он шчепа мајушног Ромеа за оковратник блузе и добро га продрма.

— Џемсе! — умеша се сер Јустас. — Пусти га!

— У реду, сер! — мирно му одговори Џемс и пусти Ромеа који се скотрља у блато. Посрамљен, Ромео се подиже и уз претње напусти место.

Сцени је присуствовао још један млађи човек, сива лица као да је дуго боловао.

— Кладио сам се на Жутог Кепеца — мрмљао је човек. — Сад сам пропао. Али, осветићу се ја, не брините!

Чим се мало удаљио од нас, упитао сам ко је он.

— То је неки Дерен — објасни ми један од сер Јустасових људи. — Некад је радио код газде и сер Јустас га је пустио јер је био лош радник... Сиро-

мах, болује од шећерне болести и узима инсулин. Мало је и ђакнут...

ШТА СЕ ДОГОДИЛО?

Те вечери седели смо на тераси дивне Јустасове виле у Кнок ле Зуту и пили шампањак прослављајући победу Лотосовог Цвета.

— Џемсе! — позва сер Јустас свог батлера — напуните нам чаше.

Он је био толико навикао да се Џемс увек налази у његовој близини да се зачудио кад није добио одговор на свој позив.

— Да видимо где је Џемс... — поче сер Јустас.

Његове речи пресекли су у том тренутку рзање коња и батлеров узбуђен глас:

— Не звао се ја Џемс Браун...

— Лотосов Цвет! — повика баронет. — Џемс! Да им се нешто није догодило?

Пожурили смо кроз парк виле до штала. У отвореном боксу Лотосов Цвет је, привезан, рзао и њиштао. Поред његових ногу лежао је без свести Џемс. На слепоочници имао је рану од метка. Извадио сам батеријску лампу из џепа и њоме осветлио боксове и околину. На слами у боксу:

Лотосовог Цвета нашао сам парче шећера...

После пола часа у вилу сер Јустаса стигла је полиција.

— Шта мислите, сер Јустасе — упита га инспектор Дроман коме је била пове-

рена истрага о овом случају — шта се заправо овде догодило?

— Не знам — одговори још збуњени сер Јустас. — Вероватно се неко пришунчао штала да би одвео Лотосов Цвет... Или да би га повредио.

— Да ли је коцка шећера била отровна?

— То ће нам показати анализе. У сваком случају, посетилац је имао лоше намере. Џемс га је изненадио, сироти мој Џемс... И зато је морао да умре...

— После данашње трке — умешао сам се и ја обраћајући се инспектору Дроману — више особа је претило сер Јустасу. Цокеј Ромео, власник ергеле Вербел и неки Дерен...

ПРЕКРШЕНА НАРЕДБА

Сутрадан ујутру, осумњичени су се налазили у полицијској станици. Ниједан од њих није имао проверен алиби.

— То је глупост! — бунио се Ромео! — Признајем да сам се због неправилне одлуке препирао са Чарлијем, али ја никад не бих убио коња, никад! А ко је, уосталом, жртва, инспекторе?

— Џемс — објасни Дроман — сер Јустасов батлер.

У слами поред коња нађено је парче шећера. Џемс је добро знао да се увече шећер не сме давати Лотосовом Цвету и он моју наредбу никад не би прекршио — додао је сер Јустас.

— Ја јесам прек човек — умеша се Вербел — брзо планем али се исто тако брзо и охладим. И ја никад не бих ризиковао свој положај и кришом се ноћу увлачио у туђе штале...

Дерен, блећи и нервознији него дан раније, гласно се правдао:

— Ја сам невин! Нисам ја убио Брауна. Сер Јустас га је узео у службу тек пошто је мене пустио. Ја сам га јуче на хиподрому први пут видео! Кунем се! Уосталом, Лотосов Цвет ме добро познаје и мени није потребна коцка шећера да бих му пришао.

— То важи и за мене — додаде Ромео. — Ја сам га више пута јахао.

— То не доказује ништа — примети инспектор. — Можда је шећер био натопљен отровом или дрогом?

Анализа је показала да у шећеру није било трагова отрова ни дроге. Кривац је вероватно имао намере да на други начин нашкоди коњу. И ко ли је био?

Тада сам се сетио једног детаља који је у ствари био главни доказ да је убица...

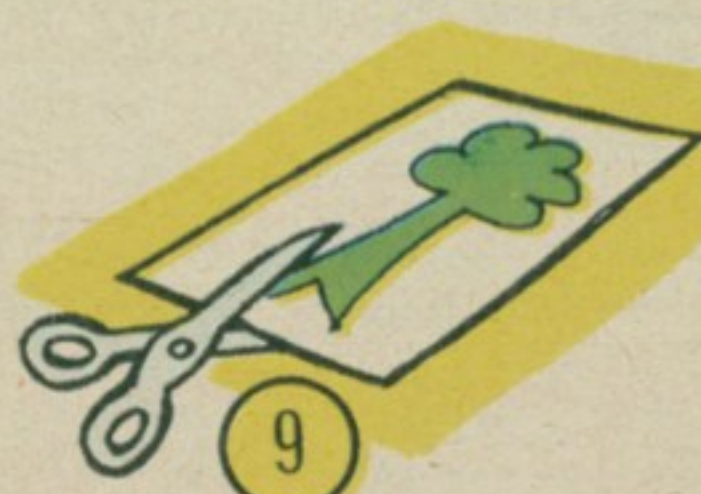
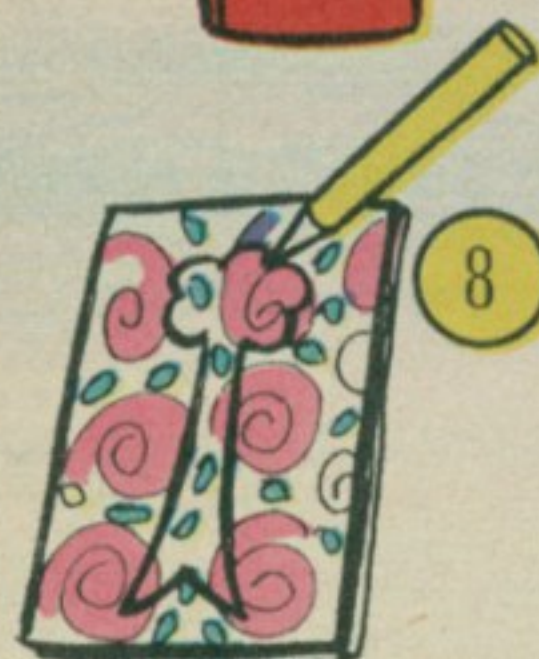
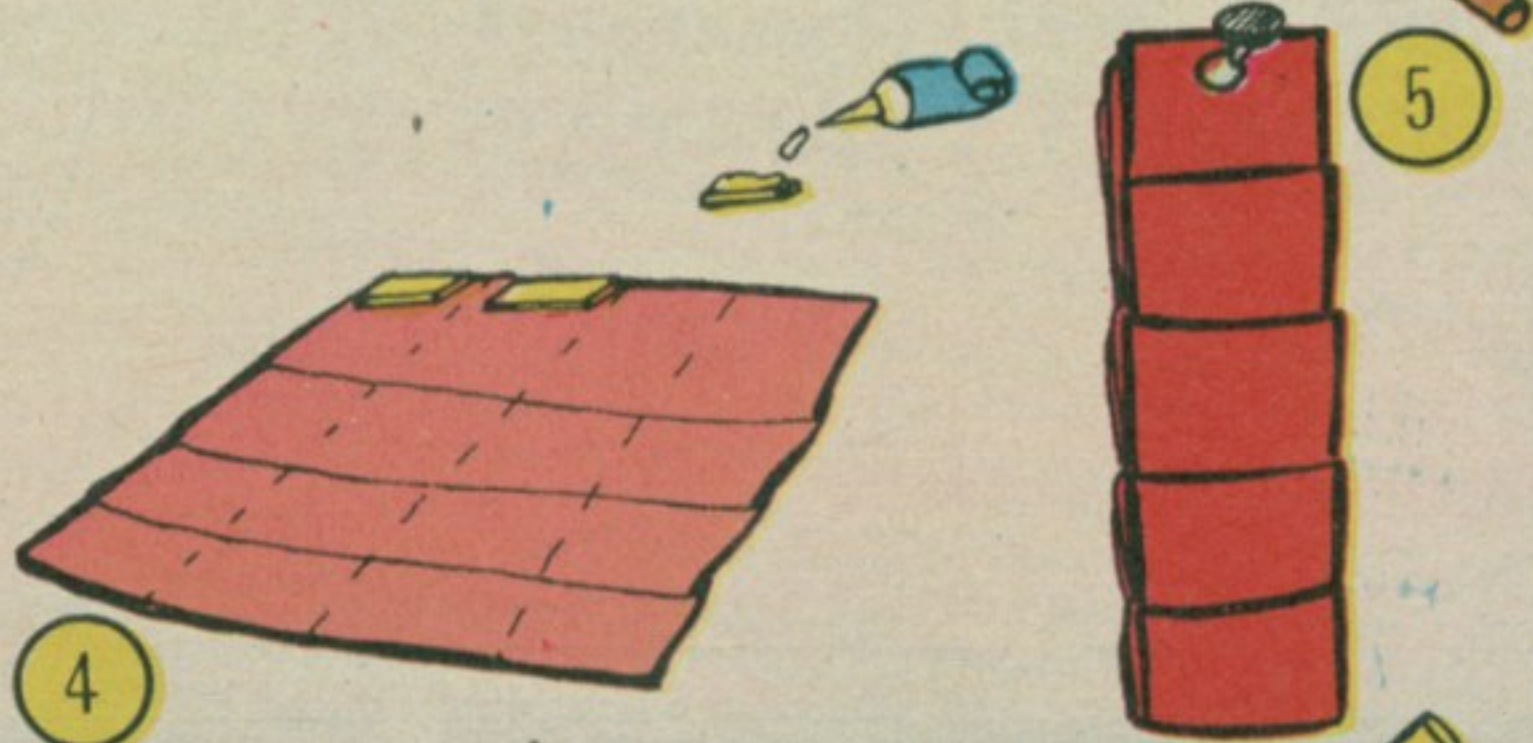
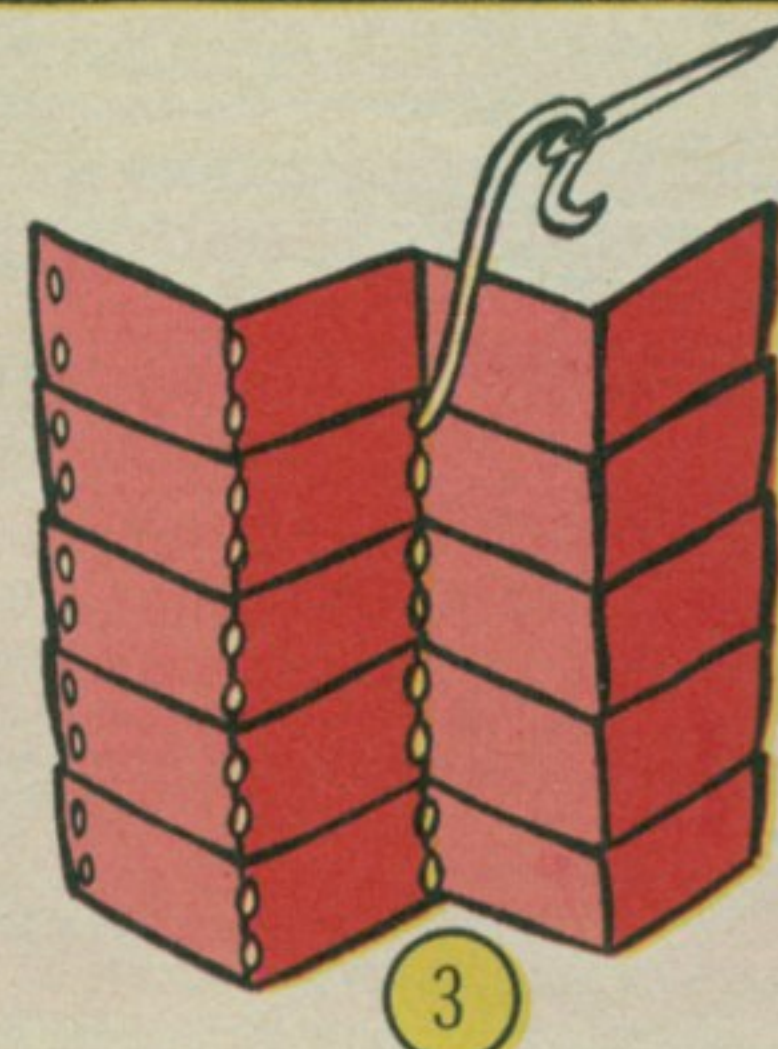
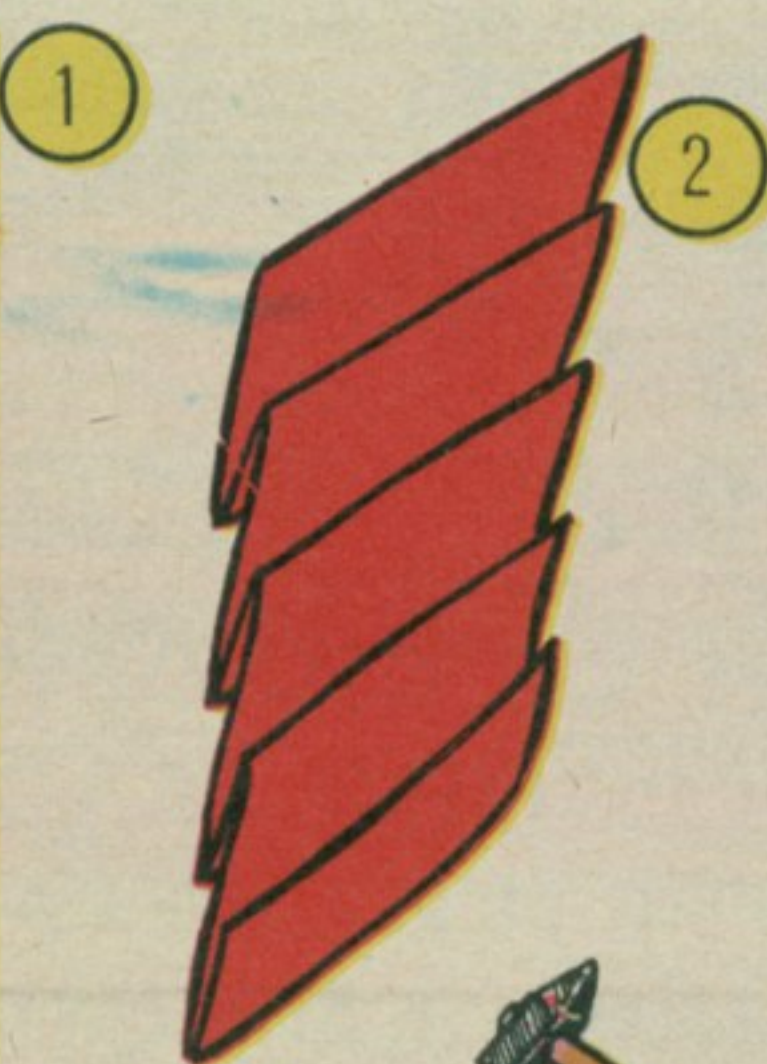
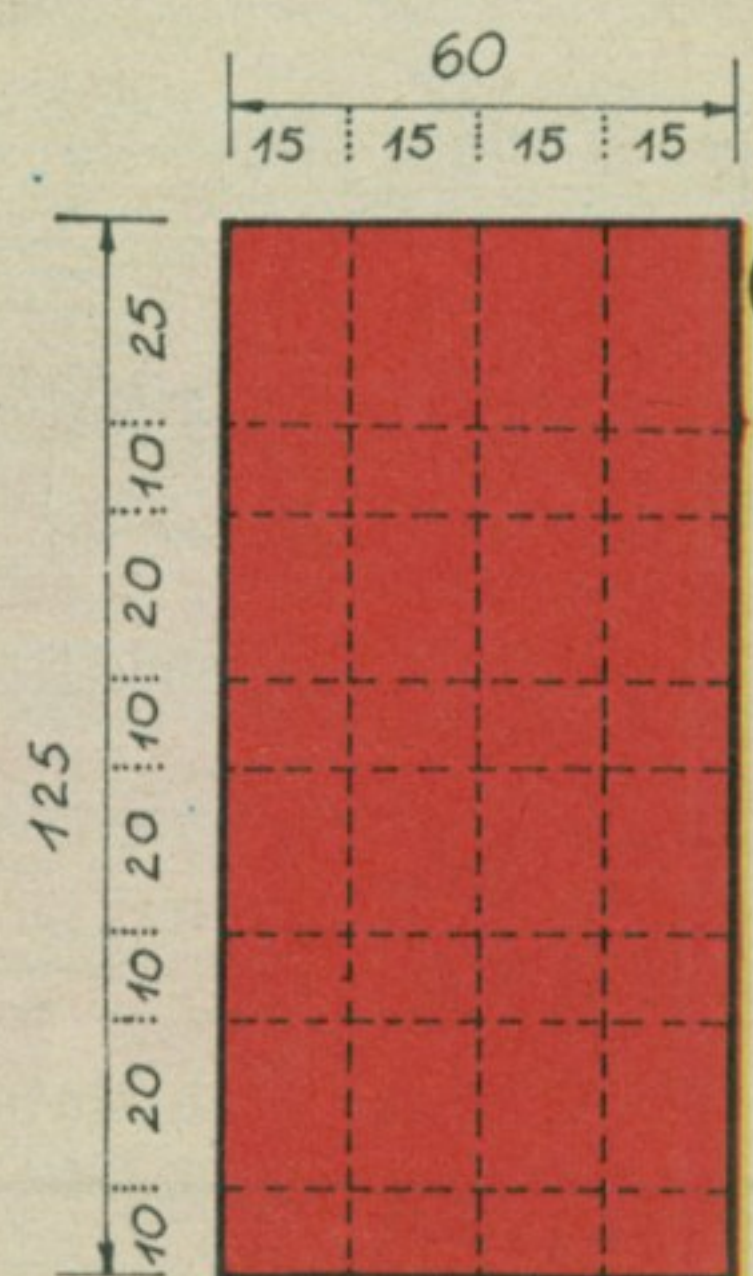
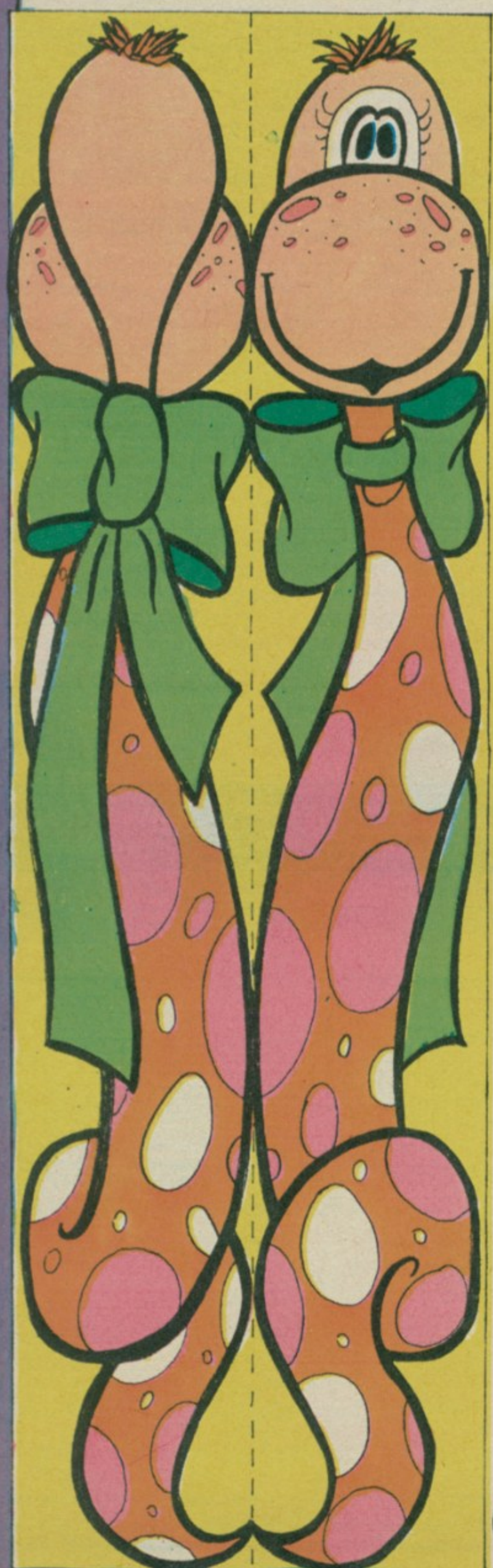
Ако сте пажљиво прочитали ову причу, драги читаоци, можда сте и сами открили ко је од тројице осумњичених убио батлера Џемса и шта га је одало. У том случају вам честитамо. А ако нисте, погледајте решење на 31. страни.

ПОЛИЦА ЗА ШКОЛСКУ ЛЕКТИРУ

НАПРАВИТЕ САМИ

Ако желите да вам књиге за школску лектуру буду увек при руци, направите ову малу зидну полицу и уклацајте је изнад свог радног стола или постеље.

Полицу можете направити од чврстог картона или јачег платна према нашем цртежу 1 (димензије су дате у сантиметрима). Картон или платно пресавијте по хоризонталним испрекиданим линијама (цртеж 2), а по вертикалним пресавијте и прошијте јачим концем или спојте спајалицом (цртеж 3).

На полеђини полице, на горњој ивици, залепите лајсне од шпер-плоче или дебље картона (црт. 4) да се полица не би брзо искрзала. Полицу испресавијајте и на врху пробушите отвор већи од главе ексера да бисте могли полицу лако да скидате са зида. Остаје вам само да поређате књиге и уживате у делу својих руку.

Често се догађа да нас неко прекине у читању и онда не знамо на којој страни смо стали. Предлажемо вам зато да направите веселу „траку“ за обележавање као што је ова на нашем цртежу 6. Њу треба само пажљиво да обрежете, пресавијете по цртицама и залепите. Уколико вам се ова трака за обележавање страница не допада, направите другу, односно узмите два парчета шарене хартије (црт. 7) и на њима обликујте оловком лик неке своје омиљене птице, животиње или чак цртаног јунака (црт. 8). Пажљиво маказама обрежете (црт. 9) и ево готове траке (црт. 10). Ако трака испадне лепо можете је поклонити неком од укућана или другова.

ПОСЛЕДЊА ТР УСАМЉЕНОГ ЦИНА

З а огромног кита-уљешуре, најнезграпније и најпустоловније створење међу свим сисарима, није било хране одмах испод топле површине Атлантика, па је ронио, кружио под водом, трагао. Ни на дубини од 35 метара није било боље. Захваљујући довољној количини кисеоника у својим плућима могао је да остане под водом и цео час. Зато се спуштао све дубље. Око седамдесет метара испод површине нашао је другог ловца. Десет дугачких руку које значе мору, а свака од њих наоружана сисаљкама, свака сисаљка оивичена хватаљкама, уста која би могла прегристи метални тањир. Циновска хоботница! Двадесет пет метара дугачка хоботница била је гладна и није имала намеру да побегне. И она је била у лову.

Кит је напао. Хоботница је, с пипцима раширеним као кишобран, чекала да га прими у смртоносни загрљај, а онда је одједном испустила мастило и водом се проширио тамно-смеђи облак. У том облаку и хоботница и кит чекаће да загризу нешто чврсто.

Стари кит носио је у жилама страх из многих оваквих битака, али облак мастила није га преварио. Спретно је своје огромно тело окренуо на страну и пљоснатим оком пажљиво почео да тражи хоботницу. Ускоро ју је угледао како пружених пипака излази из свог штита.

КАО БОМБА

Хоботница се спремала да пипцима обујми главу кита и да тако затвори његову страшну вилицу. Кит се окренуо према њој и већ следећег тренутка сударили су се главама. На површини вода је готово кључала, као да је оживео неки стари подморски вулкан. Кит је отворио чељуст и оштри зуби из доње вилице дограбили су један пипак.

Циновски октопод није дохватио кита баш онако како је желео, али ипак је успео да изведе један страхан захват. Три његова снажна пипка залепила су се киту за вилицу и спречила га да поново загризе.

Кит је затресао огромном главом не би ли се ослободио хоботнице, али она се трудила да одржи своје пипке на његовим чељустима. Само још мало да остане тако и победиће. Увек је тако било: држала би чврсто стегнуте вилице неког кита све док се не би угушио. Али, овај се није дао. Затресао је главом, још једном покушавајући да се ослободи нападача. А онда је изненада у акцију ступила

**ХАРПУН СЕ СИЛОВИТО ЗА-
БО У ОГРОМНО ТЕЛО КИТА-
УЉЕШУРЕ И ИЗ ЊЕГА ЈЕ СНА
ГА ПОЧЕЛА ДА ИСТИЧЕ. ЗА
ТРАГОМ КРВИ КРЕНУЛИ СУ
МНОГИ БРОДОВИ И АЈКУЛЕ!**

његова масивна опрема за потискивање према површини и појурио је невероватном брзином.

Са октоподом који је чврсто држао његове чељусту кит је искочио на површину као бомба. Затим се, исто тако изненада, упркос десет тона тешком телу, отиснуо големим репним перајима и винуо се у ваздух. При паду покушао је да смрви октопода о површину океана. И још једном тако. И још једном. Кит је користио воду као неки чврст зид и октоподова снага је попуштала. Већ на измаку снаге, кит је отворио вилицу и отресао с ње пипке. Стресао се, потпуно се одлобађајући пипака, а онда неочекивано напао. Октопод се борио, поново покушавао да ухвати кита у свој опасни загрљај, али није имао снаге.

УБИЦЕ НАПАДАЈУ

Последњим налетом кит је смрвио октоподов централни нервни систем и он је био готов. Кит је избацио густ облак влажног ваздуха, штрцајући увис воду која му је била продрла у ноздрве, и удахнуо свежег, у плућа велика

као соба. Онда је почео да једе и да пуни свој огромни желудац пипцима, главом и телом циновске хоботнице.

Многе су се чудне ствари десиле старом киту тих година. Није више тражио харем за парење, није се због женке упуштао у битку с другим мужјацима. Певање женки које га је некад тако снажно вукло није га више привлачило. Лутао је унаоколо обузет чудним немиром и осећањем умора које није разумео. Био је усамљен и стар. На његовом двадесет и два метра дугачком телу налазили су се ожиљци од рана које је задобио борећи се са морским неманима и људима китоловцима.

Припадао је породици китова-зубана који имају зубе само у доњој чељусту. Глава му је била огромна, прилично спљоштена напред и на врху мало уздигнута. Износила је трећину његове укупне величине! У унутрашњости главе био је прави подрум шупљина у којима се налазило близу 2000 литара уља, скупоценог ворвања. Због тог уља људи су га прогонили. И због мирисаве амбре, коју ће наћи у њему, због сланине, због зуба... Он је имао горко искуство с људима.

Сада је пливао мирно, повремено зарађајући у свом непрекидном трагању за храном. Познавао је ове воде око Јужне Америке по укусу, температури и сланости. Не дајући свом телу никакву специјалну брзину, прелазио је више од 25 километара дневно, стално путујући на југ. Кад је ушао у хладну Фоклендову струју, чуо је подмукле гласове иза себе, знак да је плен напуштен, ловачки крик китова-убица.

Дрхтај страха прошао је кроз тело циновског кита-уљешуре. Они су били једини терор мора са којим он није могао лако да изађе на крај. Била су то крупна уништавајућа торпеда, паметне животиње које су међусобно сарађивале и помагале се. У поређењу с њима, вукови су били овце. Ови китови-убице могли су ухватити све и јели су све, најрадије месо и у овом тренутку њихов избор је пао на великог старог кита. Он није убрзао, одржао је свој устаљени ритам. Све време је мислио, планирао. Није било начина да побегне јату китова-убица, једини излаз је самоубиство.

Многи китови су се бацили на обалу и умирали радије него да буди поједени живи, али он се није тако предавао, увек се борио за живот. А затим, морао је стићи на тај чудни састанак далеко на југу.

СЕЋАЊЕ НА МЛАДОСТ

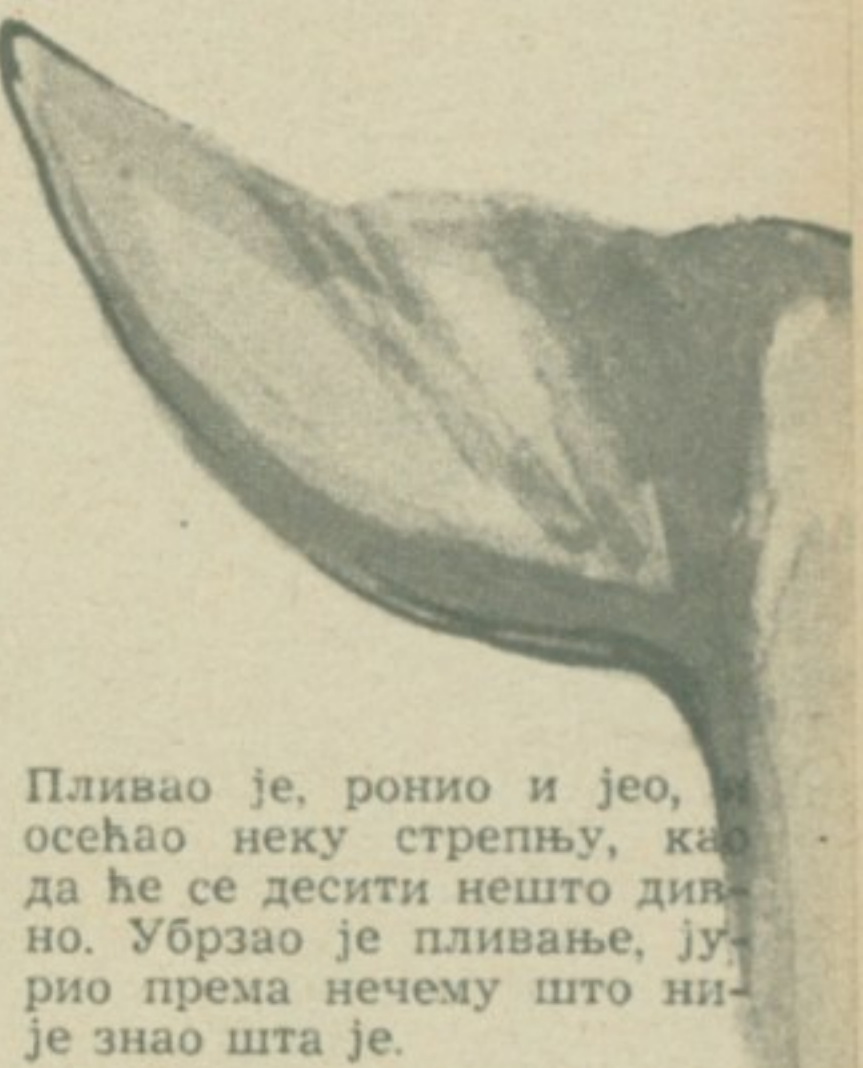
Повећао је брзину док су се китови-убице приближавали довикујући се. Један је појурио напред, нападајући. Требало је да отвори вилицу великог кита. Ако не успе сам, други ће му притећи у помоћ. Кад заједничким снагама отворе вилицу, друга два кита-убице зарониће у његова уста и ишчупаће му језик. То је био њихов начин да убију цина као што је овај.

Кит је, не успоравајући, окренуо главу мало у страну како би држао убицу на оку и у тренутку кад је овај појурио да нападне одоздо његову вилицу, велика глава се спустила и загризла по средини кита убицу дугачког 15 метара. Стари цин је изронио и испљунуо кита

нападача као чачкалицу. Затим је окренуо главу да погледа кита који му је прилазио с друге стране. Овај је успорио пливање и окренуо главу, претварајући се да тражи нешто.

Иза старог кита китови-убице су се договарали и, као да су се сложили да у овом великом мору има лакше ловине, оставили га на миру.

Вода је сад била све хладнија и кад је прошао јужна Џорџијска острва, вратила му се снага какву одавно није осећао.

Пливао је, ронио и јео, и осећао неку стрепњу, као да ће се десити нешто дивно. Убрзао је пливање, јурио према нечему што није знао шта је.

Пет дана касније, прошао је Дрејков пролаз између Јужне Америке и Антарктика. Тамо су се, јужно од острва Аделаида, отворила врата његове давно изгубљене младости. Болови и муке као да су нестали. Овде је био живот, буран живот, ово море било је рај. Овде је било довољно само да отвори уста и удахне храну. После дугих година рада и муке, овде је сада могао да се опусту, да ужива. По некад би се бадио у ваздух, од радости, мада то није чинио још од ране младости... али сад је опет био млад, сит, мишићи су опет били напети.

ПОБЕДИО ЈЕ ЉУДЕ

Чамац који се споро приближавао није сметао старом киту. Стотине пута видео је бродове како вуку мреже за собом, они спори никада му нису сметали. Био је на површини, ту његове очи нису виделе најбоље, поготово на овом блиставом летњем сунцу Антарктика.

ЖА

Није могао видети топ за гађање китова ни тобдију како се горе на извидничком месту договара и у правља цев топа право према њему.

Пуцањ топа одјекнуо је поларним ваздухом и тешки харпун је појурио према великом киту-уљешури, вукући за собом црни конопац. Прогрло је у његово тело као метак, кидајући га.

Кит је грчевито скочио из воде, бол и шок су га подигли пре него што је и био свестан да је рањен. Затим је послушао свој инстинкт и заронио у дубину.

На броду посада је чекала. Није важно што га нису одмах погодили на витално место и убили. Сада је то само питање времена. Ипак, битка још није била завршена јер уљешура се, кад је нападнут, за разлику од других китова, храбро бранио. Сви искусни поморци знају да се многи бродови који су пошли у лов на уљешуре нису никад вратили.

Отимајући се и борећи се

Ајкуле су ишле за трагом крви, луделе од њега. Мада су пливале као демони, што су брже могле, није било начина да ухвате кита. Он се није заустављао ни да се храни. Није се заустављао да се одмори. Није се уопште заустављао, ишао је само напред, живећи од сопственог тела, трошећи тоне себе самог, борећи се против отровног умора. Прелазео је огромне даљине — неких 400 километара у 24 сата.

СЕВЕРНО ОД МОНТЕВИДЕА

Још је био веома дугачак, али више није био

тако тежак. Огромне количине крви истицале су кроз рану. Постепено је успоравао, а његово дисање сада је личило на звиждање.

Причало се о великом рањеном киту. Он то није знао. Њему је било свеједно што су га видели око залива Сан Матијас. Сада је имао циљ, и о томе се такође нагађало на бродовима, телеграфисало. Куда иде?

Стари кит је знао. Успорио је већ, стално је био на ивици давлeња, крв му

је пунила плућа. Његови снажни мишићи претварали су се у конопце. Кретао се болно, само га је његов непознати циљ терао напред.

Северно од Монтевидеа једва је успевао да се креће, за то му је био потребан страховит напор. Борећи се за ваздух, исцрпивши последње резерве снаге, само воља га је водила. Кожа је на њему висила. Чак је и његова велика поносна глава падала, у њој више није било

уља. Све што је још имао било је усредсређено на те последње покрете репом, а велики број бродова ишао је за њим и терао га даље.

Дахћући, умирући, ушао је у бразилску струју, застао, а онда се одвукао мало даље, и још мало даље. Био је где је желео да буде, у топлим водама. Стресао се и заронио, дубоко, дубоко у утешну топлину, у којој се родио, живео... и умро. **Стан Петерсон**

против метала забоденог тело стари кит је покушао да зарони дубље, али најлонски конопац привезан за харпун само се расте-зао.

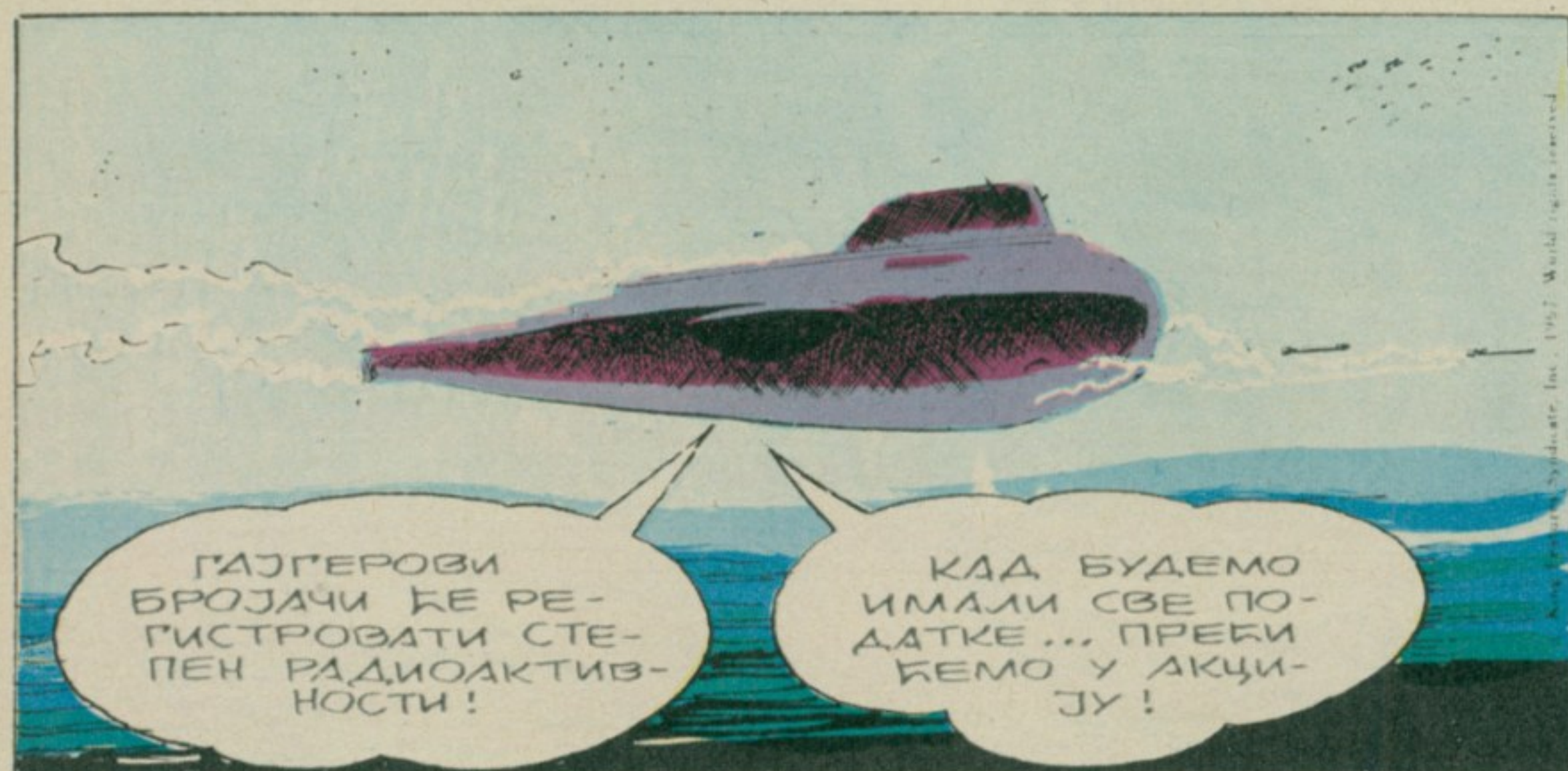
Покушао је да јурне на брод. Није успео, метал га је одбио и он је осетио страховит бол. Брод убица је кренуо пуном брзином, борећи се против његових очајничких напада. Посада, као муве, јурила је по палуби. Људи су се трудили да одрже брод да се не преврне. Кит је поново напао. Брод се нагнуо, конопац којим је кит био везан запео је за пропелер. Он се, покренут снажним болом у леђима још једном пропео и — био је слободан!

Просто је лебдео, луд од радости. Лебдео је кроз ноћ, лебдео цео следећи дан. И даље је крварио и вукао за собом стотинак метара најлонског кабла.

Don
BARRY

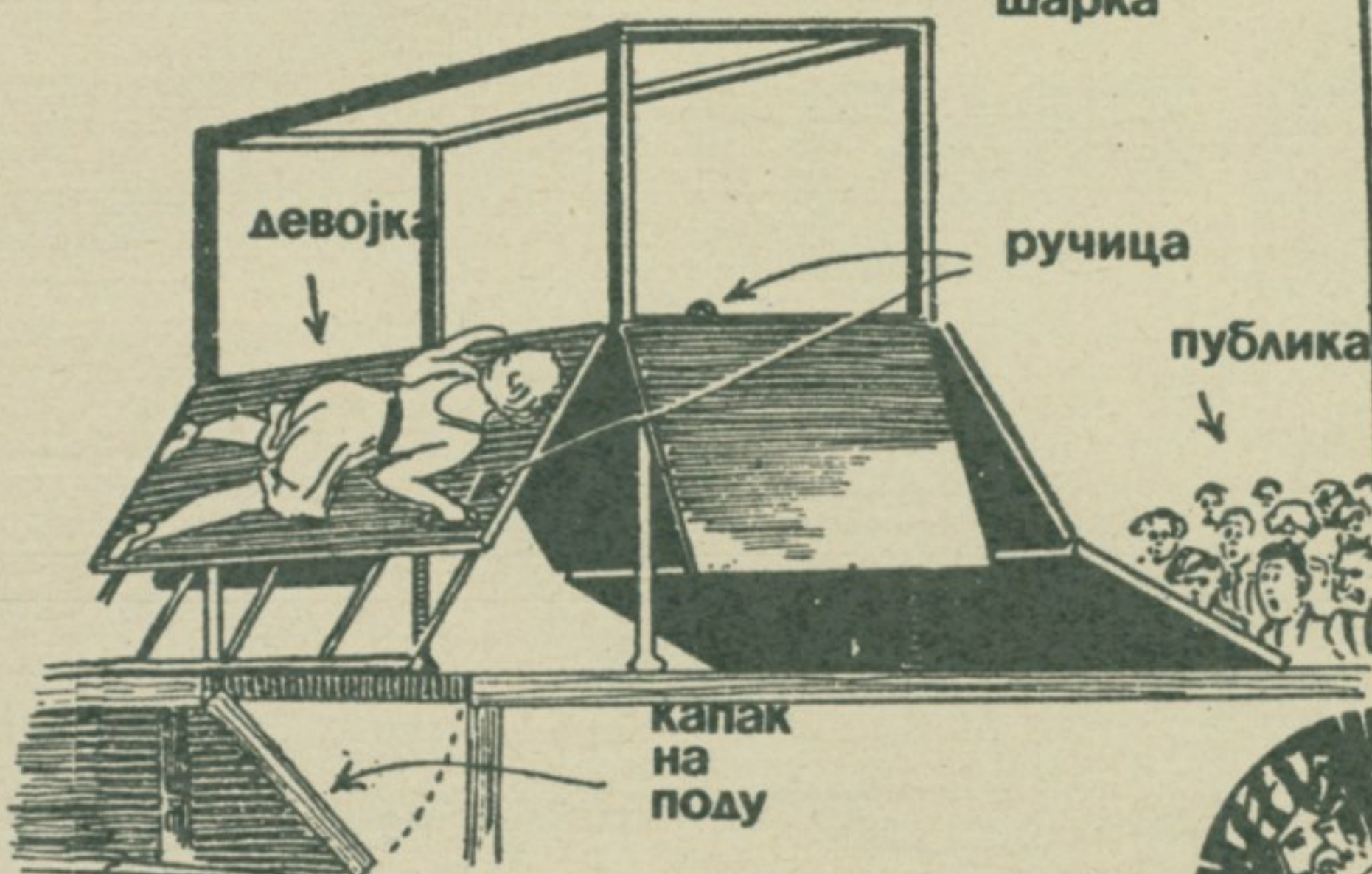
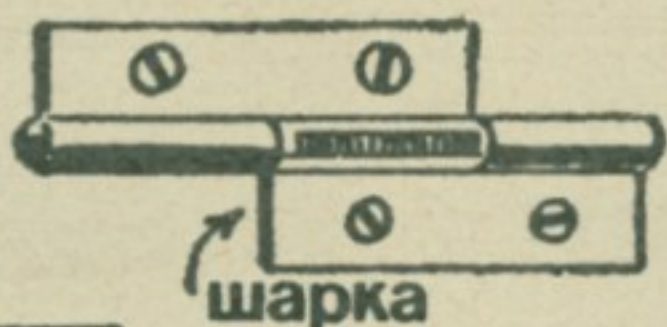
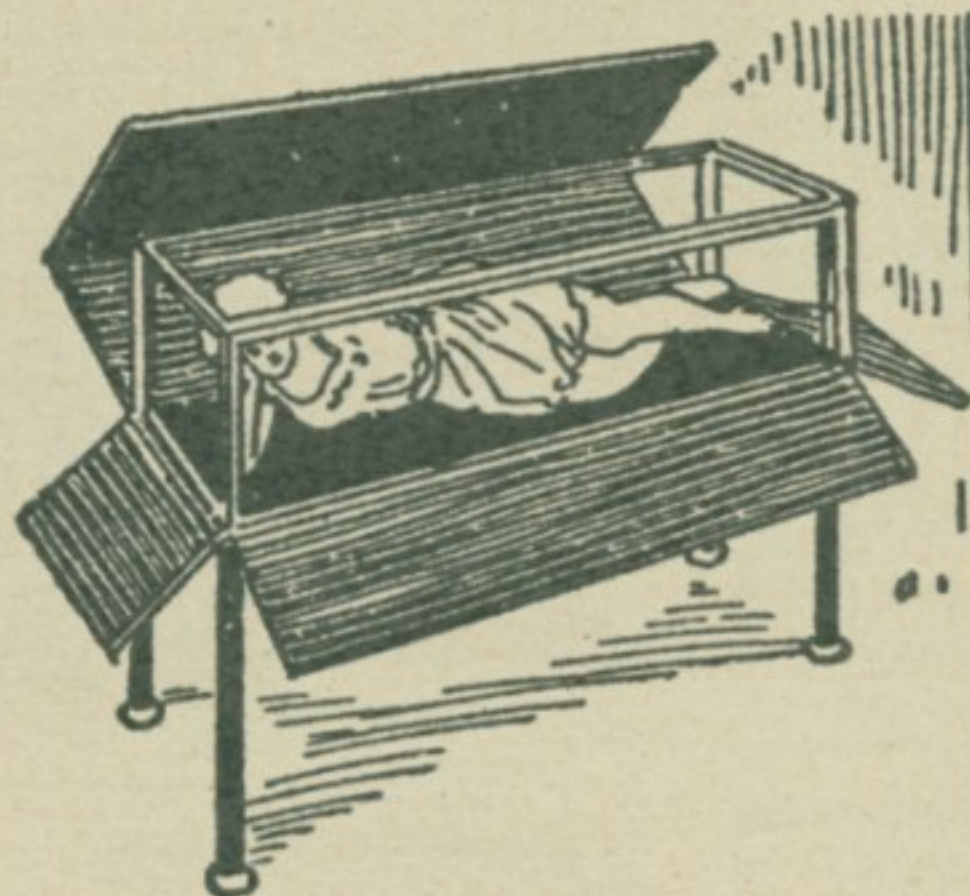
ФЛАШ ГОРДОН

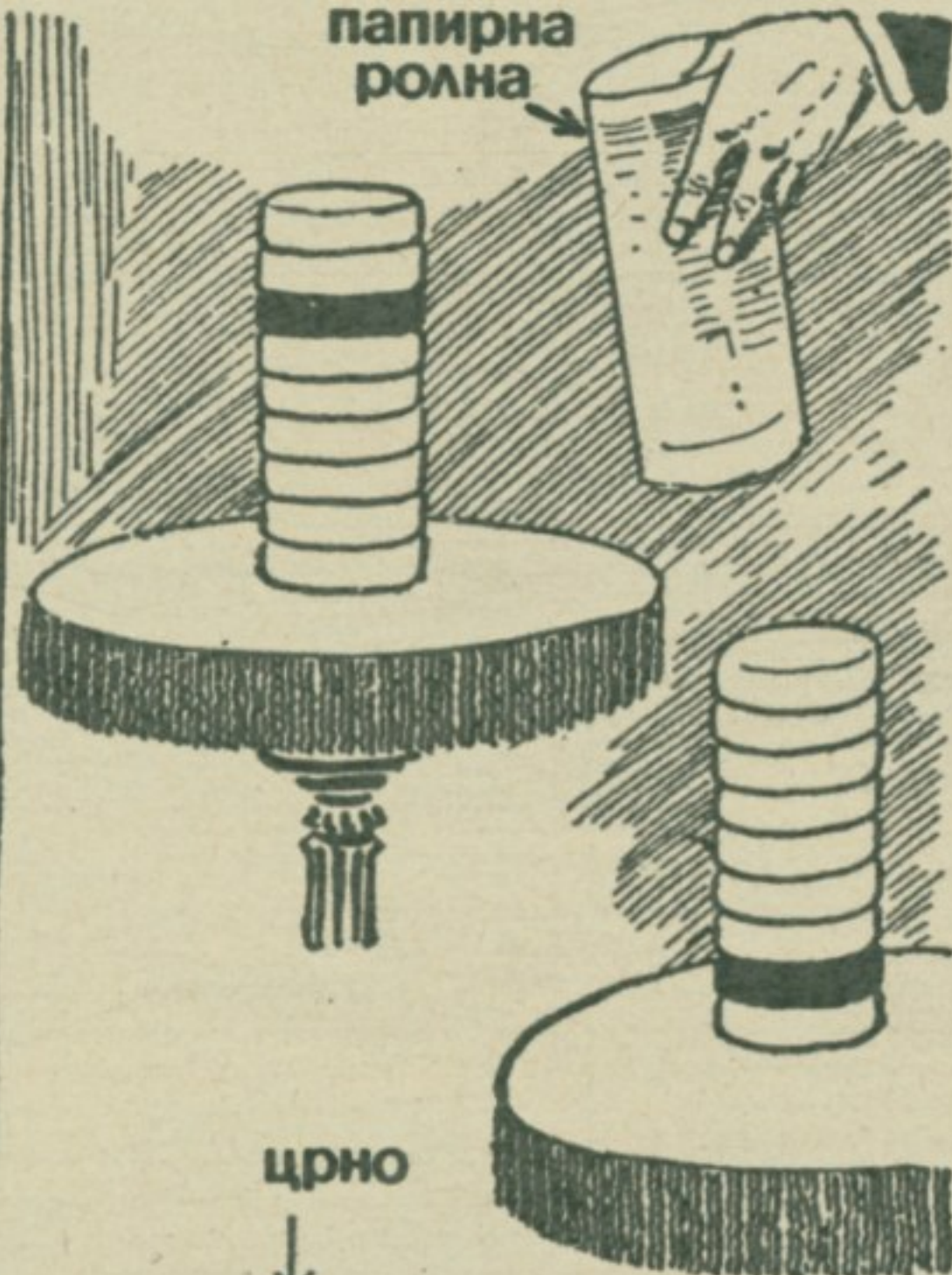
НАУКЕР ПЕТКА: ЗАРОВАЉЕНИ!

МАҒИОНИЧАРСКЕ ВЕШТИНЕ

ДЕВОЈКА ЈЕ НЕСТА-ЛА! Девојка улази у расклопљени сандук. Мађионичар подвлачи штап испод сандука да би доказао да испод њега нема ничег. Затим затвара сандук, окреће га и поново отвара. Девојке више нема у сандуку! Трик се састоји у следећем: девојка се ухвати за ручке на задњој страни сандука. Док њен партнер отвара предњу страну, која скрива задњу од погледа публике, девојка нестaje кроз капак на поду.

папирна
ролна

ПЛОЧИЦА ЈЕ ПРЕ-МЕШТЕНА! На столу се налазе округле плочице. Осим једне која је црна, све су црвене. Она стоји било где у низу. На захтев публике мађионичар треба да је премести. Да би извео трик, мађионичар ће се послужити једном папирном ролном, која је гек толико широка да може да се навуче преко плочица. Црна плочица има у ствари само црну траку омотану око себе, која ће се трећем ролне померити на место које је означила публика.

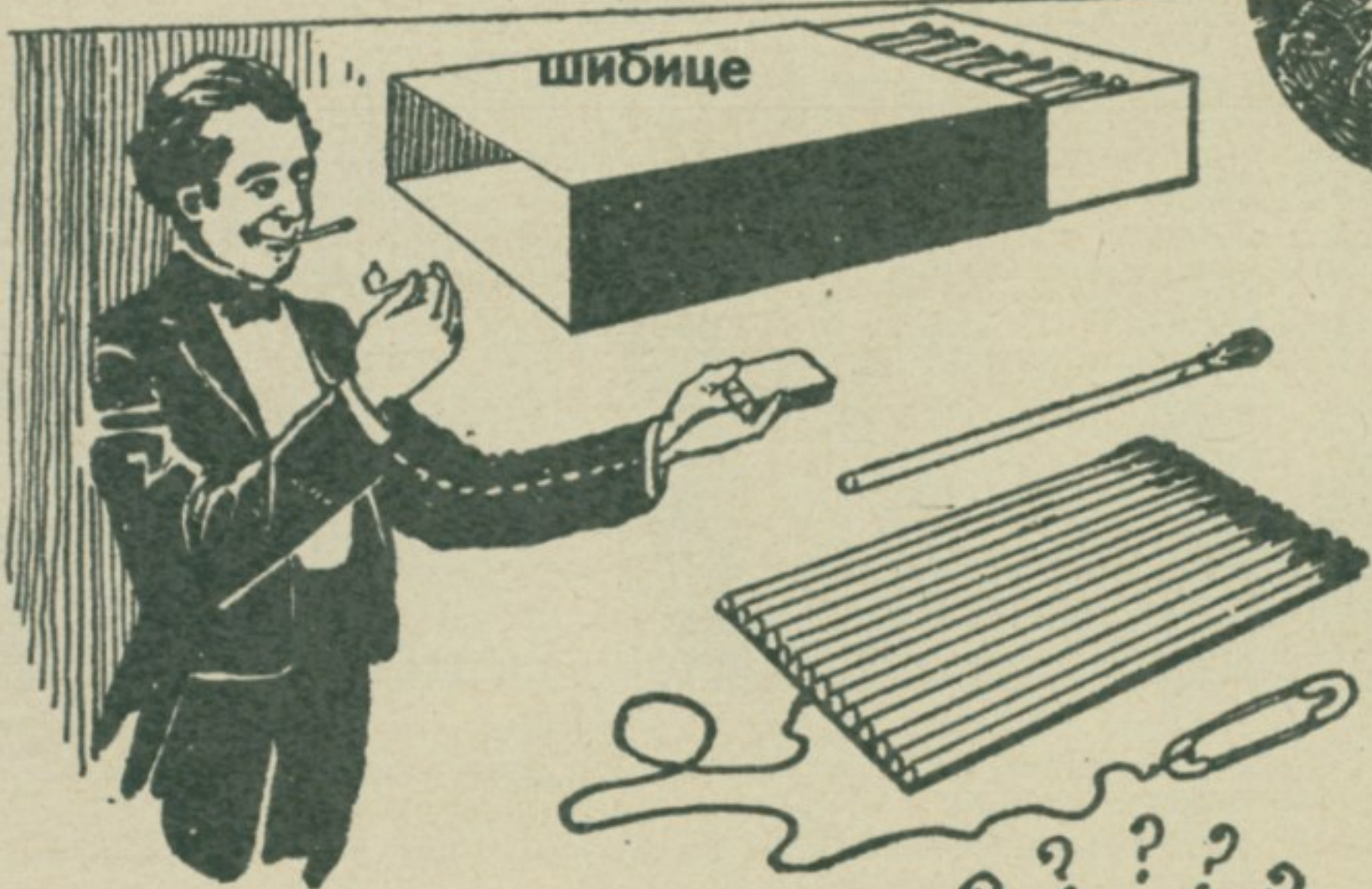
црно

црвено

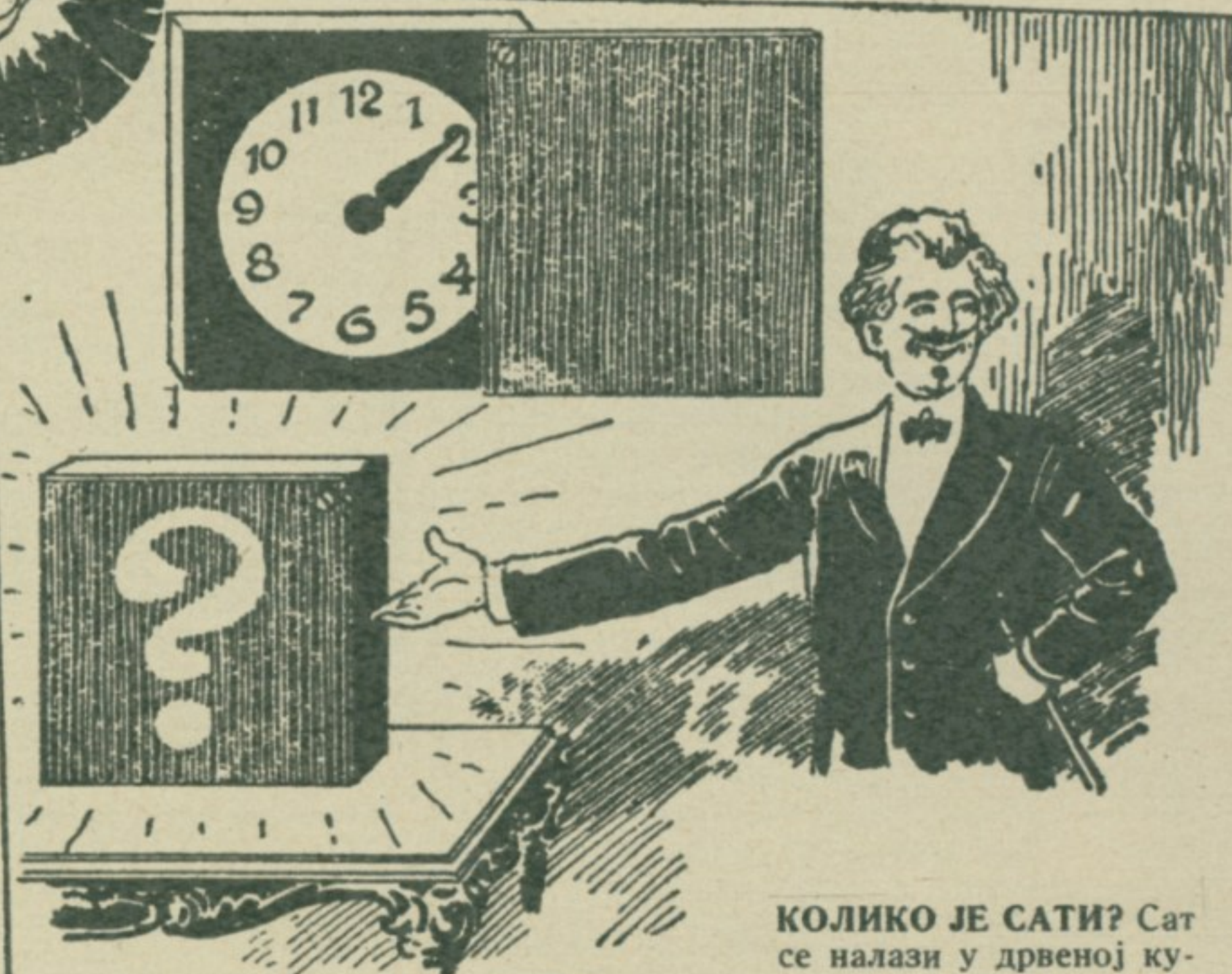
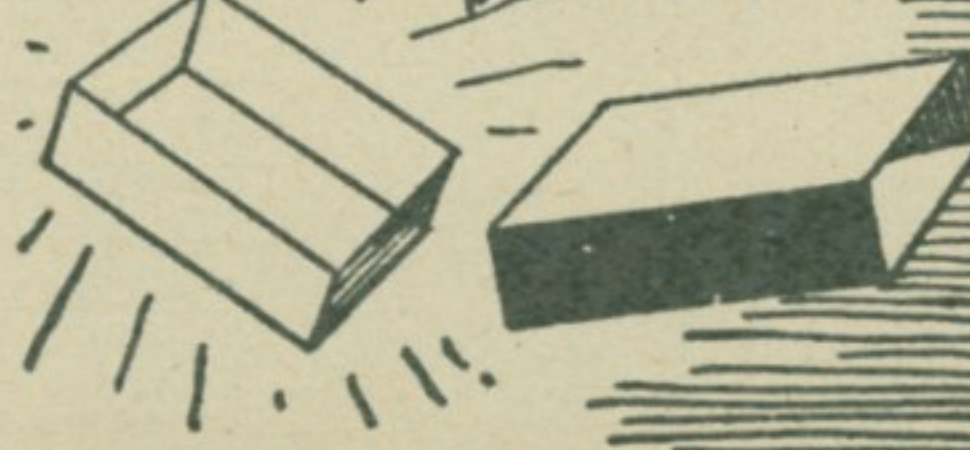
црвено

црна трака

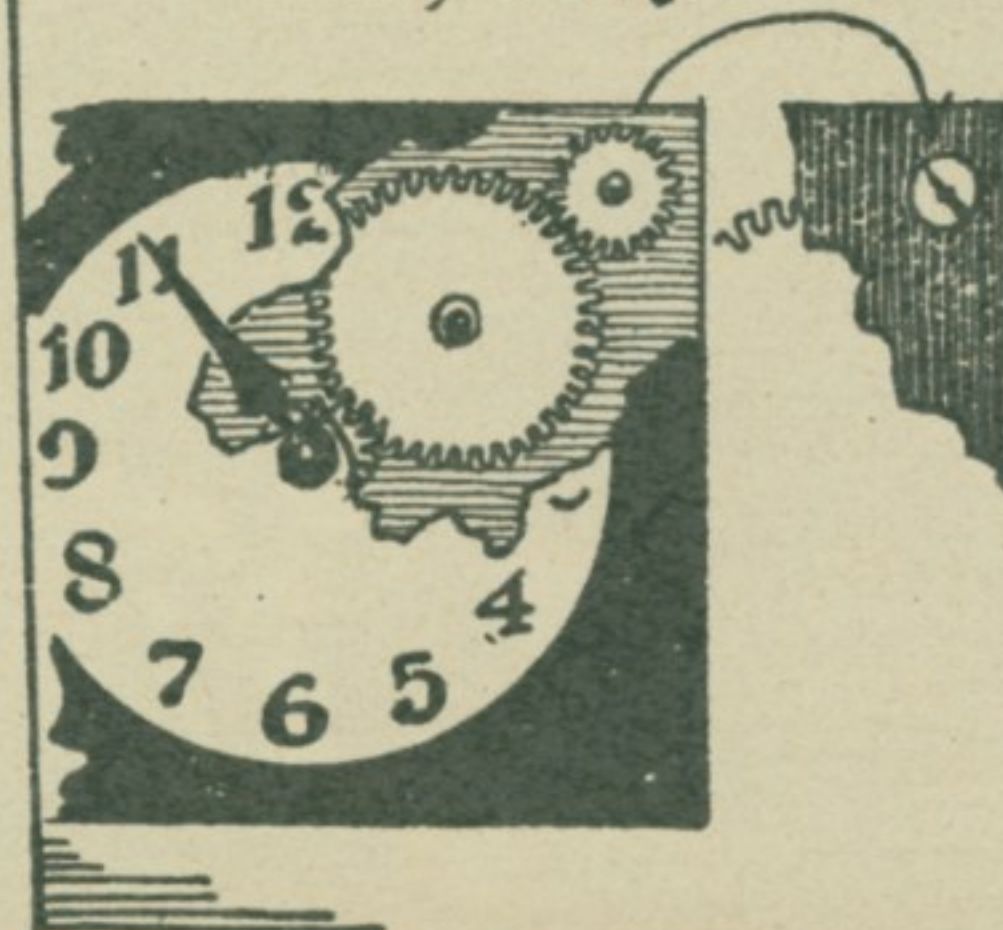
чиоде

ТАЈНА РУКАВА. Мађионичар показује публици пуну кутију шибаница. Затим нуди свом помоћнику цигарету и припаљује је палидрвцом из кутије. Гаси палидрво и даје помоћнику кутију. Он је отвара и показује публици. Кутија је празна! Тајна лежи у малој плочици, везаној еластичном траком за мађионичарев рукав, на коју су налепљена палидрва. Када се кутија отвори, плочица испод поклопца склизне у рукав.

КОЛИКО ЈЕ САТИ? Сат се налази у дрвеној кутији, чији је поклопац причвршћен једним завртњем. Неко из публике помера казаљке сата, али тако да мађионичар не види. Вешти мађионичар ће открити колико је сати гледајући завртањ са стрелицом на поклопцу. Тај завртањ је у вези с казаљком и окреће се заједно с њом. Кад се поклопац затвори и сат сакрије, завртањ остаје у положају једнаком са казаљком.

Користан и трајан поклон за ваше најмилије

1. МАТЕМАТИКА — енциклопедија математике. Ова књига омогућава свим ученицима, студентима, наставницима и професорима да лако и брзо савладају све тешкоће из области математике. У преводу наших познатих математичара представља математички део „Опште енциклопедије Ларус“. Књига је штампана латиницом, формата 23 x 30 cm у тврдом повезу са пластифицираним заштитним омотом.

Цена књиге 250.— динара
Преко Забавника 200.— динара

2. ТАЈДИВНИ ЧУДЕСНИ СВЕТ — садржи пет популарно писаних књига које доприносе да читалац стекне, формира и прошири фонд знања из области математике, енергије, музике, археологије и историје људског друштва. Књиге су штампане ћирилицом, у првокласној вишебојној техници, луксузно опремљене са тврдим повезом и пластифицираним корицама. На крају сваке књиге је азбучни речник најважнијих појмова.

Цена књиге 200.— динара
Преко Забавника 160.— динара

3. ЕВРОПСКЕ МЕТРОПОЛЕ — књига о најлепшим градовима старог континента. То је права ревија градова. Сви су они споменик и биографија нација, израсли на темељима народног генија. Књига је луксузно опремљена, формата 22x30 cm са више од 240 илустрација у боји штампаних на прворазредној хартији, и заштитним четворобојним омотом.

Цена књиге 150.— динара
Преко Забавника 120.— динара

4. МУЗИКА КРОЗ ВЕКОВЕ — историјски развој музичке уметности уз међусобна прожимања и утицаје појединих епоха и стилова. Формат 22x29,5 cm 320 страница са великим бројем фотографија у четворобојној штампи које приказују старе музичке инструменте, примере нотног текста и партитуре, рукописе, цртеже, слике и карикатуре славних музичких личности, позоришне огласе, сценографију, итд.

Цена књиге 300.— динара
Преко Забавника 250.— динара

5. ЗЕМЉА МЕСЕЦ — повест о почетку космичке ере — садржи велики број информација и фотографија о историјским летовима на Месец. Књига је луксузно опремљена, вишебојна штампа, 160 страна, великог формата, тврди повез, пластифициране корице.

Цена књиге 60.— динара
Преко Забавника 50.— динара

6. БИО ЈЕДНОМ — најлепше приповетке југословенских народа припремљене за младе, за оне са маштом, за све који воле мудру реч, домишљатост и смех. Књига је луксузно опремљена у првокласној вишебојној техници богато илустрована, у тврдом повезу и пластифицираним корицама.

Цена књиге 60.— динара
Преко Забавника 50.— динара

7. ДЕЦА СВЕТА — збирка дивних прича о деци целог света. Ово је књига о вашем другу и пријатељу, о руској девојчици Наташи и њеном брату, о индијском дечку Гопалу и његовој сестрици, о твом другу из далеког Јапана и Мексика, о црном дечаку из сунчане Африке. То је књига о највећој и најлепшој породици, пријатељској породици све деце света чији је заједнички језик — љубав. Књига је штампана ћирилицом, великог формата са 240 страна и више од 200 оригиналних фотографија.

Цена књиге 60.— динара
Преко Забавника 50.— динара

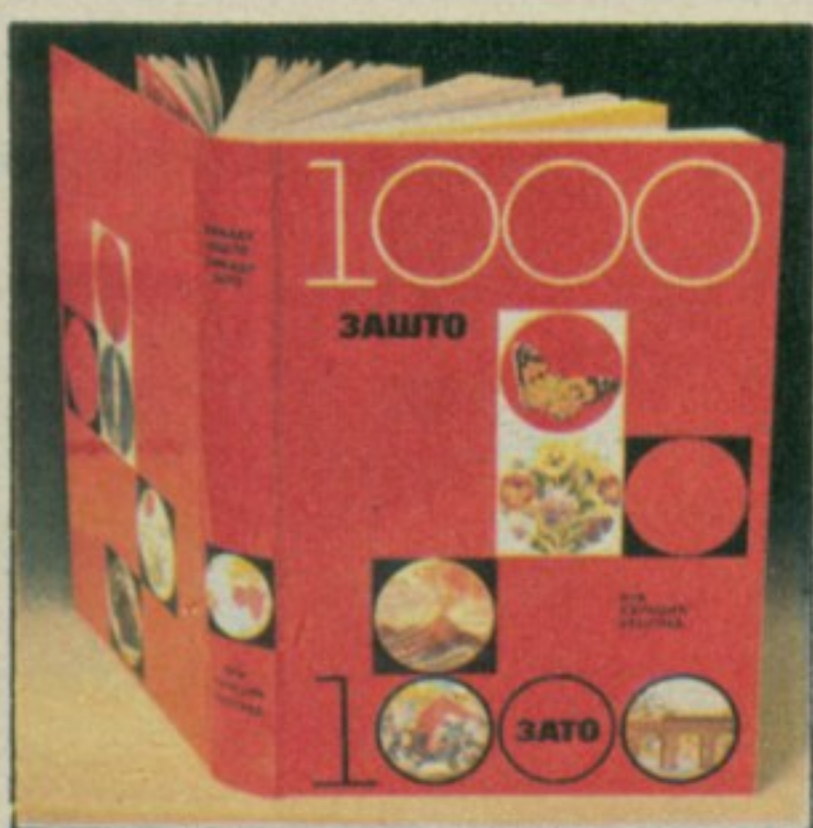
8. ЧУДЕСНИ СВЕТОВИ ВОЛТА ДИЗНИЈА — енциклопедија најпознатијих Дизнијевих ликова и јунака сабраних у четири изванредне илустроване књиге са више од 60 бајки и прича чији чаробни јунаци годинама одушевљавају децу и одрасле. Књиге су луксузно опремљене, вишебојна штампа, са пластифицираним корицама у боји и украсном поклон-кутијом такође у боји.

Цена књиге 300.— динара
Преко Забавника 250.— динара

Специјалан попуст преко Забавника

ЗА ГОТОВО. Свака књига или комплет књига има свој број. Упиши бројеве књига које желиш да купиш на наруџбеницу. **Попуњену наруџбеницу налепи на дописницу и пошаљи на адресу: ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ВУК КАРАЏИЋ“, 11001 БЕОГРАД, Краљевића Марка Бр. 9.** Књиге ћеш платити поштару кад их донесе. Примају се наруџбенице само за 30.— динара или више (јер се за мање не исплати слати због поштарине).

НА ОТПЛАТУ. Упиши на надруџбеницу бројеве књига или комплета које желиш да купиш и пошаљи на адресу: ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ВУК КАРАЏИЋ“, 11001 БЕОГРАД, Краљевића Марка 9. Примају се наруџбенице само за 60.— динара и више (јер се не исплати слати за мању суму). Ако купујеш књиге за 60.— динара до 120.— динара плаћаш по 30.— динара месечно. Ако купујеш књиге за више од 120.— динара платићеш их у 10 месечних рата, с тим што најмања месечна рата може бити 30.— динара. Прву рату платићеш кад добијеш књиге.

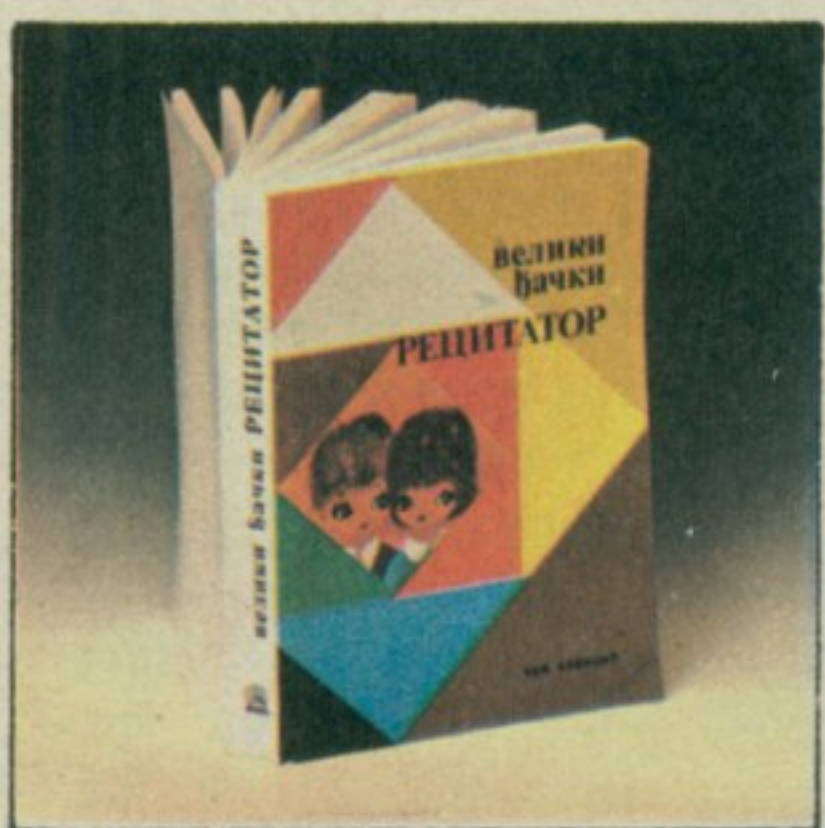
9. ХИЉАДУ ЗАШТО — ХИЉАДУ ЗАТО — Богата ризница одговора на многобројна деџа питања. Ова дивна књига неопходна је потреба сваког ученика јер пружа читав низ знања о свету који га окружује. То је поучан, забаван, користан и пре свега информативан приручник. Књига је писана једноставно и популарно, на 483 стране двостубачног текста, формата 28,5x20,5 cm. Луксузно је опремљена и богато илустрована, у тврдом повезу са пластифицираним корицама.

Цена књиге је 180.— динара
Преко Забавника 150.— динара

ЗЛАТНА ГРЛИЦА И КОЛО — Библиотека за све узрасте. 10. Десанка Максимовић: ОРАШЧИЋИ-ПАЛЧИЋИ 11. Стеван Раичковић: ВЕТРЕЊАЧА 12. Слободан Марковић: ДВАНАЕСТ МЕСЕЦИ 13. Гвидо Тартаља: ОПЕТ ЈЕ ТУ ПРОЛЕЋЕ 14. Коста Степановић: ГОЛУБ НА ДЛАНУ 15. Ивица Рорић Вања: ПРИЧА ДО ПРИЧЕ, ПЈЕСМА ДО ПЈЕСМЕ

Цена књиге 35.— динара
Преко Забавника 30.— динара

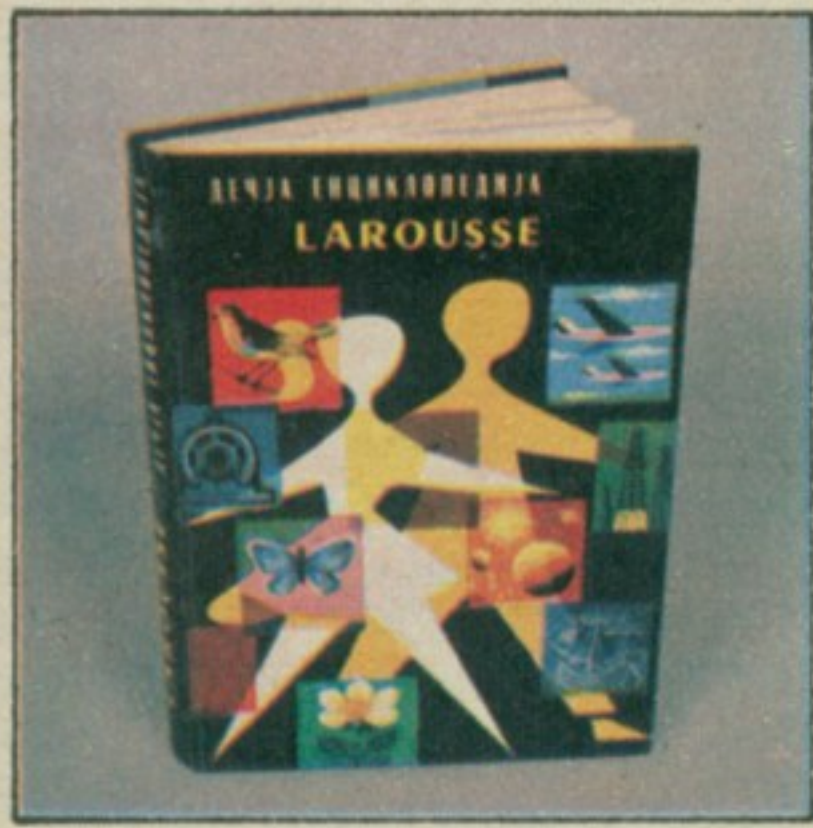
16. ВЕЛИКИ ЋАЧКИ РЕЦИТАТОР — за ђаке и наставнике. Веома корисна књига која омогућује да улепшате ваше празничне и школске свечаности. Садржи више од 240 пригодних песама.

Цена књиге 50.— динара
Преко Забавника 40.— динара

17. МАЈСТОР У КУЋИ — сто знана у једној књизи. Садржи: оправке на водоводним инсталацијама, како се рукује бојама и лаковима, вештина постављања тапета, завесе и застори, пресвлачење и тапацирање намештаја, руковање струјом, радови на подовима, бравана и кључевима, радови на моторном возилу и много других савета како уштедите време и новац.

Цена књиге 150.— динара
Преко Забавника 120.— динара

18. ДЕЧЈА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ЛАРУС — драгоцен приручник сваког ученика, луксузно опремљен, у тврдом повезу, илустрације у четворобојној штанпи.

Цена књиге 120.— динара
Преко Забавника 100.— динара

Ален Гре: СЛИКОВНИЦЕ ЗА УЧЕЊЕ И РАЗОНОДУ 19. АВИОНИ, 20. БРОДОВИ, 21. МОРЕ, 22. ШУМА, 23. ПЛАНИНА, 24. ВОЗОВИ, 25. ПУТОВАЊА, 26. У МОРСКИМ ДУБИНАМА, 27. ТЕЛЕВИЗИЈА

Цена књиге 7.— динара
Преко Забавника 6.— динара

Освојите добре оцене уз помоћ добре књиге!

НАРУЏБЕНИЦА

ЗА ГОТОВО — купујем књиге са бројевима:

За укупну суму од _____ динара, коју ћу платити поштару кад ми донесе књиге.

НА ОТПЛАТУ — купујем књиге са бројевима:

За укупну суму од _____ динара, коју ћу платити у _____ месечних рата. Прву рату платићу поштару кад ми донесе књиге.

(Читко: име и презиме наручиоца)

(Пошт. број и место)

(Улица и број)

Овера о запослењу

Купац

(Печат и потпис овлашћ. лица)

(Својеручни потпис купца)

Поруџбеница се оверава само при куповини књига на отплату. Пензионери уместо овере прилажу одрезак претпоследњег чека од пензије.

Купци из Београда могу подићи књигу сваког радног дана од 15 часова у предузећу „ВУК КАРАЏИЋ“, Краљевића Марка Бр. 9. Сва обавештења можете добити на телефон 620—371

ИМПЕРАТОР ШАНСОНЕ ДИКТАТОР РОМАНТИКЕ!

Када се буду сводили биланси музичке 1974. године Шарл Азнавур, француски шансоњер и глумац, заузеће почасно место. У времену буке, електронике и разних звучних ефеката њему је пошло за руком да једном шансоном врати романтику на врхове свих топ-листа. То је подвиг достојан најискренијег поштовања.

Азнавур је већ годинама један од

је да у каријери има још само једну жељу: да његова песма буде на првом месту британске хит-листе.

То му је пошло за руком овога лета. Како?

Припремајући за британску телевизију ББС драмску серију „Седам лица жене“ продуценти су трагали за композитором способним да направи добру музичку тему која ће се провлачити кроз све приче. Неко се сетио да је тих дана у Лондону видео

најистакнутијих представника „праве“ француске музике тако да није чудо што су његов живот и каријера добро познати и што је о њему написано више књига. Пореклом је из Јерменије а рођен је пре више од педесет година у главном граду Француске. Породица је била веома сиромашна тако да је од најранијег детињства упознао немаштину и живот париских предграђа. Иде у школу, прихвата се сваког посла а чак проналази времена да игра у децем позоришту где га сматрају најталентованијим чланом. За време рата радио је као улични продавац новина. „Мој глас био је толико снажан да сам био најглатији а самим тим и најбољи продавац штампе на париским булеварима.“

Музици се озбиљније посветио непосредно после рата. Није познавао ноте, али му то није сметало да напише више изузетних шансона које ће у интерпретацији „вечних“ Мориса Шевалијеа и Едит Пјаф доживети незапамћен успех. Временом „мали Шарл“, назван тако због своје висине (висок је свега 156 сантиметара), постаје један од водећих младих композитора. По савету пријатеља 1959. године и сам почиње каријеру певача. Певајући врло сугестивно песме које су „имале одређену дубину и искреност, преносећи људима поруке о љубави, њиховим проблемима са вечно присутном атмосфером љубави нисам се трудио да улепшавам истину. У мојим су песмама ствари увек остајале онакве какве сам их ја видео: са свим лепим и свим лошим у себи“. Свега неколико година било је потребно „ружном али неодољивом“ Шарлу да избије на чело свих шансоњера. У исто време остварио је више значајних филмских улога. У каријери је доживео сва највећа признања, гостовао је широм света (три пута у Југославији) са много успеха и продао милионе плоча. Ипак, у једном тренутку искрености изјавио

Азнавура и убрзо је познатом шансоњеру понуђено да компоује тему. Шарл се одмах присетио песме коју је посветио својој жени Ули и после свега два дана донео је ноте за композицију „Она“. Плоча је непосредно затим снимљена у Лондону а Азнавур је песму отпевао на енглеском „са доста француског шарма“. Његов изговор није био баш прави енглески али песма је одисала атмосфером која је морала да заголица пажњу кунаца. За свега неколико дана плоча је продата у тиражу од 200 хиљада примерака и тако постала највећи „бестселер“ протеклог лета.

Плочу на којој се налази композиција „Она“ као и све остале Азнавурове плоче на југословенском тржишту пласира Продукција плоча РТБ.

ПОП ЗАНИМЉИВОСТИ

● Песма „Волети некога“ из репертоара групе „Би Џиз“ (BEE GEES) за последњих седам година доживела је преко 200 различитих интерпретација.

● Раша Ђелмаш — члан YU-групе, планира да се ускоро поново посвети ауто-тркама.

● У Великој Британији постоји национално удружење диск-џокеја које окупља око 37 000 чланова.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

„ОНА“
(SHE)

Текст и музика:
ШАРЛ АЗНАВУР
(CHARLES AZNAVOUR)
Изводи аутор

Она, можда лице које нећу заборавити
траг задовољства или жалости.
Можда све моје богатство или
цена коју морам платити.
Она, можда химна моје душе
можда радост што деца доносе
можда сто плачних ствари у току дана.

Она, можда лепа можда дивља
можда глад можда гозба
што сваки дан претвара у рај или
пакао.

Она, можда огледало мојих снова
чији се осмех одражава у потоку.
Она, можда није оно што изгледа
јер је затворена као шкољка.
Она, вечно срећна у сваком друштву
са очима светлим и поносним
да их нико и не сме видети тужне.
Она, можда љубав која неће
потрајати
што се само може вратити као сен
прошлости

да се увек памти.
Она, можда разлог мог опстанка
Она, Зашто и Где мога живота.
Она, коју чувам кроз темпоће
и кроз године које ће доћи.
Узећу смех и њене сузе
да од њих направим успомене.
Куда год да пође следићу је
јер је она смисао мог живота.
Она. Она... Она... Она....

Песму недеље Политикиног Забавника можете чути у понедељак 14. октобра у емисији „Вече уз радио“ који се налази на I програму Радио-Београда од 20.00 до 22.00 часова!

НОВА НАДА

Саша Вучковић или Саша Алекс један је од оних младих певача који тек траже афирмацију на нашој забавно-музичкој сцени. Овај деветнаестогодишњи младик са израженим гласовним могућностима први је Југославин који је снимео грамофонску плочу! Додуше, та плоча са композицијама „Стари сат“ и „Ко у углу пише“ није доживела неки већи успех али су сви који су је чули били једнодушни у сцени да је млади певач

талентован и да, ако буде озбиљно радно, може рачунати на лепу каријеру. Ових дана у издању александровачког „Диско-са“ очекује се нова плоча Саше Алекса на којој ће бити песме „Алена“ и „Наши снови“.

ДИСКО КВИЗ

- КОРНЕЛИЈЕ КОВАЧ је добио „Златну арену“ у Пули за филмску музику?
а) да
б) не
- НИЛ ЈАНГ (NEIL YOUNG) по народности је:
а) Американац
б) Канађанин
ц) Енглец

- АЛВИН ЛИ (ALVIN LEE) и РИК ЛИ (RICK LEE) из

групе TEN YEARS AFTER рођена су браћа?
а) да
б) не

- ЈЕДНА од ових група гостовала је у Југославији:
а) СВИТ (SWEET)
б) ТРЕКС (T. REX)
ц) МАД (MUD)

ОДГОВОРИ:

- 1) да
- 2) Канађанин
- 3) Алин
- 4) СВИТ

ПОЛИТИЧКИ
ЗАБАВНИК

ЈЕЛИЦА
ПАВЛИЧИЋ

Снимио: М. Вучићевић

Фантастична прича

РАТКО ЈАНКОВИЋ

Моје бекство почело је онда када је сваки даљи отпор постао бесмислен. Три године сам се скривао у нади да ћу остати непримећен. Али, увек су ме проналазили. Алиса Спрингс — Аустралија; Ростов на Дону, Украјинска ССР — СССР; Најроби — Кенија; Феникс — Аризона; Каракас — Венецуела... и свуда сам имао утисак да ме прате, да видим њихова у тријумфу искежена лица јер је једини живи вођа побуне надокнаде руке.

Измицао сам у последњи час, када ме смрт додиривала својим леденим дахом. Последњи у низу догађаја натерао ме је да одлучим...

Било је топло, неуобичајено варшавско лето. Дубоко заваљен у седиште таксија напуштао сам из најмљени мали стан. Црна асфалтна трака алеје. Ниподлеглошћи нестајала је под точковима кола.

— Ви сте странац, зар не господине? — упита возач.

— Да, странац — одговорих руски.

— Одакле?

Лагано куцање таксиметра и рано недељно јутро скоро су ме успавали. Нисам био расположен за разговор. Тек да нешто кажем промрљах:

— Ово је Елстерска улица. Њо-ме избијамо... — поче возач.

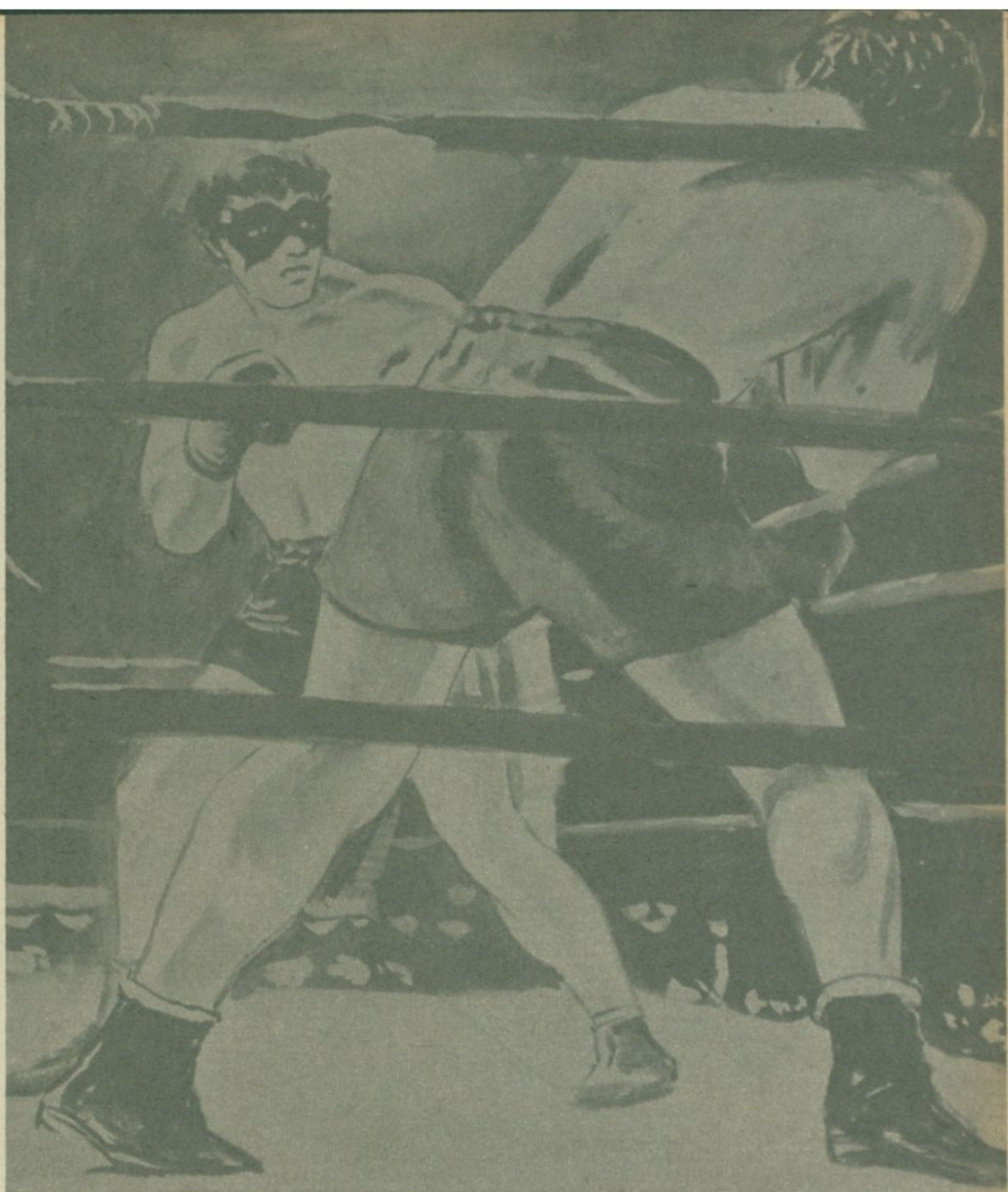
И тада угледамо паркирани светлоплави опел. Високи проседи човек, црни дугокоси младић избачена стомака и једна млађа жена, вероватно његова мајка, лагано су прилазили опелу смејући се.

Возач притисну кочницу и заустави на непун метар од њих. Пакард уз страхан тресак удари у нас. Силина удара прикова нас за седишта. Што смо могли брже истрчасмо из кола. Аутомобил наших прогонитеља обави дим и онда возило уз заглашујући тутан плану.

Потрчали смо низ улицу. Успео сам да закачим погледом оно троје који су, неповређени, запањено гледали за нама. Младић је, сив од страха, у висини отворених уста држао тек начети парадајз. То је било смешно.

Од тада сам престао да се кријем. Завараћу прогонитеље, — мислио сам, који ме, вероватно, траже по тихим и скровитим местима ако престанем да се кријем. Збигњев, како се звао таксиста, више се није одвајао од мене.

Од дуготрајних припрема за побуну моје тело је постало гипко и снажно. Почео сам да се професионално бавим спортом у коме

МАСКИРАНИ АНЂЕО

— Из Југославије.

— О, Југословен... — озари се лице возача. — Ваша земља је дивна, господине...

Незаинтересовано сам гледао кроз прозор. Рекао сам прву земљу која ми је пала на памет и изгледало је да сам покренуо лавину.

Угес

Кола су клизила Јерозалимском улицом. Рекао сам возачу да хоћу преко Висле. На средини раскошног моста Поњатовског у ретровизору угледах црни затворени аутомобил марке пакард — исти онај који ме је пратио у Фениксу.

— Брже, брже — повиках.

Пакард је јурио за нама. Уз шкрипу кочница избисмо на трг Вашингтона.

— Куда сада господине? — мирно упита возач гледајући у ретровизор.

— Било куда, што даље од оних кола!

Осмехну се и притисну папучицу за гас. Испред нас се заустављао аутобус број III. Крајњим напором шофер га заобиђе и улете у Француску улицу. Пакард, који је закачио аутобус десним фаром, био је двадесетак метара иза нас.

Уз продорну шкрипу точкова улетесмо у једну побочну улицицу.

ИЗМИЦАО САМ УВЕК У ПОСЛЕДЊИ ЧАС, КАДА БИ МЕ СМРТ ДОДИРНУЛА СВОЈИМ ЛЕДЕНИМ ДАХОМ.

доминирају снага, брзина и агресивност. Постао сам професионални боксер тешке категорије.

У почетку није било лако. Збигњева и мене нису схватили озбиљно. Оскудевали смо и у новцу. Једно време смо живели од скромне уштеђевине мога друга. Али, успеси су морали да дођу. Људи воле велике, немилосрдне шампионе. Моје брзе и ефектне победе над Ђанијем Манцинијем у Милану, Мишелом Бујеом у Марсељу, британским бомбардером Самјуелом Квинсберијем донели су ми славу, новац и удобан живот.

Збигњев је преузео на себе дужност секретара, тренера, куvara и, изнад свега, саветника. Он је некада и сам био боксер велтер категорије а касније тренер једног другоразредног клуба који се угаasio.

Ја сам, стално у бекству, морао на ринг да излазим с маском на

лицу. Новинари су ми измислили надимак: Маскирани анђео. Нисам никада успео да откријем зашто „анђео“ када сам своје противнике слао на под најдаље до седме рунде.

Изазов

У време мојих највећих успеха, после победе над Квинсберијем, са друге стране Атлантика блеснула је нова звезда професионалног ринга — Брајен Мекгрир. Нас двојица је требало да у директном судару решимо питање првог изазивача апсолутног првака света.

Збигњев ме терао да до изнемоглости тренирам и трчим. Бирао је стрме, бескрајне успоне. Обливен знојем грчевито сам се борио за ваздух. Он је седео на мотору и сваки пут када бих застао уда-

рао ме дугим бамбусовим штапом по леђима.

Стрпљиво сам подносио. Имао сам нејасно осећање да иза Брајена Мекгрира провирује рука мојих прогонитеља. Зашто — то не бих умео да кажем.

Меч у петнаест рунди заказан је за 27. октобар у Каракасу, Венецуела. На овом датуму је инсистирао Збигњев јер му је тога дана рођендан.

У огромној дворани врвело је као у кошници. На средини, под јарким осветљењем био је смештен ринг.

Док смо Збигњев и ја улазили у препуну халу светина се утиша. Гледали су са страхопоштовањем „феномена из Европе“ како су ме овде представили новинари. Брајен Мекгрир, кога сам видео на мерењу, дочекан је бурним плеском и усклицима обожавања. Ишао је на челу поворке тренера, масера и лекара. Немо је посматрао усталасану дворану и без осмеха одмахивао руком.

Збигњев се прибио уз мене нервозно се осврћући. Плашио се да нам не дрогирају воду, пешкире или штитнике. Све је то носио са собом и још се трудио да ме заштити телом од радознале публике.

Формалности око почетка борбе су обављене и у празном рингу, између затегнутих конопаца, нашили смо се лицем у лице Брајен Мекгрир и ја.

Послушао сам Збигњева и у првој рунди се држао на одстојању. Обигравао сам трудећи се да задам ударац. Мекгрир се кретао чудесном лакоћом избегавајући сваки мој покушај напада. У три дуга минута нисмо разменили ни један ударац.

Борба

Збигњев се грчио у свом углу гризући нокте до крви.

— То је невероватно — шапутао ми је у уво и стављао хладни сунђер на врат. — Пази се, дечко, држи одстојање.

Друга, трећа и четврта рунда прошле су слично првој. Прави љубитељи и познаваоци бокса уживали су у борби у којој се противници нису штедели али су брзином и вештином успевали да избегну и блокирају ударе. Само је један мањи проценат гомила звиждао желећи да за свој новац виде крв — такве сам увек презирао.

У паузи између четврте и пете рунде Збигњев је био очајан. Изморен убитачним темпом борбе ја сам отворених уста гутао ваздух трудећи се да у кратком минуту одмора повратим мало снаге.

— То је невероватно — викао је мој друг. — Погледај га само!

Бацио сам поглед по дијагонали ринга. Потпуно миран, руку ослоњених на колена стакласто ме посматрао Брајен Мекгрир.

— Он као да не дише, као да се није борио, проклета протува! — сиктао је Збигњев мешајући пољски, енглески и руски.

Његови секунданци нису се тру-

наћем излаз у клинчу. Мекгрир је устукнуо корак, два уназад у намери да зада завршни, смртоносни нокаут-ударац.

Ошамућен, неспособан да довољно брзо коракнем лево или десно и избегнем напад, учинио сам једино што је било могуће — опружио сам се по поду. Збигњев ме зачуђено погледао а онда схватио шта смерам.

Први пут свет је видео мене — „Маскираног анђела“ — пред ногама противника. Судија је одбројао до осам. Устао сам и заузео став за борбу. Мекгрир је прилазио.

— Сада, дечко, сад! — викао је Збигњев.

Да, сада је тренутак — помислих. Спасење или крај.

Лагано и немоћно, док је мој противник још био на два корака од мене, спустио сам руке потпуно се откривајући. Он је збуњено застао. Судија, мислећи да сам неспособан за даљу борбу, већ је дизао руку и припремао се да изговори: аут!

То ми је било довољно. Кренуо сам у серију.

— Боксуј, мали — зачуо сам кроз буку Збигњева — Ради, ради!

Кратки леви директ сменио је десни кроше, па леви кроше десни аперкат.

— Имаш га! — викао је Збигњев. — У плексус па преко чељустима...

Брзина и сила удараца одигли су мог противника од пода. Укочио се на месту и као посечен пао на под. Кад је његово тело додирнуло под по металном треску који се чуо схватио сам: Брајен Мекгрир је био робот. Поново сам откривен. Ван себе од беса потрчао сам у његов угао. У општем метежу и граји његови пратиоци су нестали. Његов крај био је њихово ослобођење.

Збигњев и судија меча запрепашћено су гледали танки млаз

уља који је излазио из распуклине на кожи мог противника.

Да ли је то био последњи од прогонитеља никада нисам сазнао. Тек, нас двојицу више нико није узнемиравао. Збигњева сам испричао све о мојој планети, о мојим лутањима свемиром, о побуну мога народа против робота које смо довели до савршенства, научили их да нас у свему одмеђују. Они су то у почетку и радили, али су касније отказали послушност и држали нас као заробљенике.

Седела смо у пространој дворани ресторана „Будапест“ у Варшави.

— Пази овамо, бунцијо — филозофирао је Збигњев задовољан нашом посетом Пољској отварајући другу флашу вотке. Разлика између вотке виборове и специјалне житне са једне стране и стотичнаје, жуброве и московске вотке са друге стране је у томе...

Питао сам се, гледајући га са осмехом, какво би лице направио мој одани Збигњев Левицки када бих одбацио ову маску која ме стеже и гуши и показао му оно што у ствари и јесам — неправилна гомила живе мишића плазме...

дили око њега. Ниједан га није расхлађивао водом или спрејом, масирао мишиће или махао пешкиром да му у плућа убади што више ваздуха. Само су га немо посматрали беспослено скрштених руку. Погледа које су упућивали своје пулену не беху пуни бриге за исход меча, но некако заплашени, испуњени скривеним ужасом.

Мислим да сам тада осетио, први пут, страх на рингу. Не за судбину меча него за свој живот. Брајен Мекгрир, то сам му читао у очима, није ишао на победу на поене или нокаутом. Он је желео да ме убије, ту на рингу, пред хиљадама гледалаца.

Последња — њења рунда

— Ова рунда одлучује! Он или ја, не могу више — рекох Збигњева.

— Чувај се, дечко, и припази на... — даље нисам чуо од галаме у дворани.

Ушли смо у окршај. Мекгрир је настављао у истом бриљантном стилу.

У делићу секунде понесен силовом десног крошеа остао сам открит. Истог тренутка страховити ударац погоди ме у браду. Затетурао сам се покушавајући да

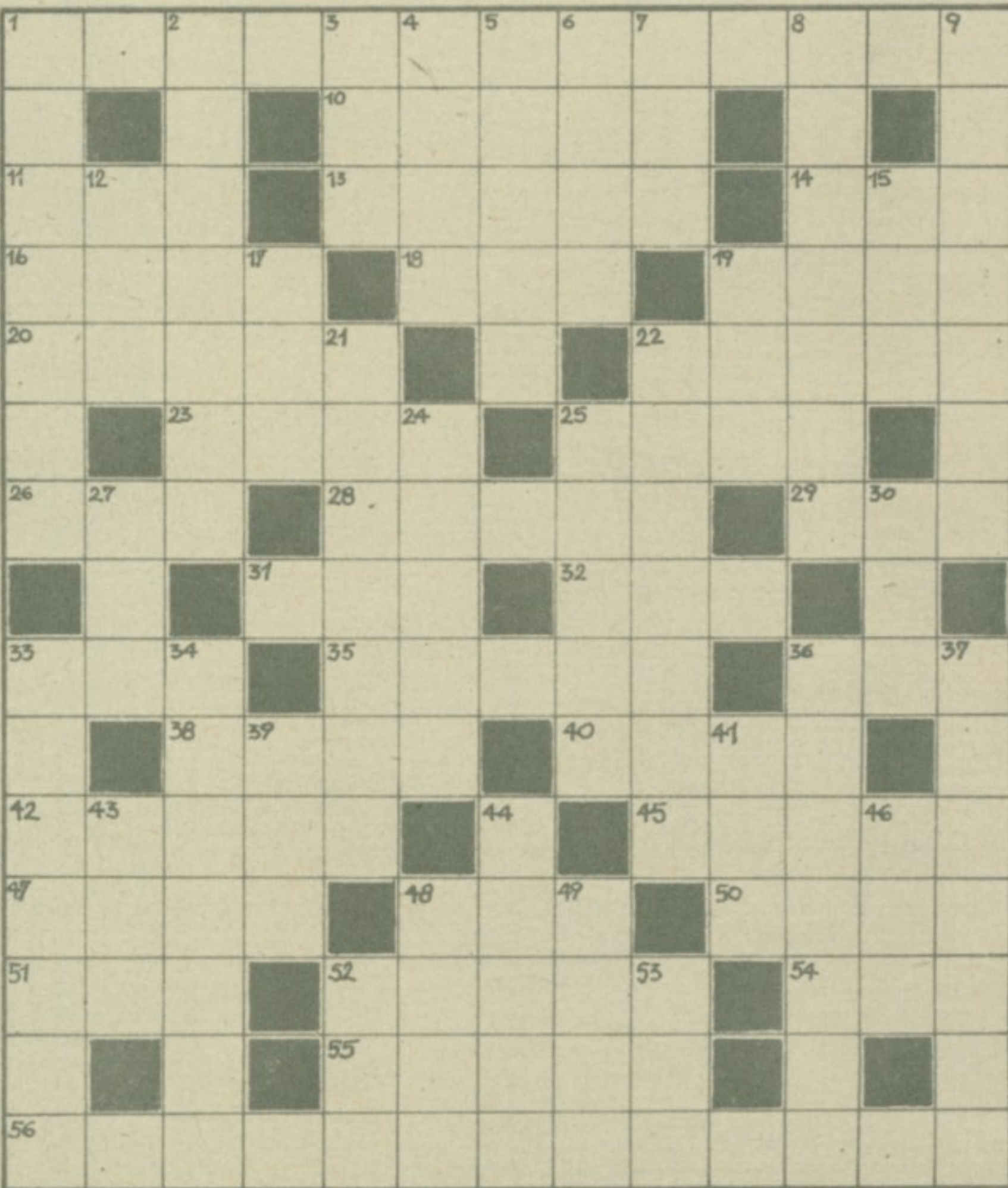
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Наука о лековима, 10) покрет ногом, 11) познати амерички певач (Кинг Кол), 13) историјско место у Америци, 14) шумска креда, 16) град у Француској, 18) речно острво, 19) мајин брат, 20) главна артерија, 22) позната четврт у Атини, 23) река у Војводини, 25) вештачки проклијао јечам, служи за производњу пива, 26) отац (слов.), 28) врпца, 29) аждаја, 31) врач, чаробњак, 32) показна заменица, 33) шаховски израз, 35) врући, 36) скраћеница за: ауто-мото савез, 38) муслиманско мушко име, 40) летопис, 42) Европско првенство у стоном тенису, одржано у Новом Саду, 45) марка часовника, 47) поремећај у механизму, 48) овамо, 50) снежни нанос, 51) индустријска биљка, 52) горко пиће, 54) мера за површину (мн.), 55) покретни део мотора, 56) поступак којим се загревањем у течности уништавају клице које изазивају врење.

УСПРАВНО:

1) водоскок, 2) стаклени суд, служи за опите, 3) лука у Израелу, 4) превозно средство, 5) морска риба, 6) јужноамеричка животиња, 7) чуло вида, 8) познати спев најстаријег хеленског песника Хомера, 9) пустиња у Чилеу, 12) Ужичанин, 15) средство за лакирање, 17) коњи (турц.), 19) име шведске филмске глумице (Јакобсон), 21) хемијски елемент, 22) гора, 24) светлећи гас, 25) речно превозно средство, 27) америчка ваздухопловна компанија (скраћ.), 30) наша река, 33) место на коме се нешто преклапа, 34) заразна болест, 36) припадници једног старогерманског племена, 37) наука о равнотежи тела, 39) енглески филозоф (Томас), 41) уметност, 43) целокупна, 44) позната породица градителја виолина из Кремоне, 46) катран, 48) бог љубави код Римљана, 49) окидач на пушци, 52) врста папагаја (мн.), 53) први час (лат.).

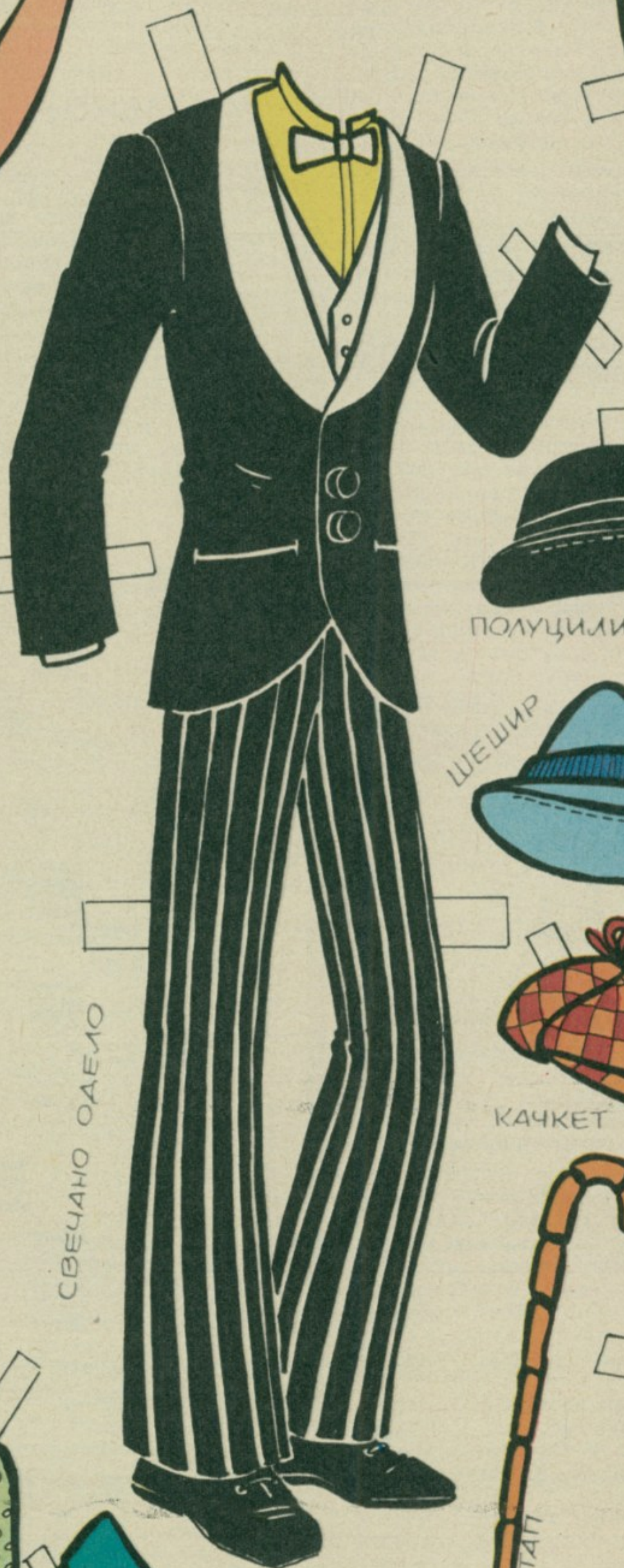
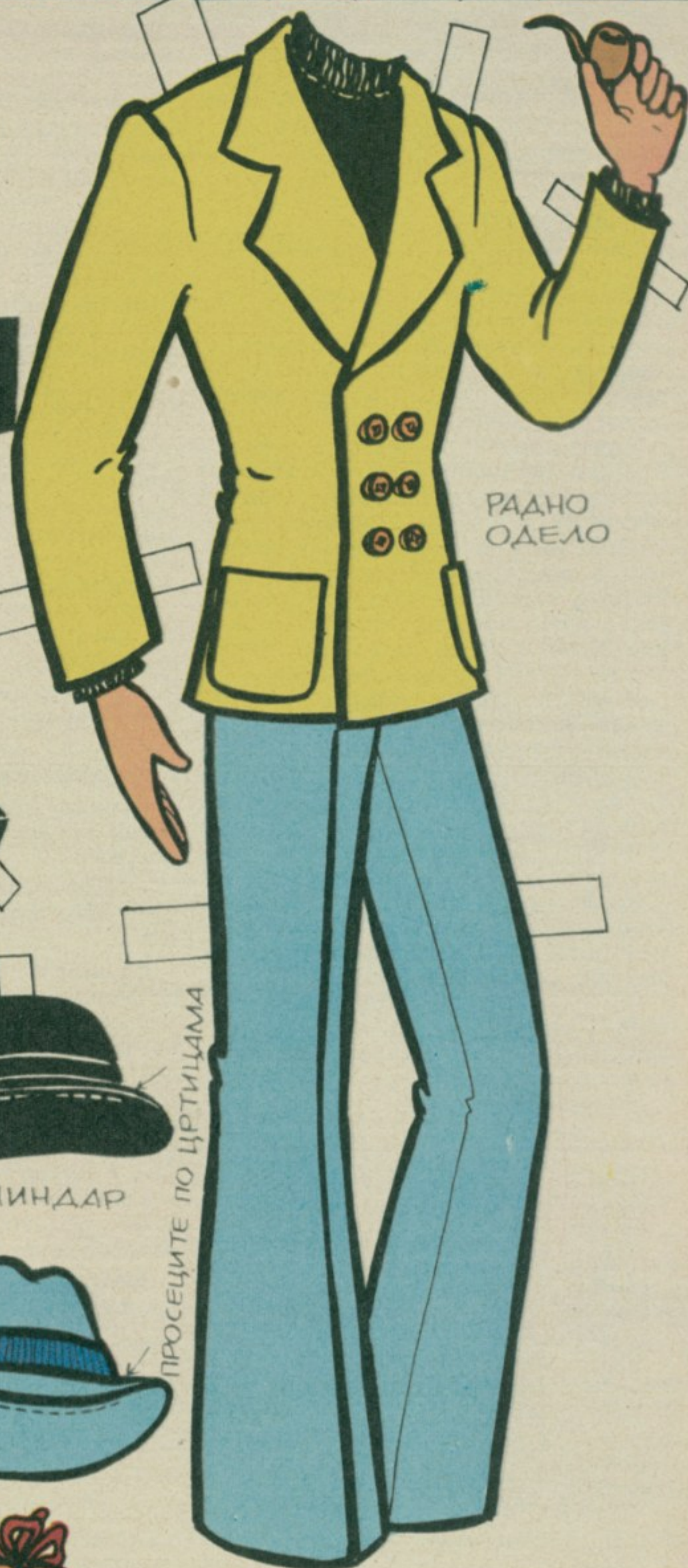
РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) орт, 4) Синај, 7) ски, 10) карст, е, 11) авион, 12) Оди, 13) робот, 16) дно, н, 17) аутомат, д, 18) сир, 20) горак, 21) зоб, 23) Ткоп, 25) нар, 26) игра, а, 27) пат, ц, 29) ада, р, 30) тетреб, 31) онизак, н, 32) Авр, н, 34) Али, а, 35) кота, 37) жар, 39) Атос, 41) Али, 42) висак, 44) Иса, м, 45) завртањ, т, 46) бек, 48) шатор, 49) сам, 51) анода, а, 52) трава, 53) рад, 54) Рајна, 55) гат.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКЕ“ Милош Лазаревић.
Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника“ Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 176,00 дина, полугодишња 88,00 дина, тримесечна 44 дина. Претплата за иностранство: годишња 352,00 дина, полугодишња 176,00 дина, тримесечна 88,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству: ДМ 60.—, Долар 24.—, Фф. 112.—, Шфр. 70.—, Шкр. 102.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу нишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се порез на промет.

РИПА
ЗАЛЕПИТЕ
НА ЧВРСТ
КАРТОН И
ИСЕЦИТЕ
ГА

ОБУЦИТЕ РИПА КИРБИЗА

ОВАЈ ДЕО
ПРОДУЖИТЕ →

ПРОСЕЦИТЕ ПО ЦРТИЦАМА

ПОЛИТИКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавници,

»НЕМОГУЋЕ« АДРЕСЕ

Желио бих да имам адресе свих наших фудбалских клубова, чланова Прве савезне лиге. Како мислим да је немогуће, због разних жеља многих других читалаца, да ове адресе објавите у Малој пошти, молим вас да ми их пошаљете на моју адресу.

Зоран Маслаћ,
Каштел Гомилца

Драги Зоране, иако Забавник прима заиста много писама с најразноврснијим жељама и питањима, као што видиш, твоја жеља је испуњена, мада не онако како си ти тражио и

мислио. Једноставно, замолио си Забавник да ти учини оно што, вероватно, желе и многи други читаоци. Зато и објављујемо адресе тимова Прве савезне фудбалске лиге, и то оним редом како је изгледала табела на крају прош-

лог првенства. Дакле, ево тих осамнаест адреса: НК „Хајдук“, Зринско-Франкопанска 17, Сплит, 2) ФК „Вележ“, Браће Фејића 1, Мостар, 3) ФК „Црвена звезда“, Љутице Богдана 1, Београд, 4) ФК „Партизан“, Стадион ЈНА, Београд, 5) ОФК „Београд“ Маршала Тита 27, Београд, 6) ФК „Челик“, Веселина Маслеше 14, Зеница, 7) НК „Динамо“, Максимирска 128, Загреб, 8) ФК „Железничар“, Славице Вајнера — Чиче 2, Сарајево, 9) ФК „Слобода“, Тузла, 10) НК „Олимпија“, Цанкарјева 10, Љубљана, 11) ФК „Вардар“, Кеј 13, Ноембри б. б., Скопје, 12) ФК „Војводина“, Зрењанинова 8, Нови Сад, 13) ФК „Пролетер“, Карађорђево трг 100, Зрењанин, 14) ФК „Сарајево“, Маршала Тита 40, Сарајево, 15) ФК „Раднички“ (Н), Пријездина 4, Ниш, 16) ФК „Бор“, Бор, 17) НК „Ријека“, Корзо народне револуције 38, Ријека, 18) ФК „Раднички“ (К), 27. марта 21, Крагујевац.

КОЛИКО ЈЕ ПИЗАРО ИМАО ВОЈНИКА?

Интересује ме са колико је војника Франциско Пизаро освојио царство Инка.

Светлана Милић,
Опази

Године 1533. завршио је некадашњи чувар свиња Франциско Пизаро свој војни поход против

царства Инка, које је бранило 30 хиљада војника луковима и стрелама. Ово царство обухватало је површину од 1,3 милиона квадратних километара, што значи да је било велико као Енглеска, Швед-

ска, Норвешка и Италија заједно. Војна снага помоћу које је Пизаро освојио ову огромну област састојала се од свега 177 војника: 67 коњаника и 110 пешака. Али, његова „војска“ била је наоружана ватреним оружјем, а поред тога није презала ни од каквих превара и злочина.

ЗАБАВНИЦИ ОД ПРВОГ БРОЈА

Продајем комплете „Политичког забавника“ од првог броја до броја 1179. Заинтересовани могу да се јаве на адресу:

Милорад Бијанић,
Врањска 27,
11050 Београд

ШКОЛА ЗА ГИТАРУ

Желела бих да научим свирати гитару па те молим да у Малој пошти наведеш назив књига по којој могу научити да свирам овај инструмент. Како могу да набавим ту књигу?

Александра Ковач,
Смед. Паланка

Новинско издавачко предузеће „Спориска књига“ из Београда издало је књиге „Школа за гитару“ Жарка Вукосављевића и „Акорди

и хватови за гитару“ од истог аутора. Цена сваке од ових књига је 15 динара, а могу се набавити поузећем на адресу НИП „Спориска књига“, Македонска 19, 11000 Београд.

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ...

решење
загонетке:

ТАЈНА КОЦКЕ ШЕЋЕРА

Испектор Жеди се сетно да је на хи-подрому чуо да је Дерен шећераш и да узима инсулин. Познато је да дијабетичари увек са собом носе шећер у коцкама за случајеве када у њиховом организму дође до наглог пада шећера. Пошто је саслушао и другу двојицу Жеди је био убеђен да је кривац Дерен и да му је у гушању са Џемсом, који је чуо рзање Лотосовог Цвета, у сламу испала коцка шећера. А други доказ да је он убица је и овај што је Дерен тврдио да је Џемса видео само једном, и то на хи-подрому. Међутим, за време испитивања у полицији, док су сви помињали само Џемсово име, он је једном рекао Браун. А ако се сећате Жеди и сер Јустас су на тераси чули узбуђен батлеров глас кад је неком рекао: „Не звао се ја Џеме Браун“...

УЧЕНИЦИ – СРЕДЊОШКОЛЦИ!

ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, социологије, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда.

Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

Репетиторијум можете добити поузећем, по цени од 60.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, пошт. факс 23.

$$\log x = \cos 60^\circ \\ \Rightarrow x = \sqrt{10}$$

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ

Лако и брзо можете и сами научити из књига „ИЗРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“. Нудимо вам четири књиге које садрже целовиту израду свих задатака из математике за гимназије, техничке и остале средње школе (I књига — Алгебра за I разред, II књига — Алгебра за II разред, III књига — Тригонометрија и алгебра за III разред и IV књига — Аналитичка геометрија, низови, диференцијални и интегрални рачун и стереометрија за IV разред). Наручите дописницом или писмом са назнаком које књиге желите на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п.п. 64. Књиге ћете одмах добити и платити поштару кад вам донесе (поузећем). Цена сваке књиге је 60 динара. Ко наручи све четири књиге заједно, платиће свега 190 динара!

**од 14. октобра
сваког понедељка!**

- „Политикин забавник“ покреће нови лист у коме ће објављивати искључиво пустоловине омиљених Дизнијевих јунака: Микија, Шиље, Паје, Хромог Дабе, Белке, Хорација, деда Баје и осталих.
- Име новог листа је „Микијев забавник“. Излазиће сваког понедељка на српскохрватском језику, ћирилицом. Имаће 48 страница у боји и стајаће 4 динара.
- „Микијев забавник“ је посебно добио право штампања старих Дизнијевих материјала које ће, поред изабраних нових стрипова, такође објављивати у сваком броју. То су најбоље пустоловине Дизнијевих јунака настале до 1950. године. Само мали део ових материјала објављен је у Југославији између два рата и после ослобођења.
- Старији читаоци, који се живо сећају „Плутонове велике трке“ и других чувених авантура Микија, Шиље и Хромог Дабе, наћи ће у „Микијевом забавнику“ стрипове које су у младости највише волели.
- Уверите се у понедељак да је „Микијев забавник“ заиста лист за вас — као што је то већ годинама „Политикин забавник“.

**НА СВИМ КИОСЦИМА
ШИРОМ ЗЕМЉЕ**

ИЗДАЈЕ
ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

БРОЈ 1

**Микијев
ЗАБАВНИК**

14. X 1974. • ИЗЛАЗИ ПОНЕДЕЉКОМ • ГОДИНА I • ЦЕНА 4 ДИН.

☆

**ЈЕДИНИ
ЈУГОСЛОВЕНСКИ
ЛИСТ СА СТРИПОМ
У ПУНОМ КОЛОРУ
– 48 СТРАНИЦА
У 4 БОЈЕ**

☆

**НОВО ЗА МЛАДЕ
И СТАРЕ
ЉУБИТЕЉЕ СТРИПА!**

ИЗДАЈЕ
ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

БРОЈ 1

**Микијев
ЗАБАВНИК**

ПОНЕДЕЉКОМ • ГОДИНА I • ЦЕНА 4 ДИН.